

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW
ZARZĄD GŁÓWNY

Komunikat
3/121

Warszawa, październik 2014

**Szanowni P.T. Prezesi Oddziałów i Kół
Prosimy o zaznajamianie z treścią Komunikatu
wszystkich członków Zarządu i Związku**

REDAKCJA
Irena Tańska
Beata Żyłkowska

Copyright © by Związek Sybiraków Zarząd Główny 2014
e-mail: biuro@sybiracyzg.pl

ISSN 1508-0676

Łamanie komputerowe – *Joanna Archacka*

Nakład 550 egz.

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY
00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12/III p.,
tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe PKO BP S.A. I O/Warszawie
Nr 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

SPRAWY ORGANIZACYJNE

**ZWIĄZEK SYBIRAKÓW
ZARZĄD GŁÓWNY**

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/588/14

Warszawa, 24 czerwca 2014

**Szanowny Pan
Bronisław Komorowski
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej**

Wielce Szanowny Panie Prezydencie,

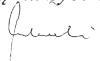
Zarząd Główny Związku Sybiraków zwraca się z serdeczną prośbą do Pana Prezydenta o możliwość spotkania z delegacją Sybiraków w okolicach dnia 17 września, który od ubiegłego roku stosowną uchwałą Sejmu RP został zatwierdzony jako „Dzień Sybiraka”. W tym roku po raz pierwszy będzie obchodzony oficjalnie w majestacie prawa.

Spotkanie byłoby wielkim wyróżnieniem i satysfakcją dla społeczności sybirackiej i w związku z tym bardzo liczymy na przychylność Pana Prezydenta.

Z nadzieją na pozytywną reakcję na naszą prośbę pozostajemy do dyspozycji.

Z wyrazami szacunku

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

*Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ŻARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/627/14

Warszawa, 15 lipca 2014

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej
Pani Ewa Kopacz
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowna Pani Marszałek,

pragniemy Panią Marszałek poinformować, że w miesiącu maju odbył się VII Krajowy Zjazd Delegatów Związku Sybiraków, który wybrał nowe władze. Większość dyskusji sprowadzała się do dwóch tematów, a w Uchwale Zjazd przyjął, że mimo starań Zarządu nie udało się uzyskać efektu w postaci uchwalenia przez Sejm dwóch bardzo istotnych ustaw, o co staramy się od wielu lat:

1. Ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w ZSRR,
2. Ustawy o zmianie Ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

Zmuszeni jesteśmy przekazać Pani Marszałek, że mimo wyjaśnień, informacji i naszych starań nie brakowało w dyskusji ostrych, niekiedy drastycznych wypowiedzi skierowanych pod adresem decydentów.

Po odbytych w ubiegłym roku spotkaniach u Pani Marszałek z udziałem przedstawicieli Biura Analiz Sejmowych, Biura Prawnego, przedstawicielek Centrali ZUS, informowaliśmy naszych członków podczas uroczystości oraz w prasie związkowej o przychylności, z jaką spotykaliśmy się z Pani strony podczas tych spotkań.

Z podobną życzliwością i zrozumieniem odbyły się spotkania:

- w Kancelarii Prezydenta z Sekretarzem Stanu Olgierdem Dziekońskim,
- w Kancelarii Premiera z Ministrem Jackiem Cichoćkim,
- z Wicepremierem Januszem Piechocińskim,
- w Ministerstwie Finansów z Sekretarzem Stanu Januszem Cichonim,
- w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej z Ministrem Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem.

Zaskoczeniem dla nas było, że podczas posiedzenia Komisji Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu, które odbyło się dnia 8 stycznia 2014 r., przedstawiciele niektórych Resortów przedstawiali stanowisko odmienne w stosunku do tego, z jakim spotykaliśmy się podczas wspomnianych spotkań w tych Resortach.

Od posiedzenia Komisji minęło sześć miesięcy i obawiamy się, że przed zakończeniem kadencji Sejmu nie dojdzie do rozpatrzenia tych projektów.

Zwracamy się z prośbą do Pani Marszałek o wyznaczenie terminu spotkania.

Z naszej strony deklarujemy udział tych samych osób:

- Tadeusza Chwiedzia – Prezesa Zarządu Głównego,
- Stanisława Sikorskiego – Sekretarza Generalnego Zarządu Głównego,
- Grzegorza Lipowskiego – Wiceprezesa Zarządu Głównego, Senatora IV i V kadencji.

Z wyrazami szacunku

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

*Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/669/14

Warszawa, 25 lipca 2014

**Szef
Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Pan Jan Stanisław Ciechanowski
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze,
Związek Sybiraków liczy aktualnie ca 34 tys. członków, zorganizowanych w 388 Kołach, a Koła w 56 Oddziałach rozlokowanych na terenie całego kraju.

Celem Związku jest m.in.: upamiętnianie losów zesłańców polskich i opieka nad ich grobami, popularyzacja i upowszechnianie wartości patriotycznych i obywatelskich oraz poszanowanie kultury, tradycji narodowych i ogólnoludzkich.

Cele te realizowane są poprzez czynny udział w uroczystościach państwowych, obchodach rocznic masowych zesłań – deportacji, tworzenie znaków pamięci, spotkania z młodzieżą, powoływanie stowarzyszeń, inicjowanie przyjmowania przez szkoły za patrona – Zesłańców Sybiru, organizowanie zjazdów krajowych, oddziałowych itp.

Dla realizacji praktycznej celów niezbędna jest współpraca Związku Sybiraków z władzami państwowymi i terytorialnymi. W związku z tym, że cele Związku Sybiraków ściśle wypełniają cele ogólnopaństwowe, niezwykle istotne jest wspieranie działalności Związku Sybiraków przez organy państwowe i samorządowe.

Zwracamy się z prośbą do Pana Ministra o wsparcie swoim autorytetem i wystąpienie do samorządów w kraju, aby Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Sołtysi, a szczególnie Marszałkowie w ramach budżetowych wspomagali Zarządy Kół i Zarządy Oddziałów Związku Sybiraków, a także udziałem osobistym w uroczystościach nadawali im rangę.

Związek Sybiraków wysoko ceni współpracę z kierowanym przez Pana Ministra Urzędem.

Pozostajemy z poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

*Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/732/14

Warszawa, 19 sierpnia 2014

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
Pani Ewa Kopacz
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa**

Szanowna Pani Marszałek,
w imieniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków oraz wszystkich członków naszej organizacji, skupionych w Oddziałach w całym kraju – zwracamy się z usilną prośbą, aby Sejm Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2015 Rokiem Zesłańców Sybiru. Argumentem jest zbliżająca się 75. rocznica masowych akcji deportacyjnych, rozpoczętych 10 lutego 1940 r.

Autentyczni świadkowie, ofiary tych dramatycznych wydarzeń żyją jeszcze i są to właśnie członkowie Związku Sybiraków. Pomimo upływu czasu wciąż jest nas w Polsce około 34 tys. Wielu Sybiraków znajduje się poza Polską. To ci, którzy jako dzieci – przeważnie sieroty – mogli opuścić teren ZSRR w 1942 r., uratowani przez gen. Władysława Andersa, a po wojnie rozproszyli się po wielu krajach Zachodu i do Polski już nie wrócili.

Związek Sybiraków jest najliczniejszą organizacją kombatancką w Polsce. Wszyscy jego członkowie przeżyli dramat deportacji i skrajnie trudnych warunków egzystencji przez kilka, a nawet kilkanaście lat, na najgorszych klimatycznie obszarach Związku Radzieckiego. Inni, już nieliczni, byli więźniami obozów sowieckiego Gulagu.

Przez wszystkie lata PRL problem tych represji – wielkiej, niezawinionej krzywdy blisko 2 mln obywateli przedwojennej Polski – był tematem objętym nakazanym milczeniem. Wiedza społeczeństwa o tym dramacie była więc i jest nadal znacznie ograniczona. Ogłoszenie przez Sejm Roku Zesłańców Sybiru w jakimś stopniu tę wiedzę poszerzy. Pobudzenie w ten sposób zainteresowania losem Sybiraków stanie się formą oddania należnego szacunku jeszcze żyjącym i hołdem pamięci o setkach tysięcy zmarłych i zamęczonych na zesłaniu.

Znając wcześniejszą życzliwość okazywaną Sybirakom przez Panią Marszałek, liczymy bardzo na Jej osobiste zainteresowanie sprawą uchwalenia przez Sejm Roku Zesłańców Sybiru.

Z wyrazami szacunku

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

*Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ŻARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/774/14

Warszawa, 26 sierpnia 2014

**Prezes Rady Ministrów
Pan Donald Tusk
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa**

Szanowny Panie Premierze,

uprzejmie informujemy, że Związek Sybiraków w miesiącu maju tego roku odbył VII Krajowy Zjazd Delegatów. Zjazd podsumował działania Związku za ostatnie cztery lata i wytyczył kierunki działania na nową kadencję 2014–2018.

Istotną część dyskusji to sytuacja materialna i zdrowotna Ześląńców Syberyjskich oraz oczekiwanie na przychylne regulacje prawne. Cytowano wypowiedź ministra Jacka Taylora z rządu premiera Jerzego Buzka, jaką Sybiracy mają w pamięci, uczestnicząc w liczbie ponad 400 delegatów w III Krajowym Zjeździe Delegatów w 1998 r. w Jeleniej Górze: „Wy, Sybiracy, jesteście żywym pomnikiem historii i kraj nasz, doceniając Wasze cierpienia, nie czekając na środki ze Związku Radzieckiego, jest w stanie wypłacić należne odszkodowania. Nie jesteśmy już tak biednym krajem”.

W 2013 r. wpłynął do Sejmu projekt ustawy o przyznaniu świadczenia pieniężnego i renty inwalidzkiej przysługujących sybirakom – kombatantom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w byłym Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (druk nr 1657).

Przed opracowaniem projektu i po jego wniesieniu do Sejmu Rzeczypospolitej odbyliśmy spotkania z parlamentarzystami i ministrami, w tym:

- trzy spotkania w różnym czasie z panią Marszałek Ewą Kopacz przy udziale Biura Prawnego Sejmu i Biura Analiz Sejmowych, w tym jedno z udziałem pracowników Centrali ZUS,
- dwa spotkania z Ministrem Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem,
- z Wicepremierem Januszem Piechocińskim,
- w Kancelarii Prezydenta Bronisława Komorowskiego z Sekretarzem Stanu Olgierdem Dziekońskim i Maciejem Klimczakiem,

- po liście skierowanym do Wicepremiera Jacka Rostowskiego dwa spotkania z Wiceministrem Finansów Januszem Cichoniem,
- dwie rozmowy z Przewodniczącym Klubu PO Rafałem Grupińskim,
- w Urzędzie Rady Ministrów z Ministrem Jackiem Cichoćkim.

Na wszystkich spotkaniach przyjęto nasze starania ze zrozumieniem, a pani Marszałek Ewa Kopacz powiedziała: „Ustawom tym należy nadać właściwy priorytet”. W opinii Biura Analiz Sejmowych jest zapis: „wejście w życie projektowanej Ustawy nie spowoduje skutków gospodarczych, przewiduje się natomiast pozytywny efekt społeczny – w postaci długo oczekiwanego zaspokojenia społecznego poczucia sprawiedliwości”.

Zaskoczeniem dla nas było stanowisko przedstawicieli rządzącej koalicji na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w Sejmie w dniu 8 stycznia 2014 r., zupełnie inne niż to, które było prezentowane w czasie ww. spotkań.

Panie Premierze, średnia wieku Zesłańców to około 80 lat, liczba odejść wzrasta. Uchwalenie przez Sejm Rzeczypospolitej Ustawy byłoby przynajmniej częściową satysfakcją.

Należymy do osób cierpliwie oczekujących – tego nas nauczono na wygnaniu, gdzie trafiliśmy za narodowość, przekonania i status społeczny naszych rodziców.

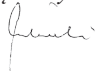
Nie będziemy przed Urzędem Rady Ministrów rozstawiać namiotów czy budować lepianek, ale liczymy, że mimo trudnego okresu Pan Premier spowoduje, że nasze starania w tej kadencji zostaną ze skutkiem pozytywnym rozpatrzone.

W roku bieżącym 17 września po raz pierwszy będziemy obchodzić zgodnie z Uchwałą przyjętą przez Sejm jako Dzień Sybiraka i będzie to doskonała okazja, aby Rodzinie Sybirackiej przekazać informację o pozytywnym zakończeniu naszych starań.

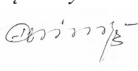
Ponawiamy naszą prośbę o spotkanie, aby przedstawić nasze argumenty merytoryczne i prawne.

Z poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

*Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ŻARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP 1 O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/886/14

Warszawa, 3 października 2014

**Prezes Rady Ministrów
Pani Ewa Kopacz
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa**

Szanowna Pani Premier,

w imieniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków i całej Rodziny Sybirackiej składamy gratulacje z okazji powierzenia Pani tak odpowiedzialnej i zaszczytnej funkcji Prezesa Rady Ministrów. Życzymy Pani wytrwałości i odwagi w realizacji zamierzonych celów dla dobra naszej ojczyzny i jej obywateli.

Pragniemy jednocześnie poinformować Panią Premier, że w miesiącu maju odbył się VII Krajowy Zjazd Delegatów naszego Związku, który podsumował działania za ostatnie cztery lata i wytyczył zadania na nową kadencję 2014–2018.

Znaczna część dyskusji na Zjeździe sprowadzała się do tematu naszych niezrealizowanych starań zawartych w dwóch projektach ustaw, które wpłynęły do Sejmu w 2013 r., o przyznanie świadczenia pieniężnego i renty inwalidzkiej przysługujących sybirakom – kombatantom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w byłym Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (druk nr 1657).

Delegaci na Zjeździe zostali poinformowani o tym, że byliśmy przyjęci przez Panią Marszałek w Sejmie i że usłyszeliśmy od Pani w obecności prawników Biura Prawnego i Analiz Sejmowych, że ustawy te należy uznać za bardzo ważne i nadać im właściwy priorytet. Poinformowaliśmy też, że w opinii BAS jest zapis: „wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje skutków gospodarczych, przewiduje się natomiast pozytywny efekt społeczny – w postaci długo oczekiwanego zaspokojenia społecznego poczucia sprawiedliwości”.

Poinformowaliśmy delegatów, że odbyliśmy spotkania:

- dwa z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem,
- z Wicepremierem Januszem Piechocińskim,
- w Kancelarii Prezydenta Bronisława Komorowskiego z Sekretarzem Stanu Olgiem Dziekońskim i Maciejem Klimczakiem,

- po liście skierowanym do Wicepremiera Jacka Rostowskiego dwa spotkania z Wiceministrem Finansów Januszem Cichoniem,
- dwie rozmowy z Przewodniczącym Klubu Platformy Obywatelskiej Rafałem Grupińskim,
- po liście do Premiera Donalda Tuska spotkanie z Ministrem Jackiem Cichockim.

Zaskoczeniem dla nas było stanowisko przedstawicieli rządzącej koalicji na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w Sejmie w dniu 8 stycznia 2014 r., zupełnie inne niż to, które słyszeliśmy na wymienionych spotkaniach, a które było bardzo pozytywne dla Sybiraków.

Na Zjeździe podczas dyskusji delegaci, którzy pamiętali wypowiedź na III Krajowym Zjeździe Delegatów w 1998 r. w Jeleniej Górze, cytowali słowa wypowiedziane wówczas przez Jacka Taylora z rządu premiera Jerzego Buzka: „Wy, Sybiracy, jesteście żywym pomnikiem historii i kraj nasz, doceniając Wasze cierpienia, nie czekając na środki ze Związku Radzieckiego, jest w stanie wypłacić należne odszkodowania. Nie jesteśmy już tak biednym krajem”.

Na podstawie otrzymywanych telefonów z Oddziałów naszego Związku jesteśmy przekonani, że wiadomość o powierzeniu Pani funkcji Premiera wprowadziła naszych członków w stan pewności, że teraz uda się uzyskać oczekiwany efekt.

Szanowna Pani Premier,

średnia wieku zesłańców to około 80 lat i liczba odejść wzrasta.

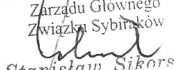
Należymy do osób cierpliwie oczekujących – tego nas nauczone na wygnaniu, gdzie trafiliśmy za narodowość, przekonania i status społeczny naszych rodziców.

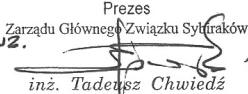
Nie będziemy przed Urzędem Rady Ministrów rozstawiać namiotów czy budować lepianek, ale liczymy, że mimo trudnego okresu Pani Premier spowoduje, że nasze starania w tej kadencji zostaną ze skutkiem pozytywnym rozpatrzone.

Zwracamy się do Pani Premier z prośbą o wyznaczenie terminu spotkania z Panią, na które przyjdziemy w składzie:

- Tadeusz Chwiedź – Prezes Zarządu Głównego,
- Stanisław Sikorski – Sekretarz Generalny Zarządu Głównego,
- Grzegorz Lipowski – Wiceprezes Zarządu Głównego, Senator IV i V kadencji.

Z poważaniem

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Stanisław Sikorski

Prezes
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
wz.

inż. Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ŻARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie!”

A. Mickiewicz

ZG/916/14

Warszawa, 14 października 2014

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
Pan Radosław Sikorski
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa**

Szanowny Panie Marszałku,
w imieniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków i całej Społeczności Sybirackiej składamy gratulacje z okazji wyboru i powierzenia Panu tak odpowiedzialnej i zaszczytnej funkcji Marszałka Sejmu. Życzymy Panu wytrwałości, odporności i jak do tej pory odwagi w kierowaniu pracami Parlamentu oraz realizacji zamierzonych celów dla dobra naszej ojczyzny i jej obywateli.

Pragniemy Pana Marszałka poinformować, że w miesiącu maju odbył się VII Krajowy Zjazd Delegatów naszego Związku, który podsumował działania za ostatnie cztery lata i wytyczył zadania na nową kadencję 2014–2018.

Znaczna część dyskusji na Zjeździe sprowadzała się do tematu naszych starań zawartych w dwóch projektach ustaw, które wpłynęły do Sejmu w 2013 r., o przyznanie świadczenia pieniężnego i renty inwalidzkiej przysługujących sybirakom – kombatantom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w byłym Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (druk nr 1657).

Delegaci na Zjeździe zostali poinformowani o tym, że byliśmy przyjęci przez panią Marszałek Ewę Kopacz w Sejmie i że usłyszeliśmy w obecności prawników Biura Prawnego i Analiz Sejmowych, że ustawom tym należy nadać właściwy priorytet. Poinformowaliśmy też, że w opinii BAS jest zapis: „wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje skutków gospodarczych, przewiduje się natomiast pozytywny efekt społeczny – w postaci długo oczekiwanego zaspokojenia społecznego poczucia sprawiedliwości”.

Poinformowaliśmy delegatów, że odbyliśmy spotkania:

- dwa z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem,
- z Wicepremierem Januszem Piechocińskim,
- w Kancelarii Prezydenta Bronisława Komorowskiego z Sekretarzem Stanu Olgierdem Dziekońskim i Maciejem Klimczakiem,
- po liście skierowanym do Wicepremiera Jacka Rostowskiego dwa spotkania z Wiceministrem Finansów Januszem Cichonim,
- dwie rozmowy z Przewodniczącym Klubu Platformy Obywatelskiej Rafałem Grubińskim,
- po liście do Premiera Donalda Tuska spotkanie z Ministrem Jackiem Cichockim.

Zaskoczeniem dla nas było stanowisko przedstawicieli rządzącej koalicji na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w Sejmie w dniu 8 stycznia 2014 r., zupełnie inne niż to, które słyszeliśmy na wymienionych spotkaniach.

Komisja została poinformowana, że Rząd dzień wcześniej wieczorem zajął negatywne stanowisko. Uzasadnienie tego stanowiska zostało ogłoszone 13 stycznia i zawierało istotny błąd, bowiem Rada Ministrów została poinformowana, że jeżeli przyzna się inwalidztwo, to taka osoba będzie otrzymywała pełną emeryturę i pełną rentę – co oczywiście wskazuje na inną wysokość wydatków.

Panie Marszałku,

zarówno na VII Krajowym Zjeździe Delegatów, jak i podczas wymienionych spotkań przytaczaliśmy stanowisko, jakie otrzymaliśmy w piśmie z dnia 7 stycznia 2013 r. z Pańskiego Resortu, które cytujemy: „postulaty wysuwane przez Związek Sybiraków uważamy za słuszne, a towarzyszące brakowi ich zadośćuczynienia rozgoryczenie i poczucie niesprawiedliwości za w pełni uzasadnione. Przyjęcie postulowanych przez Sybiraków rozwiązań prawnych w polskim ustawodawstwie powinno stanowić realizację moralnego obowiązku wobec tej szczególnej grupy ofiar represji politycznych. Zdajemy sobie także sprawę, iż w aktualnej sytuacji staje się to pilną koniecznością z uwagi na fakt, iż rokrocznie z przyczyn naturalnych liczba osób do niej należących znacząco maleje”.

Potwierdzamy słuszność tych słów, bo pozostało nas już tylko 34 tys., średnia wieku wynosi około 80 lat i rocznie stan się zmniejsza o 10%.

Na Zjeździe podczas dyskusji delegaci, którzy pamiętali wypowiedź na III Krajowym Zjeździe Delegatów w 1998 r. w Jeleniej Górze, cytowali słowa wypowiedziane wówczas przez Jacka Taylora z rządu premiera Jerzego Buzka: „Wy, Sybiracy, jesteście żywym pomnikiem historii i kraj nasz, doceniając Wasze cierpienia, nie czekając na środki ze Związku Radzieckiego, jest w stanie wypłacić należne odszkodowania. Nie jesteśmy już tak biednym krajem”.

W dniu 8 października br. uczestniczyliśmy w kolejnym posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, która mimo naszych argumentów przyjęła dezyderat kierowany do pani Premier, który traktujemy jako sposób na przeciągnięcie w czasie rozwiązania naszych problemów, bowiem punkty tam zawarte są faktami stwierdzonymi.

Panie Marszałku,

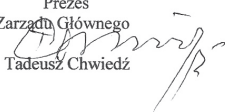
nie chcemy się zbytnio rozpisywać, tę informację traktujemy jako wprowadzenie do tematu, z którym chcemy przyjść do Pana i przedstawić nasze problemy i propozycje rozwiązań, licząc, że spotkamy się z Pana strony ze zrozumieniem i życzliwością.

Z naszej strony w spotkaniach biorą udział:

- Tadeusz Chwiedź – Prezes Zarządu Głównego,
 - Kordian Borejko – Sekretarz Generalny Zarządu Głównego,
 - Grzegorz Lipowski – Wiceprezes Zarządu Głównego, Senator IV i V kadencji
- i prosimy Pana o wyznaczenie dla nas terminu spotkania.

Z poważaniem

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego

Kordian Borejko

Prezes
Zarządu Głównego

Tadeusz Chwiedź

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/897/14

Warszawa, 9 października 2014

**Związek Powiatów Polskich
Dyrektor Biura
Pan Marek Wójcik
Pałac Kultury i Nauki
pl. Defilad 1
00-901 Warszawa**

Szanowny Panie Dyrektorze,

nawiązujemy do bezpośredniej rozmowy w dniu 8 października 2014 r. w Sejmie RP z okazji posiedzenia Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, która m.in. rozpatrywała dezyderat do Prezesa Rady Ministrów w sprawie pomocy państwa dla Sybiraków.

Wykazał Pan Dyrektor wraz z towarzyszącym Panem Grzegorzem P. Kubalskim zainteresowanie Związkiem Sybiraków, w szczególności projektem ustawy o świadczeniu dla Sybiraków.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy o przyznaniu świadczenia pieniężnego i renty inwalidzkiej przysługujących sybirakom – kombatantom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w byłym Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich oraz nasze dwa pisma do Marszałek Sejmu.

Prosimy o zapoznanie się i proponujemy spotkanie dla nawiązania ewentualnej współpracy w możliwie najszerszym zakresie.

Z poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

Załączniki:

- projekt ustawy
- pismo z 13.01.2014
- pismo z 16.01.2014

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ŻARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie!”

A. Mickiewicz

ZG/906/14

Warszawa, 13 października 2014

**Przewodniczący Sejmowej Komisji
Polityki Społecznej i Rodziny
Pan Posel
Sławomir Piechota
Biuro Poselskie
ul. Oławska 2
50-123 Wrocław**

Szanowny Panie Pośle,

powracamy do posiedzenia Komisji w dniu 8 października br., która w pkt 2 porządku miała do rozpatrzenia projekt dezyderatu kierowanego do Prezes Rady Ministrów w sprawie pomocy państwa dla Sybiraków.

Czas posiedzenia był ograniczony innymi obowiązkami poselskimi, zatem czasowa możliwość wystąpienia była zrozumiała.

Szanowny Panie Pośle,

w załączeniu przesyłamy kopie dwóch pism skierowanych do Marszałek Sejmu, w których podnosimy nasze argumenty za przyjęciem projektu ustawy o przyznaniu świadczenia pieniężnego i renty inwalidzkiej przysługujących sybirakom – kombatantom przebywającym w latach 1939–1956 na przymusowym zesłaniu lub deportacji w byłym Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (druk 1657).

Bylibyśmy wielce zobowiązani za analizę naszych przedłożeń i jesteśmy gotowi poszukiwać rozwiązań, które byłyby przyjęte przez Sejm Rzeczypospolitej.

Oczekujemy propozycji spotkania i pozostajemy

Z poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

Załączniki:

- pismo do Marszałek Sejmu z 13.01.2014
- pismo do Marszałek Sejmu z 16.01.2014

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/827/14

Warszawa, 15 września 2014

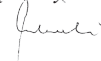
**Zarząd Oddziału
Związku Sybiraków
ul. Bandrowskiego 4
ul. Wiejska 4/6/8
33-100 Tarnów**

W związku z pismem Zarządu Oddziału z dnia 4 września br. o inicjatywie, aby do Zarządu Oddziału dodać „imienia gen. Władysława Sikorskiego”, prosimy zwrócić uwagę, że zgodnie ze Statutem zarejestrowanym w sądzie nazwa naszej organizacji to Związek Sybiraków bez jakichkolwiek uzupełnień. Proponujemy zachować nazwę, która ma historyczny już wymiar od ponad 85 lat.

Jest zrozumiałe i uzasadnione, że gen. Władysław Sikorski przeszedł do historii jako osoba wielce zasłużona, szczególnie dla społeczności sybirackiej i powinno to być w sposób uroczysty podkreślane przy każdej okazji, szczególnie w czasie uroczystości patriotyczno-religijnych. Takie stanowisko zajął Zarząd Główny na swym posiedzeniu w dniu 11 września br. z udziałem Prezesów Zarządów Oddziałów.

Z poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

**XIV MIĘDZYNARODOWY MARSZ ŻYWEJ PAMIĘCI
POLSKIEGO SYBIRU W BIAŁYMSTOKU**

**XIV Międzynarodowy
Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru**

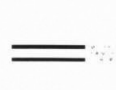
Sybiracy – zwycięzcy spod Monte Cassino

Białystok, 11-12 września 2014 r.

Zaproszenie

Organizatorzy

Prezydent
Miasta Białystoku

Miasto i woj. Wawelska

Marszałek
Województwa Podlaskiego

Organizatorzy: Muzeum Wojska w Białymstoku
Zespół Wojsko-Historyczny w Białymstoku

Podlaskie

Muzeum
WOJSKA
w BIAŁYMSTOKU

==

==

Program uroczystości
XIV Międzynarodowego Marszu
Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku

11 września 2014 r.

godz. 16.00

Spotkanie Sybiraków i zaproszonych gości przy budynku dawnego więzienia carskiego w Białymstoku przy ul. Sienkiewicza 57:
- odsłonięcie i poświęcenie tablicy epitafijnej upamiętniającej zsyłki Polaków na Syberię w XIX wieku.
Zwiedzanie wystawy przygotowanej przez IPN w Muzeum Sybiraków
Zwiedzanie Muzeum Wojska w Białymstoku przy ul. Kilińskiego 7 (w godz. 10.00-20.00).

godz. 20.00

Pokaz audiowizualny na temat deportacji obywateli polskich do ZSRR (ściana budynku Centrum Nowoczesnego Kształcenia Politechniki Białostockiej przy ul. Zwierzynieckiej 16)

12 września 2014 r.

godz. 8.00

Święta liturgia w Katedralnej Cerkwi pw. św. Mikołaja Cudotwórcy w Białymstoku celebrowana przez Najprzewieślniejszego Jakuba Arcybiskupa Białostockiego i Gdańskiego.

godz. 10.00

Zbiórka uczestników Marszu przy Pomniku Katyńskim
- hymn państwowy,
- powitanie zebranych i wprowadzenie do tematu XIV Marszu – Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź,
- błogosławieństwo uczestników Marszu w obrzędzie katolickim, prawosławnym i ewangelicko-augsburskim,
- przemarsz do kościoła pw. Ducha Świętego przy ul. Sybiraków 2, ulicami: Świętojańską, Branickiego, Piastowską.

godz. 11.30

Msza św. w Kościele pw. Ducha Świętego celebrowana przez JE Arcybiskupa prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego Metropolite Białostockiego. Homilię wygłosi ks. prof. dr hab. Adam Skreczko.

godz. 12.30

Uroczystości przy Pomniku Grobie Nieznanego Sybiraka:
- hymn Związku Sybiraków,
- modlitwa za zmarłych Sybiraków w obrzędzie katolickim, prawosławnym i ewangelicko-augsburskim,
- wystąpienia okolicznościowe,
- apel poległych zakończony salwą honorową – żołnierze 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego,
- złożenie kwiatów i zapalenie zniczy.

Szef Urzędu
do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
dr Jan Stanisław Ciechanowski

Prezes Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Prezydent
Miasta Białegostoku
dr hab. Tadeusz Truskolaski

Czerwone maki

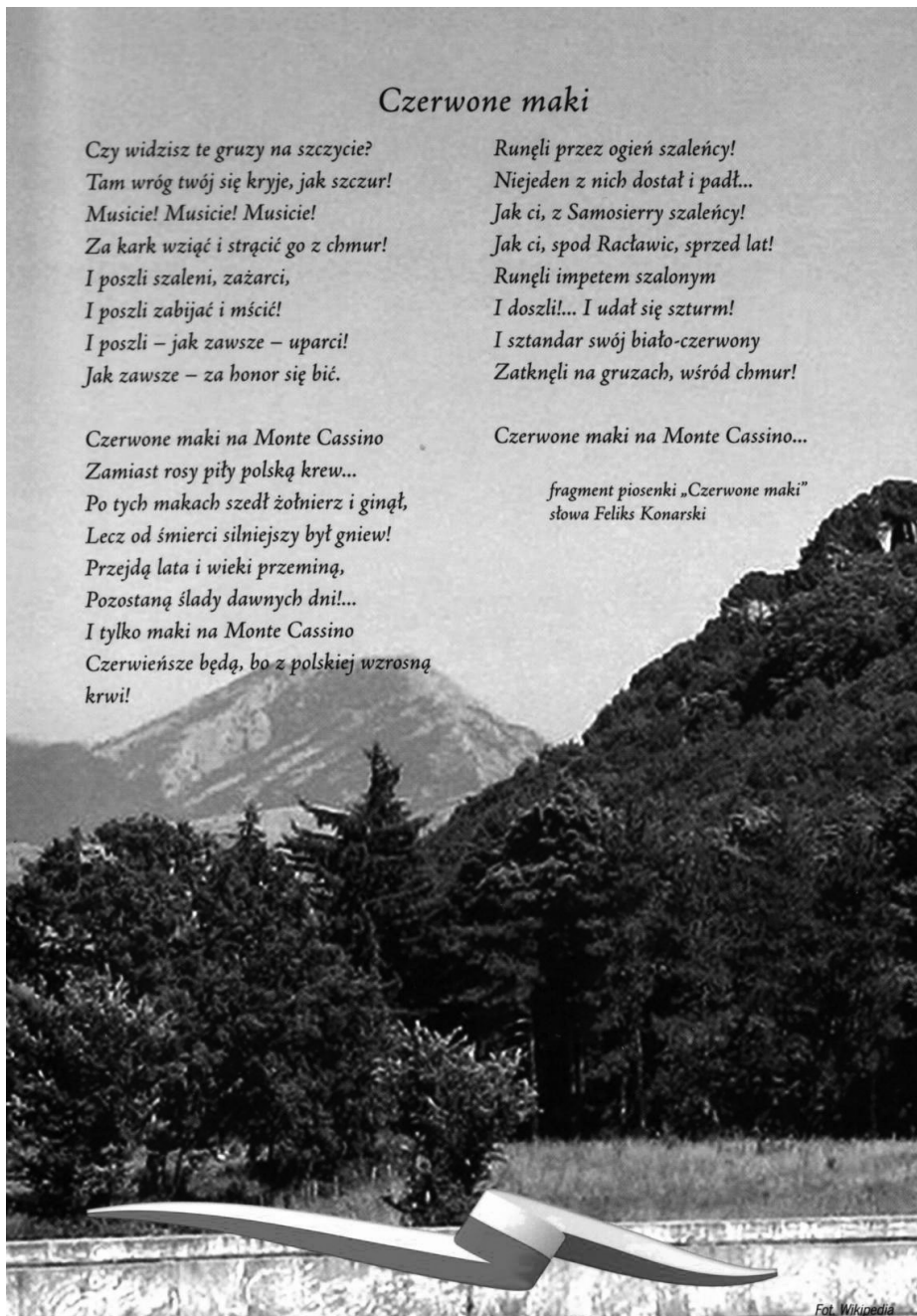
Czy widzisz te gruzy na szczycie?
 Tam wróg twój się kryje, jak szczur!
 Musicie! Musicie! Musicie!
 Za kark wziąć i strącić go z chmur!
 I poszli szaleni, zażarci,
 I poszli zabijać i mścić!
 I poszli – jak zawsze – uparci!
 Jak zawsze – za honor się bić.

Czerwone maki na Monte Cassino
 Zamiast rosy piły polską krew...
 Po tych makach szedł żołnierz i ginął,
 Lecz od śmierci silniejszy był gniew!
 Przejdą lata i wieki przemina,
 Pozostaną ślady dawnych dni!...
 I tylko maki na Monte Cassino
 Czerwieńsze będą, bo z polskiej wzrosną
 krwi!

Runęli przez ogień szaleńcy!
 Niejeden z nich dostał i padł...
 Jak ci, z Samosierry szaleńcy!
 Jak ci, spod Raclawic, sprzed lat!
 Runęli impetem szalonym
 I doszli!... I udał się szturm!
 I sztandar swój biało-czerwony
 Zatknęli na gruzach, wśród chmur!

Czerwone maki na Monte Cassino...

fragment piosenki „Czerwone maki”
 słowa Feliks Konarski

**ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO
ZWIĄZKU SYBIRAKÓW
W DNIU 11 WRZEŚNIA 2014 R. W BIAŁYMSTOKU**

Dnia 11 września 2014 r. odbyło się w Białymstoku posiedzenie Zarządu Głównego z udziałem prezesów Oddziałów. Po otwarciu posiedzenia przez prezesa Zarządu Głównego Tadeusza Chwiedzia przybyłych powitał Mariusz Peża, dyrektor Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi w Białymstoku, w którego gmachu odbyło się posiedzenie. Następnie ks. prałat Roman Balunowski z parafii Świętej Rodziny odmówił modlitwę za zmarłych i żyjących sybiraków.

Przyjęty został następujący porządek obrad:

1. Informacje o sposobie realizacji uchwał i wniosków VII Krajowego Zjazdu Delegatów Związku Sybiraków
2. Informacje o przebiegu uroczystości XIV Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku
3. Omówienie treści nowej ustawy o kombatantach i osobach represjonowanych
4. Sprawy organizacyjne (w tym uchwalenie wysokości składek członkowskich na 2015 r.).

Sekretarz generalny Zarządu Głównego Stanisław Sikorski przedstawił najczęściej poruszaną w dyskusjach sprawę projektu ustawy o przyznaniu sybirakom odszkodowania substytucyjnego i uznania wszystkich sybiraków za osoby represjonowane, co wiązałoby się z przyznaniem im renty inwalidzkiej. Projekt po pierwszym czytaniu trafił do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, która wniosowała o odrzucenie go. Negatywną opinię wydała również Rada Ministrów. Zarząd Główny wysłał w tej sprawie pisma do marszałek Sejmu Ewy Kopacz, w których nie tylko przedstawił argumenty za przyjęciem ustawy, ale wykazał także nieścisłości prawne i proceduralne. Do dnia dzisiejszego projekt nie trafił ponownie pod obrady Sejmu. W ostatnim czasie ponownie zostały wystosowane pisma do marszałek Sejmu Ewy Kopacz oraz premiera Donalda Tuska. Do premiera skargę skierował także Zarząd Oddziału w Zielonej Górze na temat rozmów przeprowadzonych z prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz przedstawicielem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Delegaci podczas VII Krajowego Zjazdu podnosili sprawę udzielania Oddziałom przez samorządy dotacji i świadczeń finansowych. Zarząd Główny wystosował w tej kwestii pismo do szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Re-

presjonowanych z prośbą o zwrócenie się do wszystkich samorządów o pozytywne ustosunkowanie się do wniosków Oddziałów i Kół Związku o finansowe wsparcie ich działalności, a także o współudział w organizowaniu uroczystości. Taki apel trafił z Urzędu do organów władz samorządowych, o czym świadczą napływające do Zarządu Głównego odpowiedzi od władz lokalnych.

Sekretarz generalny poinformował również o utworzeniu Komitetu Wyborczego Związku Sybiraków. Umożliwi to Oddziałom i Kołom zgłaszanie na terenie całego kraju swoich kandydatów na radnych do sejmików województw, rad gmin i powiatów w zbliżających się wyborach samorządowych. Udział osób zaangażowanych w sprawy sybiraków w pracach organów samorządowych ułatwiłby współpracę Związku Sybiraków z samorządami, czyniąc ją efektywniejszą.

Prezes Zarządu Głównego Tadeusz Chwiedź przedstawił szczegółowo program XIV Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Apełował także o staranne przygotowanie tegorocznych uroczystości Dnia Sybiraka, który po raz pierwszy będzie obchodzony oficjalnie w świetle uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Podziękował za zaproszenia napływające z całego kraju i życzył uroczystych obchodów, satysfakcji, uznania władz wojewódzkich i samorządowych.

Następnie prezes Chwiedź zwrócił się do zebranych, by przygotowując pisma interwencyjne zwłaszcza do władz naczelnych państwa, konsultowali je z Zarządem Głównym, tak aby przedstawiane problematyka, argumenty, liczby (np. deportowanych, nieposiadających uprawnień osoby represjonowanej itp.) były spójne z oficjalnie prezentowanym stanowiskiem Związku Sybiraków.

Nawiązując do zaplanowanej na następny dzień uroczystości odsłonięcia tablicy poświęconej matkom sybiraczkom, prezes zachęcił do fundowania znaków pamięci, zwłaszcza tablic pamiątkowych, które będą trwałym śladem pamięci o zesłaniach, sybirakach i Polskiej Gólgocie Wschodu.

Sekretarz generalny Stanisław Sikorski omówił zmiany wprowadzone przez znowelizowaną ustawę o kombatanach i osobach represjonowanych, która weszła w życie 18 maja 2014 r. Ustawa szczegółowo określa, kto ma prawo wstąpić do nowo powołanego Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Są to osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Polski. Osoby, które spełniają te wymogi, powinny wypełnić odpowiedni kwestionariusz i przesłać go bezpośrednio do Urzędu ds. Kombatanów i Osób Represjonowanych. Po-

nieważ nie pośredniczą w tej procedurze ani Zarządy Oddziałów, ani Zarząd Główny ZS, warto byłoby, aby Oddziały i Koła rozpowszechniły informacje o Korpusie Weteranów na terenie swojej działalności, wynotowały takie osoby i w razie potrzeby pomogły im w wypełnieniu dokumentów, a także pamiętały o nich podczas organizowanych uroczystości. Ustawa nie przewiduje natomiast żadnej nowej weryfikacji osób, którym zostały już przyznane uprawnienia kombatanckie, ani wymiany legitymacji wydanych po 1991 r.

Według nowej ustawy na czele Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych stoi szef Urzędu (a nie jak dotychczas kierownik) i to on jest centralnym organem administracji rządowej do spraw kombatantów i osób represjonowanych, choć nadal w pewnych zagadnieniach podlega ministrowi pracy i polityki społecznej.

Dzień 1 września ustanowiony został Dniem Weterana Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

Znowelizowana ustawa wprowadziła ulgi na przejazdy środkami publicznej komunikacji w wysokości 51% dla kombatantów. Ponadto przysługuje im pierwszeństwo w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej. Jeżeli nie jest możliwe uzyskanie wizyty lekarskiej w dniu zgłoszenia się, lekarz zobowiązany jest do przyjęcia takiej osoby w ciągu siedmiu dni.

Jeżeli chodzi o prawo do ubiegania się w Urzędzie ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych o pomoc finansową, ustawa przyznaje pierwszeństwo uzyskania takiej pomocy osobom, które ukończyły 85 lat. Nie oznacza to jednak wykluczenia starań osób, które takiego wieku nie osiągnęły, a znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

Prezes Zarządu Oddziału w Płocku Remigiusz Bielewicz poruszył sprawę członkostwa w Związku Sybiraków osób, które były na zesłaniu, ale w okresie późniejszym działały w jednostkach aparatu bezpieczeństwa. Jak wytłumaczył prezes ZG Tadeusz Chwiedź, osobom takim nie przysługują uprawnienia kombatanckie. Również w Statucie Związku Sybiraków istnieje zapis, że osoby, które prowadziły działania antyniepodległościowe, nie mogą należeć do Związku.

Powrócono do kwestii orzeczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o inwalidztwie. Jak wyjaśnił prezes ZG Tadeusz Chwiedź, Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, podczas posiedzeń której przedstawiciele Zarządu Głównego ZS przedstawiali stanowczo tę kwestię, postanowiła wystąpić do Narodowego Funduszu Zdrowia z dezyderatem, aby sybiracy, którzy uważają decyzję wydaną przez ZUS za niesłuszną, mogli się zgłosić na ponowne badania. Ostatecznie Komisja przegłosowała 14 głosami do 10 odrzucenie projektu ustawy

o przyznaniu wszystkim sybirakom uprawnień osoby represjonowanej. Jak dotąd Sejm nie wyznaczył terminu kolejnego czytania projektu. Zarząd Główny podejmował ponownie tę kwestię w pismach do premiera i marszałek Sejmu.

Prezes Chwiedź zwrócił uwagę na problem braku informacji o wnioskach wysyłanych do Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych o udzielenie pomocy finansowej i stopniu ich realizacji. Zainteresowani często występują do Urzędu indywidualnie, nie powiadamiając ani Koła, ani Oddziału. Zaapelował do jednostek terenowych o zbieranie informacji na ten temat, bowiem wiedza ta ułatwi rozmowy z UdsKiOR czy ministerstwami.

Maria Markiewicz z Oddziału Warszawskiego zgłosiła problem utrudnionego dostępu do leczenia sanatoryjnego.

W związku z różnicami w uprawnieniach osób, które otrzymały status osoby represjonowanej, i takimi, którym go nie przyznano, np. w kwestii dostępu do bezpłatnych leków, Wacław Mandryk, prezes Oddziału ZS w Zielonej Górze, zaproponował, aby zwrócić się do szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych o podjęcie inicjatywy zrównania uprawnień sybiraków. Oddział w Zielonej Górze wystosował już pismo do premiera, trafiło ono następnie do ZUS. Wbrew negatywnej odpowiedzi ZUS Związek Sybiraków będzie stanowczo starał się o zmianę postawy lekarzy orzeczników, którzy ignorują związek przyczynowy obecnego stanu zdrowia sybiraków z pobytem na zesłaniu.

Wacław Mandryk poinformował także o podjęciu przez Oddział w Zielonej Górze inicjatywy renowacji cmentarza, na którym spoczywa wielu sybiraków.

Prezes ZG Tadeusz Chwiedź powrócił do problemu nieposiadania prawa przechodzenia na wcześniejsze emerytury przez osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r. Według opinii szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych art. 16 znowelizowanej ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego przewiduje, że kombatanci, którzy znajdują się w ciężkiej sytuacji materialnej, kobiety po ukończeniu 55 lat, mężczyźni – 60 lat, mogą ubiegać się o specjalną emeryturę.

Na wniosek prezesa Oddziału ZS w Gdańsku Kordiana Borejki omówiono sposób realizacji uchwał i wniosków podjętych na VII Krajowym Zjeździe Delegatów. Podjęte zostały już starania o ustawowe przyznanie sybirakom statusu osoby represjonowanej i prawa do renty inwalidzkiej, a także o wsparcie finansowe działalności statutowej Oddziałów i Kół ze strony samorządów. Zarząd Główny zobowiązał osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych punktów do składania informacji na piśmie, aby w wyznaczonym terminie można było dokonać oceny sposobu ich realizacji.

Jadwiga Ostrowska, jako członek Komisji Współpracy z Zagranicą, poinformowała o utworzeniu w ramach komisji specjalnego funduszu pomocy, na który można przekazywać wpłaty, aby wspomóc sybiraków zamieszkałych poza granicami Polski, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Podczas wizyty w lipcu na Białorusi, w Domu Polskim w Baranowiczach przekazano 24 rodzinom po 25 euro, a do kościoła w Lachowiczach wpłynęła kwota 500 zł.

Odnośnie do wniosku o dokonanie archiwizacji dokumentów w Oddziałach w formie elektronicznej i opracowanie odgórnie programu do archiwizacji, sekretarz generalny Stanisław Sikorski wyjaśnił, że dwa lata temu Zarząd Główny podpisał umowę z Fundacją Ośrodka Karta w sprawie digitalizacji przechowywanych w Archiwum Zarządu Głównego kwestionariuszy członków Związku ze wszystkich Oddziałów. Takie prace były prowadzone, około 1/3 danych znajduje się już na nośnikach elektronicznych. W maju 2013 r. zadanie badania i dokumentowania imiennego osób prześladowanych przez ZSRR po 1939 r. przejął Instytut Pamięci Narodowej. Zarząd Główny zwrócił się do IPN o kontynuowanie procesu digitalizacji, jednakże mimo odpowiedzi pozytywnej prace jak dotychczas nie zostały podjęte.

Ożywioną dyskusję wywołała sprawa ryczałtów na częściowe pokrycie kosztów działania na rzecz Związku Sybiraków – ryczałtów telefonicznych dla członków Prezydium oraz na pokrycie kosztów transportu w miejscu zamieszkania dla prezesa Zarządu Głównego i sekretarza generalnego.

Od jednego z Oddziałów wpłynął wniosek o dodanie do nazwy Oddziału „imienia gen. Władysława Sikorskiego”. Statut jednoznacznie określa nazwę stowarzyszenia jako Związek Sybiraków i pod taką nazwą jest ono zarejestrowane w sądzie. Taka jest również wieloletnia tradycja. Z tego względu Zarząd Główny podjął decyzję o pozostaniu przy niezmienionej nazwie.

Na wniosek przewodniczącej Komisji Socjalnej Marii Markiewicz komisji została przyznana kwota 5 tys. zł na zapomogi dla najbardziej potrzebujących członków Związku. Zaapelowano także o przekazywanie przy okazji opłacania składek 2 zł na Komisję Socjalną.

Decyzją Zarządu Głównego wysokość składki członkowskiej pozostała bez zmian – 4 zł miesięcznie. W przypadku gdyby takie środki okazały się niewystarczające na prowadzenie statutowej działalności, poszczególne Oddziały mają prawo odpowiednią uchwałą podwyższyć wysokość składki.

Na koniec w związku z przypadającą w 2015 r. 75. rocznicą pierwszej, drugiej i trzeciej deportacji sekretarz generalny Stanisław Sikorski prosił o przygotowanie szczególnie uroczystych obchodów tych uroczystości.

Uchwała nr 43

z posiedzenia Zarządu Głównego Związku Sybiraków w Białymstoku
w dniu 11.09.2014 r.

Zarząd Główny zobowiązał osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych punktów Uchwał i Wniosków VII Krajowego Zjazdu Delegatów Związku Sybiraków do składania informacji na piśmie w terminach posiedzeń Zarządu Głównego przewidujących analizowanie tego problemu.

Skarbnik
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
dr Sławisław Jurkin

Przewodniczący
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Uchwała nr 44

z posiedzenia Zarządu Głównego Związku Sybiraków w Białymstoku
w dniu 11.09.2014 r.

W związku z wystąpieniem jednego z Oddziałów o dodanie do nazwy Związku imienia gen. Władysława Sikorskiego Zarząd Główny stanął na stanowisku, że zgodnie ze Statutem Związku i wpisem do KRS nazwa powinna pozostać bez zmian i brzmieć Związek Sybiraków.

Skarbnik
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
dr Sławisław Jurkin

Przewodniczący
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Uchwała nr 45

z posiedzenia Zarządu Głównego Związku Sybiraków w Białymstoku
w dniu 11.09.2014 r.

Zarząd Główny zatwierdził przyznanie Komisji Socjalnej 5000 zł (słownie: pięć tysięcy złotych) na zapomogi dla najbardziej potrzebujących członków Związku.

Skarbnik
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
dr Stanisław Jurkin

Przewodniczący
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Uchwała nr 46

z posiedzenia Zarządu Głównego Związku Sybiraków w Białymstoku
w dniu 11.09.2014 r.

Zarząd Główny zatwierdził wysokość składek na rok 2015 w niezmienionej kwocie, tj. 48 zł (słownie: czterdzieści osiem złotych) w skali roku dla członka zwyczajnego i 24 zł (słownie: dwadzieścia cztery złote) dla wdowy i wdowca po sybiraku oraz wpłatę dobrowolną 2 zł na potrzeby Komisji Socjalnej.

Skarbnik
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
dr Stanisław Jurkin

Przewodniczący
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 11 września 2014 r.

Uczestnicy i Organizatorzy
XIV Międzynarodowego Marszu
Żywej Pamięci Polskiego Sybiru
w Białymstoku

Szanowni Przedstawiciele
Władz Państwowych i Samorządowych!
Wielce Szanowni Zesłańcy i Weterani!
Drodzy Państwo!

„Myśmy wciąż do niepodległej szli, // Szli z uporem ponad dwieście lat! // (...) Aż Wolną Polskę raczył wrócić Bóg!” Poruszające słowa hymnu Związku Sybiraków brzmią w tym roku szczególnie uroczysto. Świętując 25-lecie Wolności, cieszymy się z sukcesów niepodległej, nowoczesnej Polski. Jednocześnie sięgamy myślami w przeszłość – po to, by uczcić wszystkich, którzy swoją postawą przyczynili się do odrodzenia suwerennego państwa polskiego. Z szacunkiem i wdzięcznością wspominamy rodaków, którzy daleko, na obczyźnie, dawali świadectwo patriotyzmu, narodowej tożsamości oraz wierności polskiemu etosowi wolności. Pamięć o losie Sybiraków jest ważnym składnikiem polskiej tożsamości. Niezachwiana miłość do Ojczyzny tysięcy ofiar represji kształtowała sumienia oraz motywowała do walki i pracy pokolenia Polaków żyjących w kraju. W tym również pokolenie Solidarności, które zwyciężyło 4 czerwca 1989 r.

Losy polskich Sybiraków zawsze były splecione z dramatyczną historią Polski. By trafić na „niehumanitarną ziemię”, nie trzeba było walczyć z wojskami carskiego lub komunistycznego zaborcy. Czasem wystarczyły prawdziwe lub domniemane więzy krwi czy przyjaźni z bojownikami o wolną Polskę. Wystarczyło zamieszkiwanie na ziemiach, które poddano czystkom etnicznym. Wina zawsze była jedna i ta sama: polskość. Naznaczeni piętnem „wiecznych buntowników”, oderwani od bliskich i od ojczystej ziemi, skazani na mroźne, bezkresne więzienie bez krat, polscy Sybiracy cierpieli, lecz się nie poddawali. Nie wyrzekali się swojego dziedzictwa, nie tracili nadziei, żyli marzeniem o powrocie do Ojczyzny. O wielkości ich ducha świadczą do dzisiaj aktywna działalność społeczna Sybiraków – to, jak pielęgnują pamięć o żywych i umarłych – zgodnie z sybiracką dewizą: „Pamięć zmarłym, żyjącym pojednanie”. To ważne przesłanie i znaczące dzieło, aktualne także, a może przede wszystkim dzisiaj.

Szanowni Państwo, zgromadzeni przy Grobie Nieznanego Sybiraka strażnicy „żywej pamięci polskiego Sybiru”! Pragnę podziękować Państwu za wytrwałość, z jaką pełnią Państwo swoją misję. Cieszę się, że maszerują dziś wśród Państwa także młodzi – uczniowie, studenci, harcerze, potomkowie Sybiraków urodzeni już w wolnej Polsce. Jestem przekonany, że poniosą oni pamięć o losie Sybiraków w nowe stulecie. Ufam, że pomogą im w tym również powstające Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku oraz wierna kontynuacja tradycji corocznych Międzynarodowych Marszów Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Życzę, aby udział w nim był dla Państwa głębokim przeżyciem patriotycznym oraz inspiracją do obywatelskiego zaangażowania na rzecz dobra wspólnego, na rzecz wolnej Polski.

Pozdrawiam!

Brigitte Kowalska

Białystok, dnia 11 września 2014 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Szanowni Państwo,
jak co roku gromadzimy się na Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Dla społeczności sybirackiej, dla polskiego społeczeństwa i publicznej opinii na całym świecie jest to doniosły moment. Czternasty już Marsz przypomina nam o tych, którzy walczyli i cierpieli za lepsze jutro dla naszej Ojczyzny, dla nas. Za to, żebyśmy mogli swobodnie się tutaj spotykać i oddawać hołd bohaterom. Być człowiekiem to pamiętać – jak głosi piękna maksyma. Nie tylko w dniu Waszego święta, ale przez cały czas zachowujemy Was we wdzięcznej pamięci.

Wolność jest dzisiaj dla nas czymś oczywistym, tak jak powietrze, którym oddychamy. Historia pokazuje jednak, że za wolność trzeba czasami płacić niezwykle wysoką cenę. Syberyjscy zesłańcy poświęcali dla niej życie i zdrowie. W obozach dalekiej północy, gdzie sama myśl o ucieczce wydawała się szaleństwem, decydowali się na niewyobrażalne wręcz ryzyko. Ostatni film Petera Weira „Niepokonani” opowiada o jednej z udanych prób wydostania się z „niehumanitarnej ziemi”. Jeśli przy oglądaniu go towarzyszą nam silne emocje, to dlatego, że w zbiegłych więźniach widzimy nas samych, nasze pragnienia, tylko wyrażone w bardziej heroiczny sposób. Właśnie to bohaterstwo sprawia, że cały świat patrzy na Was z podziwem.

Od literatury czy filmów bardziej wymowne jest zawsze świadectwo żywego człowieka. Zwłaszcza dla ludzi młodych, dla pokolenia, które będzie kształtować świat przyszłości, Wasza obecność i opowieści mają wielkie znaczenie. Jestem głęboko przekonany, że czternasty Marsz Sybiraków to Wasz kolejny wkład do rodzącego się jutra.

Pan Tadeusz Chwiedź, Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków
Pan Stanisław Sikorski, Sekretarz Generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków
Uczestnicy Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Władysław Kosiniak-Kamysz

Warszawa, 8 września 2014 r.

Szanowny Pan
Tadeusz Chwiedź
Prezes Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Szanowny Pan
Stanisław Sikorski
Sekretarz Generalny Zarządu
Głównego Związku Sybiraków

Szanowni Państwo,

bardzo dziękuję za zaproszenie na XIV Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Niestety, zaplanowane wcześniej obowiązki i podjęte zobowiązania uniemożliwiają mi skorzystanie z zaproszenia.

Uroczystość w podniosły sposób upamiętnia historię wielu Polaków zesłanych na „niehumanitarną ziemię”. Nie wolno nam zapominać o ich wielkiej odwadze i determinacji, nie wolno zapominać o ludziach, którzy nigdy stamtąd nie wrócili.

Coroczne kultywowanie pamięci o dramacie przeżywanym przez zesłanych w bezkresne zakątki Sybiru i ich rodziny jest wyrazem troski o historyczną prawdę i przejawem dbałości, by pamięć o ofierze złożonej przez naszych rodaków trwała nadal.

Składam wyrazy uznania dla osób zaangażowanych w organizację uroczystości. Dzięki takim działaniom wspomnienia tamtych tragicznych wydarzeń zyskują stosowną oprawę i umożliwiają okazanie szacunku dla wszystkich ludzi, których losy i życie zostały zdeterminowane przez okrucieństwa totalitarnego reżimu.

Z poważaniem

Władysław Kosiniak-Kamysz

Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 12 września 2014 r.

Pan
Tadeusz Chwiedź
Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Szanowny Panie Prezesie,

serdecznie dziękuję za zaproszenie do wzięcia udziału w XIV Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Ze względu na posiedzenie Sejmu nie będę mogła wziąć udziału w tym ważnym wydarzeniu.

Pragnę przekazać na ręce Pana Prezesa słowa uznania za pielęgnowanie tradycji Marszu. Jest on wyrazem niezatartej pamięci o ofiarach totalitarnego reżimu, zaś dla młodego pokolenia stanowi bezcenną lekcję historii.

Przekonana jestem, że dzięki działalności Związku Sybiraków młodzież lepiej poznaje i rozumie historyczne dziedzictwo, a także swoją powinność wobec minionych generacji.

Serdecznie pozdrawiam i życzę powodzenia w realizacji dalszych projektów.

Z wyrazami szacunku

Ewa Kopacz

PRZEMÓWIENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU HONOROWEGO XIV MIĘDZYNARODOWEGO MARSZU ŻYWEJ PAMIĘCI POLSKIEGO SYBIRU, PREZYDENTA BIAŁEGOSTOKU TADEUSZA TRUSKOLASKIEGO

Panowie Ministrowie, Panowie Parlamentarzyści, Panie Wojewodo, Panie Marszałku, Czcigodni Sybiracy, Droga Młodzieży! Po raz czternasty ulicami naszego miasta przeszedł Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Myślę, że jest to niepowtarzalna i jedyna swego rodzaju uroczystość. Uroczystość, którą można byłoby streścić kilkoma słowami: pamięć, poświęcenie, patriotyzm, pokój i przyszłość. Pamięć winniśmy wszystkim tym, którzy cierpieli na „nie ludzkiej ziemi”. Wielu z nich nie zobaczyło ponownie rodzinnego domu, nie mogło spocząć w ojczystej ziemi. Do tych ludzi należy niezapomniany ostatni prezydent miasta Białegostoku przed II wojną światową Seweryn Nowakowski, który wywieziony zginął z rąk oprawców, a jego grób jest do dzisiaj nieznan. Poświęcenie – przykładem tego poświęcenia może być ojciec pani prezydentowej Karoliny Kaczorowskiej z Mariampolskich, który dowiedziawszy się, że jego rodzina została wywieziona, nie był tej nocy w domu, porzuca wszystko, zaprzęga konie i pędzi ile sił za pociągiem. Dogania go na jednej ze stacji, porzuca zaprzęg, szuka wagonu, w którym jest jego rodzina, aby być z nimi. Patriotyzm dotyczy przede wszystkim żołnierzy, żołnierzy tułaczy, którzy szli do ojczyzny, jedni krótszą, inni dłuższą drogą, bo przecież w tym roku minęła 70. rocznica bitwy pod Monte Cassino. To są bohaterowie, bez których nie byłoby ojczyzny takiej, jaka jest dzisiaj – niezawisłej i niepodległej. Pokój – pokój to słowo, które dzisiaj ma ogromną wagę i ogromne znaczenie. Nieco inaczej patrzymy i słuchamy tego słowa niż nawet rok temu, bo u naszych sąsiadów toczy się wojna i my myślimy również o pokoju. Ale myśląc o pokoju, zacznijmy od siebie, od tego pokoju w sercu, od pokoju, który powinien być w naszych rodzinach, miastach, a później budujemy ten pokój w ojczyźnie i pokój światowy. I wreszcie przyszłość. Mam świadomość, że przemawiam do tysięcy młodych ludzi, do tysięcy uczniów – białostockich, podlaskich, ale również szkół z całej Polski. To wy jesteście naszą przyszłością. To do was skierowana jest ta żywa lekcja historii i żywa lekcja patriotyzmu. To od was zależy, czy będzie pokój i czy pokolenie wasze będzie pokoleniem, które ukocha Rzeczpospolitą, ukocha ojczyznę jak ci, którzy stawali 70 lat temu pod Monte Cassino. Przyszłość to także ta przeszłość materialna, to pomniki, odsłaniane tablice, ale również

Muzeum Pamięci Sybiru, którą to inwestycję przygotowujemy w naszym mieście. I chciałbym tutaj przed pomnikiem – Grobem Nieznanego Sybiraka oświadczyć, że pamięć o was, sybiracy, w naszym mieście, w naszym społeczeństwie nigdy nie zginie.

PRZEMÓWIENIE SZEFA URZĘDU DS. KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH JANA STANISŁAWA CIECHANOWSKIEGO

Wielce Szanowni Państwo! Podczas tego wspaniałego marszu w tym roku wspominamy szczególnie żołnierzy armii sybirackiej. Rzadko używa się tego sformułowania, ale 2. Korpus Polski, który niósł wolność narodom, szedł do wolnej Polski, był armią złożoną w dużej mierze z sybiraków – z więźniów łagrów, z Polaków, którzy mieli przestać istnieć, mieli być zlikwidowani. Dlatego że nie dość, że byli Polakami, zamieszkiwali kresy Rzeczypospolitej, której śmiertelny wróg wydał wojnę. I to była kolejna odsłona tej wojny. Ci, którzy zdobywali Monte Cassino, co stało się symbolem kolejnego wielkiego zwycięstwa oręża polskiego, chcieli pokazać światu, że oni się nie pogodzili z wypędzeniem z domów, nie pogodzili się ze śmiercią swoich bliskich, nie pogodzili się z tym, że chciano nam zabrać kawałek Polski, oprócz ziemi również pamięć, chciano wymazać pamięć o narodzie polskim z dużej części ziem Rzeczypospolitej. Zdobyli to, co podobno było nie do zdobycia i po raz kolejny w historii pokazali tę niezłomność, to że przed polskim żołnierzem nie ma przeszkód nie do zdobycia. Zwyciężył niezłomny duch polskiego patriotyzmu, zwyciężyli sybiracy. Zwycięstwo pod Monte Cassino było zwycięstwem sybiraków. Ginąc na wzgórzu Sant'Angelo, mjr Jan Henryk Żychoń, podczas wojny wcześniej szef polskiego wywiadu wojskowego, umierając powiedział te słowa: „za Polskę i dla Polski”. Jakże to symboliczne słowa, jakże często padały one wraz z modlitwą, ze słowami polskiego hymnu narodowego, ze słowami polskich pieśni narodowych i religijnych na „nie ludzkiej ziemi”. Może ta ziemia nie tyle była nie ludzka, co nie ludzki był system. To był barbarzyński system, który chciał skazać całe narody na śmierć. Jakże często Polacy umierali sami, w tragicznych warunkach, niektórzy bez nadziei, że ktokolwiek ich biejące kości kiedykolwiek odnajdzie. Dziś tu co roku w Białymstoku przypominamy sobie nasz obowiązek – obowiązek pamięci o tych dziesiątkach tysięcy miejsc na

obszarze byłego Związku Sowieckiego, gdzie leżą nasi rodacy. Pamiętajmy o tych miejscach oznaczonych, udawajmy się tam z pielgrzymką, by pokłonić się prochom naszych bohaterów, bo wszyscy oni należą do panteonu polskich bohaterów narodowych. Matki, babcie, dziadkowie, ojcowie, no i przede wszystkim dzieci. Ale pamiętajmy też o tych miejscach, których już nigdy nie odnajdziemy. Zachowajmy tych wszystkich naszych rodaków w swojej pamięci. Ta pamięć o bohaterach, o sybirakach, o Polakach, którzy tam zostali, pozostanie na zawsze. Na koniec chciałem wyrazić wielką wdzięczność wszystkim tym, którzy powodują, że co roku się w tak godny sposób spotykamy, by wspomnieć tych, których już nie ma. Na ręce pana prezesa Tadeusza Chwiedzia, pana prezydenta miasta Białegostoku Tadeusza Truskolaskiego chciałem złożyć serdeczne podziękowania za to, że Białystok, województwo podlaskie są miejscem, gdzie w tak szerokim gronie możemy wspomnieć tych bohaterów. I tych z Sybiru, ze śniegów Sybiru, i tych ze stepów Kazachstanu, i tych, którzy pokazali całemu światu, co to znaczy polska walka o wolność pod Monte Casino. Jeszcze Polska nie zginęła, póki Polska żyje w nas.

PRZEMÓWIENIE PREZESA ZARZĄDU GŁÓWNEGO ZWIĄZKU SYBIRAKÓW TADEUSZA CHWIEDZIA

Dostojni i Czcigodni Goście!

Szanowni Zebrani!

W imieniu Komitetu Organizacyjnego XIV Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru bardzo serdecznie i z wielką radością wszystkich Państwa witam.

Z szacunkiem i uznaniem witam sybiraków, świadków i ofiary tragicznych wydarzeń Golgoty Wschodu, na czele z założycielką reaktywowanego Związku panią Ireną Głowacką, białostoczką.

Z wielkim szacunkiem i uznaniem witam przedstawicieli władz naczelnych Rzeczypospolitej Polskiej w osobie pana ministra Waldemara Strzałkowskiego z Kancelarii Prezydenta.

Witam sekretarza generalnego Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa pana ministra Andrzeja Kunerta.

Witam bardzo serdecznie i z wyrazami wdzięczności oraz szczególnego szacunku współorganizatora tej ważnej uroczystości patriotyczno-religijnej

szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych pana ministra Jana Stanisława Ciechanowskiego.

Witam prezesa Instytutu Pamięci Narodowej pana Łukasza Kamińskiego z towarzyszącą mu panią Barbarą Bojaryn-Kazberuk, dyrektor Oddziału Białostockiego IPN.

Ze szczególnym szacunkiem witam parlamentarzystów ziemi podlaskiej – w imieniu posła Jarosława Zielińskiego uczestniczy dyrektor biura Jędrzej Łucyk, pozdrowienia przekazali posłowie Robert Tyszkiewicz i Krzysztof Jurgiel, z senatorów witam Jana Dobrzyńskiego i Bohdana Paszkowskiego.

Z wielkim szacunkiem witam tak drogich nam gości przedstawicieli Kościoła: JE ks. abp. prof. Edwarda Ozorowskiego, metropolitę białostockiego wraz z towarzyszącymi mu księżmi – ks. prałatem Józefem Wiśniewskim, kapelanem białostockich sybiraków i ks. Andrzejem Kołpakiem, proboszczem parafii, na terenie której się znajdujemy.

Witam przedstawicieli Kościoła prawosławnego: JE abp. Jakuba, prawosławnego ordynariusza diecezji białostocko-gdańskiej, w którego imieniu uczestniczy JE bp Grzegorz z ks. Adamem Sawickim.

Witam ks. kapelana płk. Andrzeja Jakimiuka.

Witam przedstawicieli konsulatów: konsula generalnego Republiki Białorusi w Białymstoku Aleksandra Berebenę, Roberta Nowakowskiego z Konsulatu Generalnego w Brześciu, Ewę Lewczuk z Konsulatu Generalnego w Grodnie.

Z uznaniem, szacunkiem i słowami wdzięczności witam współorganizatorów kolejnych Marszów Żywej Pamięci: prezydenta miasta Białegostoku prof. Tadeusza Truskolaskiego, przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Marszu wraz z towarzyszącymi mu pracownikami; wojewodę podlaskiego Macieja Żywno z towarzyszącymi mu pracownikami; marszałka województwa podlaskiego Jarosława Dworzańskiego z towarzyszącymi mu pracownikami.

Witam przedstawicieli władz samorządowych: przewodniczących rad, radnych, starostów, burmistrzów i wójtów.

Witam żołnierzy garnizonu białostockiego wraz z dowódcą płk. Sławomirem Kołodziejskim, szefem Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego.

Witam dowódcę 18. Pułku Rozpoznawczego płk. Wiesława Podleckiego.

Witam szefów służb mundurowych: zastępcę komendanta Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej płk. Stanisława Supińskiego, komendanta 25. Wojskowego Oddziału Gospodarczego płk. Krzysztofa Ideca, komendanta wojewódzkiego Policji w Białymstoku nadinsp. Sławomira Mierzwę oraz komendanta miejskiego Policji w Białymstoku insp. Andrzeja Łapińskiego.

Witam komendantów straży pożarnej: Komendy Wojewódzkiej st. bryg. Antoniego Ostrowskiego i Komendy Miejskiej bryg. Roberta Dzierzka.

Witam dyrektorów jednostek penitencjarnych na czele z dyrektorem Okręgowej Służby Więziennej płk. Mirosławem Dudarem wraz z podległymi mu dyrektorami: dyrektorem Aresztu Śledczego w Białymstoku płk. Wojciechem Prażmowskim i dyrektorem Zakładu Karnego w Białymstoku płk. Piotrem Kondraciukiem.

Witam serdecznie dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Ryszarda Ziemblickiego i nadleśniczego z Dojlid Mirosława Sienkiewicza.

Witam komendanta Straży Miejskiej Krzysztofa Kolendę.

Jest mi niezmiernie miło powitać weterana, prezesa Zarządu Głównego Krajowego Związku Byłych Żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie płk. Włodzimierza Cieszkowskiego, spod dowództwa gen. Andersa i uczestnika bitwo o Monte Cassino.

Witam serdecznie nowych gości przybyłych na dzisiejszy marsz: prezesa Stowarzyszenia Rodzin Osadników Wojskowych i Cywilnych Kresów Wschodnich Mieczysława Wójcika, prezesa Stowarzyszenia Pamięci gen. Z. Berlinga i Jego Żołnierzy płk. Sławomira Majszaka, prezesa Fundacji Kresy-Syberia Stefana Wiśniowskiego.

Witam dyrektora Muzeum Wojska w Białymstoku, a jednocześnie budowniczego Muzeum Pamięci Sybiru Roberta Sadowskiego.

Witam członków Zarządu Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Zesłańców Sybiru na czele z prezesem Jerzym Bołtuciem.

Witam członków Rodziny Katyńskiej oraz przybyłe delegacje kombatanckie.

Bardzo serdecznie witam tak licznie przybyłą młodzież szkolną z jej wychowawcami i kuratorem Jerzym Kiszkiem.

Witam prezesa Stowarzyszenia Pomocy „Rubież” płk. Józefa Kulikowskiego.

Witam instruktorów, drużny i drużów Związku Harcerstwa Polskiego na czele z komendantem Białostockiej Chorągwi hm. Andrzejem Bajkowskim.

Witam wnuków sybiraków.

Z wielkim szacunkiem chylę głowę przed tak licznie przybyłymi pocztami sztandarowymi.

W imieniu nas wszystkich tu zgromadzonych witam bardzo serdecznie delegacje zagraniczne z Łotwy, Estonii, Litwy, Białorusi, Ukrainy oraz stałych gości z USA, Kanady, Australii i Londynu.

Witam przedstawicieli radia, telewizji i prasy.

Witam mieszkańców miasta Białegostoku i województwa podlaskiego.

Witam wszystkich, którzy przybyli, by wziąć udział w XIV Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru.

Nasz udział w tej patriotyczno-religijnej uroczystości to dowód naszej pamięci i szacunku dla ofiar tych tragicznych wydarzeń, bowiem jak powiedział marszałek Józef Piłsudski: „Kto nie szanuje i nie zna swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku teraźniejszości ani nie ma prawa do przyszłości”.

A o konieczności zachowania pamięci św. Jan Paweł II mówił: „chcę zachować życie, musimy zachować pamięć”.

Naszą pamięć w czasie dzisiejszego marszu kierujemy, zgodnie z mottem tego marszu, na zesłańców Sybiru, łagierników i więźniów wojennych wziętych do niewoli jako uczestnicy wojny obronnej z 1939 r. – to oni byli zwycięzcami walk pod Monte Cassino.

Szanowni zebrani! Tak licznie przybyli uczestnicy dzisiejszej uroczystości, a szczególnie tak licznie przybyła młodzież, wymagają przypomnienia prawdy historycznej tamtych wydarzeń, bowiem prawdziwa wiedza to znajomość przyczyn i faktów, a któż jak nie sybiracy te przyczyny i fakty znają.

17 września 1939 r. Związek Radziecki, łamiąc obowiązujący pakt o nieagresji między Polską a Związkiem Radzieckim, zgodnie z układem Ribbentrop–Mołotow wkracza na teren Polski z siłą kilkudziesięciu dywizji. Na skutek olbrzymiej przewagi sił wroga z zachodu i wschodu głównodowodzący marszałek Edward Rydz-Śmigły 17 września 1939 r. o godzinie 16 wydaje rozkaz: unikać walki z Armią Czerwoną z wyjątkiem obrony koniecznej.

Ponad 200 tys. uczestników wojny obronnej dostaje się do niewoli sowieckiej. Wypełniają najcięższe łagry, więzienia i miejsca zsyłek. „Białe krematoria” – tak nazwał te miejsca poeta sybirak Marian Jonkajtys. Więzieni Polacy doznali najcięższych represji, przekraczających wytrzymałość organizmu ludzkiego.

30 lipca 1941 r. w Londynie zostaje podpisany układ Sikorski–Majski przez naczelnego wodza Wojska Polskiego gen. Władysława Sikorskiego i ambasadora sowieckiego w Wielkiej Brytanii Iwana Majskiego.

12 sierpnia 1941 r. Prezydium Rady Najwyższej Związku Radzieckiego dekretem ogłasza amnestię dla wszystkich obywateli polskich znajdujących się w łagrach i miejscach zsyłek na terenie Związku Radzieckiego. Dotychczasowi wrogowie ludu stają się sojusznikami.

14 sierpnia 1941 r. szef wojskowej delegacji polskiej, która przybyła z Londynu, gen. Zygmunt Bohusz-Szyszko podpisał z sowieckim gen. Andriejem Wasilewskim umowę wojskową. Na jej podstawie powołana została Armia Polska z dowódcą gen. Władysławem Andersem, mianowanym na to

stanowisko 27 sierpnia 1941 r. Ochotnicy do polskiego wojska przybywali z miejsc zsyłek do punktów tworzenia się armii: Buzułuku, Tatiszczewa i Trockoje – chorzy, obdarci, głodni i wyniszczeni, jak szkielety.

Gen. Anders tak wspominał o sobie: „Opuściłem więzienie bez skarpet, w koszuli i kalesonach ostemplowanych pieczęcią »areszt wewnętrzny NKWD«, ale za to wywieźli mnie limuzyną samego szefa NKWD. Cudem odzyskałem wolność”. „Ustalono, że armia będzie przeznaczona do walki wspólnej z wojskami sowieckimi i innych mocarstw sojuszniczych przeciwko Rzeszy Niemieckiej. Stan fizyczny ochotników był opłakany, ale duch znakomity” – pisał gen. Anders.

Ochotnicy przybywali bez butów, bez koszul, w łachmanach i co najgorsze – ciężko chorzy.

Poeta tak pisał:

*Wypuszczeni prawie po dwóch latach.
Ludzkie wraki, schorowani, zawszeni...
Że nie zeszli jeszcze z tego świata,
Swoją własną odpornością zadziwieni;
Resztę życia, które im ocalił
W łagrach chyba jedynie cud boski
Ofiarować zdecydowali –
Na ołtarzu wolności dla Polski!*

Gen. Anders wyprowadził z „niehumanitarnej ziemi” 116 543 obywateli polskich, w tym 78 631 żołnierzy. Wśród wyprowadzonych było wiele dzieci, około 20 tys. przeważnie sierot z Dzieci Domów, które były skazane na niewątpliwą śmierć głodową. Wyprowadzeni tak mówili: „Bóg nas uratował z domu niewoli”.

Przeszedłszy długą drogę przez Iran, Irak i Palestynę, żołnierze 2. Korpusu Polskiego 11 maja 1944 r. otrzymali rozkaz o historycznym znaczeniu – dowódca gen. Anders rozkazuje rozpoczęcie drugiej fazy bitwy o Monte Cassino. Decydujący atak rozpoczęto 16 maja, a 17 maja w walczących batalionach było już po 20% stanu żołnierzy. 18 maja nad ranem Niemcy nie wytrzymali równoczesnego ataku żołnierzy polskich i sojuszniczych i klasztor na Monte Cassino został zdobyty.

Bohaterstwo żołnierza polskiego bardzo wysoko zostało ocenione przez dowództwo. Zwycięstwo to było jednym z największych zwycięstw oręża polskiego. Bitwa pochłonęła wiele ofiar – ponad 1 tys. żołnierzy poległo na polu chwały, prawie 3 tys. odniosło rany, a 345 uznano za zaginionych. Bia-

ło-czerwona flaga została zatknięta na gruzach klasztoru. Była znakiem, że „jeszcze Polska nie zginęła”.

Nędzarze, tułacze, zesłańcy Sybiru, którzy przybyli do miejsc organizowania Armii Polskiej, na szlaku bojowym wykazali niespotykaną determinację walki o wolną, suwerenną i niepodległą ojczyznę, ale był jeszcze jeden powód, który stanowił, że od śmierci silniejszy był gniew. To ich rodziny, najbliżsi, dzieci, żony, siostry, matki i dziadowie, którzy pozostawali w śmiertelnych warunkach w miejscach zsyłek. Bez zwycięstwa powrót ich rodzin do wolnej Polski był niemożliwy. Tego żołnierze byli świadomi.

Dzisiejsza wolna Polska to też wynik bohaterskiej walki i przelanej krwi przez żołnierza polskiego. W świętym miejscu, na cmentarzu na Monte Cassino, gdzie spoczywa 1052 żołnierzy, czytamy: „Przechodniu, powiedz Polsce, żeśmy polegli wierni jej służbie”.

Dzisiaj my, sybiracy, mamy obowiązek mówić, że żołnierze i ich dowódca gen. Władysław Anders to sybiracy, łagiernicy i więźniowie NKWD, to nasi ojcowie, bracia, dziadowie, to nasze siostry i matki, którzy zginęli w walce za wolną ojczyznę śmiercią bohatera w walkach ze zniechęconym wrogiem niemieckim.

Najważniejsza bitwa pod Monte Cassino przyniosła sławę Armii Polskiej i otworzyła drogę do Rzymu.

Poeta tak pisał:

*Sybirak jeszcze żył udręką
By na wolności z krwi i dymu
Światu zwycięsko podać rękę
Z Monte Cassino klucz do Rzymu.*

Zwycięzcy spod Monte Cassino zdobyli to, co było nie do zdobycia przez inne wojska sojusznicze. Wieczna pamięć i chwała zwycięzcom!

Gen. Anders do swoich żołnierzy tak powiedział: „Odrzućmy wszystko, co na dzieli, połączmy to, co nas łączy”.

To przesłanie przyniosło wtedy historyczne zwycięstwo. To przesłanie, tak bardzo aktualne dzisiaj, powinno być drogowskazem dla każdego z nas. Tego wymaga dobro naszej ojczyzny.

Idąc w marszu, przywołajmy w pamięci tamte trudne, tragiczne, ale i zwycięskie wydarzenia. W głębokiej zadumie i gorącej modlitwie prosimy Pana Boga, aby przyjął do królestwa swego zmarłych bohaterów, a nam, żyjącym, udzielił łaski i zdrowia oraz Bożego błogosławieństwa. Niech tak się stanie. Dziękuję.

XIV MIĘDZYNARODOWY MARSZ ŻYWEJ PAMIĘCI POLSKIEGO SYBIRU W BIAŁYMSTOKU

11 września 2014 r., w pierwszym dniu uroczystości, w godzinach popołudniowych miało miejsce odsłonięcie tablicy poświęconej polskim patriotom represjonowanym, więzionym i zsyłanym na Syberię przez cara, umieszczonej na ścianie budynku, w którym w XIX w. mieściło się carskie więzienie (obecnie gmach należy do Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku).

Na uroczystość przybyli m.in. JE ks. abp senior Stanisław Szymecki, szef Urzędu ds. Komitantów i Osób Represjonowanych Jan Stanisław Ciechanowski, prezydent miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski, marszałek województwa podlaskiego Jarosław Dworzański, prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź oraz przewodniczący Rady Miasta Białegostoku Włodzimierz Leszek Kusak.

Dyrektor szkoły Mariusz Pęza powitał gości oraz uczestniczących w tym wydarzeniu sybiraków, którym podziękował za ich działalność. „Pamięć o zesłańcach na Sybir, ich poświęceniu, niezłomności, miłości do kraju to piękna lekcja człowieczeństwa i wielkie wyzwanie dla kolejnych pokoleń, bo wolność trzeba pielęgnować. To dla nas zaszczyt gościć tak znamienite osoby, ludzi, którzy zapisali i nadal piszą kolejne karty naszej historii. Są państwo sercem tego miasta, jego pamięcią i nadzieją, nieocenionym wzorem, dzięki któremu możemy wspólnie z młodymi ludźmi budować świadomość i tożsamość narodową” – powiedział.

Odsłonięcia tablicy dokonali Jan Stanisław Ciechanowski, Tadeusz Truskolaski, Tadeusz Chwiedź oraz Jarosław Dworzański. Ekumeniczną modlitwę odmówili i tablicę poświęcili – po wprowadzeniu wygłoszonym przez ks. prałata Romana Balunowskiego z parafii Świętej Rodziny – JE ks. abp senior Stanisław Szymecki, JE abp Jakub – prawosławny ordynariusz białostocko-gdański oraz ks. mjr Tomasz Wigłasz – przedstawiciel Kościoła ewangelicko-augsburskiego. Ceremonię zakończyło złożenie wspólnego wieńca.

W gmachu szkoły prezydent Białegostoku Tadeusz Truskolaski serdecznie powitał przybyłych na XIV Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Szczególne podziękowania przekazał prezesowi Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeuszowi Chwiedziowi za zainicjowanie organizacji corocznych marszów, co przyczyniło się do uczynienia z Białegostoku miejsca niezwykłego kultu idei sybirackiej.

Następnie osobom zasłużonym dla społeczności sybirackiej wręczone zostały odznaczenia.

Na podstawie art. 138 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o orderach i odznaczeniach, postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, za zasługi na rzecz środowiska sybirackiego odznaczone zostały: Złotym Krzyżem Zasługi – Barbara Sokólska, Srebrnym Krzyżem Zasługi – Eleonora Kucejko. Odznaczenia wręczył szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Stanisław Ciechanowski.

Na podstawie decyzji szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych celem uhonorowania osób fizycznych i prawnych szczególnie zasłużonych w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość ojczyzny medalem Pro Patria wyróżnieni zostali: Gimnazjum im. Sybiraków w Zespole Szkół w Nowych Piekutach, Oddział Związku Sybiraków w Gliwicach, Oddział Związku Sybiraków w Puławach, Stowarzyszenie Rodzin Osadników Wojskowych i Cywilnych Kresów Wschodnich, Urząd Miejski w Czyżewie, Andrzej Bajkowski, Mieczysław Baszko, Antoni Bohatyrewicz, Henryk Gryko, Lidia Gutowska, ppłk Jerzy Filimoniuk, Tadeusz Halicki, ppłk Krzysztof Idec, Walenty Jabłoński, Marian Mikołaj Jonkajtys, Stanisław Jurkiewicz, płk Sławomir Kołodziejcki, Ireneusz Koprowski, Ryszard Kowalczyk, Jan Krawczyk, Lech Magrel, Janina Naliwajko, Jacek Nitkiewicz, Irena Persak, płk Wiesław Podlecki, Waclaw Saniewski, Zdzisław Tabor, Bogdan Topór, Wiktor Topór, Sławomir Żyłowski. Medale wręczył szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Stanisław Ciechanowski.

Za szczególne zasługi na rzecz Związku Sybiraków w środowisku lokalnym i regionie na wniosek Konwentu Odznaki prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź odznaczył Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków: ks. Romana Balunowskiego, Włodzimierza Cieszkowskiego, Leszka Czarnotę-Czarnego, Czesława Czarkowskiego, płk. Mirosława Demediuka, ppłk. Jerzego Filimoniuka, Jadwigę Miłkowską, Mirosławę Niekoraniec, Mieczysława Pogodzińskiego, Marię Stankiewicz, Leona Zujkę, Srebrną Odznaką: ks. Roberta Berdychowskiego, Elwirę Pawłowicz i Mariusza Pęzę.

Na wniosek Komisji Odznaczeń i Wyróżnień Zarządu Głównego prezes Tadeusz Chwiedź przyznał Odznakę Honorową Sybiraka Bożenie Goroszkiewicz, Monice Kościukiewicz, Krystynie Michalis oraz Dorocie Sokołowskiej.

Szef UdsKiOR Jan Stanisław Ciechanowski pogratulował odznaczonym. Podziękował sybirakom za przekazywanie pamięci o historii zsyłek, nie tylko

tych w XX w., ale także za udział w walkach o niepodległość Polski od czasów rozbiorów i w powstaniach narodowych.

Uroczystości towarzyszyła wystawa „Sybiracy. Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRS w latach 1939–1941” przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku.

Uczestnicy mieli również okazję obejrzyć ekspozycję Muzeum Wojska, wzbogaconą o cykl 28 prac rzeźbiarza prof. Stanisława Kulona „Sybiracka droga krzyżowa”, przekazanych powstającemu w Białymstoku Muzeum Pamięci Sybiru.

Wieczorem przed gmachem Centrum Nowoczesnego Kształcenia Politechniki Białostockiej odbył się pokaz filmu poświęconego tematyce deportacji Polaków do Związku Radzieckiego, przygotowanego w ramach projektu „Wyrwa w pamięci” przez Filmowe Koło Naukowe Studentów Wydziału Architektury Politechniki Białostockiej „Filmovi”.

12 września, uroczystości drugiego dnia XIV Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru rozpoczęła liturgia w katedralnej cerkwi pw. św. Mikołaja Cudotwórcy, celebrowana przez abp. białostocko-gdańskiego Jakuba.

O godzinie 10 przy Pomniku Katyńskim, po wysłuchaniu hymnu państwowego, uczestników marszu i przybyłych gości powitał i przemówienie wygłosił prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź. Marsz, w nawiązaniu do obchodzonej w tym roku 70. rocznicy bitwy o Monte Cassino, poświęcony był sybirakom, którzy wzięli udział w tej bitwie.

Doradca prezydenta RP Waldemar Strzałkowski, szef UdsKiOR Jan Stanisław Ciechanowski, marszałek województwa podlaskiego Jarosław Dworzański, przedstawiciel wojewody Sławomir Andryszewski, prezydent Białegostoku Tadeusz Truskolaski, prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź oraz prezes Rodziny Katyńskiej w Białymstoku Agnieszka Markiewicz-Cybulska złożyli pod pomnikiem wspólny wieniec i zapalili znicze pamięci.

Błogosławieństwa uczestnikom marszu udzielili duchowni obrządków katolickiego, prawosławnego oraz ewangelicko-augsburskiego.

Wartę przy pomniku wystawili 18. Białostocki Pułk Rozpoznawczy, policja, harcerze oraz w mundurach legionistów uczniowie z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi.

Uroczysty przemarsz przeszedł spod Pomnika Katyńskiego ulicami Świętojańską, Branickiego i Piastowską do kościoła pw. Ducha Świętego, gdzie mszę odprawił JE abp prof. Edward Ozorowski, metropolita białostocki, a homilię wygłosił ks. prof. Adam Skreczko.

Na początku nabożeństwa w kościele została odsłonięta tablica oddająca hołd wdzięczności Matce Boskiej i matkom sybiraczkom za opiekę nad dziećmi zesłanymi na Syberię w latach 1940–1956 i ocalenie im życia, ufundowana przez Koło Związku Sybiraków nr 10 w Białymstoku. Tablicę odsłonili szef UdsKiOR Jan Stanisław Ciechanowski, prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź, prezes Koła ZS nr 10 w Białymstoku Eugeniusz Rożko i najstarsza sybiraczka z tego Koła Leokadia Nowik, a poświęcił JE abp prof. Edward Ozorowski w asyście księży.

Następnie przy pomniku Grobie Nieznanego Sybiraka odśpiewany został Hymn Sybiraków. Przemówienia rozpoczął przewodniczący Komitetu Honorowego XIV Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru, prezydent miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski. Doradca prezydenta Waldemar Strzałkowski odczytał list prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, a słowa prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska przekazał wojewoda podlaski Maciej Żywno. Wystąpienia wygłosili również: szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Stanisław Ciechanowski oraz marszałek województwa podlaskiego Jarosław Dworzański.

Odmówiona została ekumeniczna modlitwa za wszystkich poległych i ofiary zsyłek na Syberię. Odczytano apel poległych, a żołnierze 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego oddali salwę honorową. Szczególne wzruszenie wywołało odśpiewanie przez płk. Jerzego Abramowicza pieśni „Czerwone maki”.

Uroczystość zakończyło uroczyste złożenie wieńców i kwiatów przez przedstawicieli władz państwowych, wojewódzkich i samorządowych, reprezentantów Związku Sybiraków, stowarzyszeń i szkół przybyłych na marsz. Zarząd Główny Związku Sybiraków reprezentowali prezes Tadeusz Chwiedź, wiceprezesi Eugeniusz Kuszka i Grzegorz Lipowski oraz skarbnik Stanisław Jurkin.

W XIV Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru udział wzięło 13,5 tys. osób, w tym około 10 tys. młodzieży i harcerzy, a także 240 osób z zagranicy – Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi i Ukrainy oraz tradycyjnie ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Australii i Wielkiej Brytanii. Uczestniczyło 270 pocztów sztandarowych.

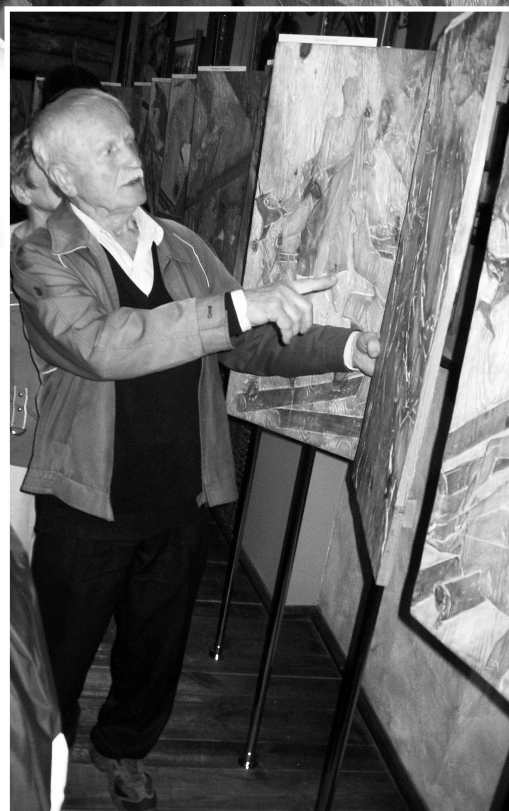
W Muzeum Sybiraków w kościele pw. Ducha Świętego Biuro Edukacji Publicznej Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku zaprezentowało wystawę „Droga na Monte Cassino 1941–1944 w fotografii Ignacego Jaworowskiego”.

Posiedzenie Zarządu Głównego z udziałem prezesów Oddziałów w Białymstoku

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku zaprezentował wystawę „Sybiry. Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRS w latach 1939–1941”

11 września w Muzeum Wojska odbył się wernisaż wystawy płaskorzeźb prof. Stanisława Kulona (artysta na zdjęciu obok) „Sybiracka droga krzyżowa”

Uroczystość odświeżenia tablicy epitafijnej na budynku dawnego więzienia carskiego. Przemawia Mariusz Pęza, dyrektor Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku

Szef UdsKiOR Jan Stanisław Ciechanowski (od lewej), marszałek Jarosław Dworzański, prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź oraz prezydent Białegostoku Tadeusz Truskolaski odsłoniли tablicę i złożyli pod nią wspólny wieniec

Ekumenicznego poświęcenia tablicy dokonali (od lewej): ks. prałat Roman Balunowski, ks. mjr Tomasz Wigłasz z Kościoła ewangelicko-augsburskiego, JE ks. abp senior Stanisław Szymecki i JE abp Jakub – prawosławny ordynariusz białostocko-gdański

Szef UdskIOR Jan Stanisław Ciechanowski na podstawie postanowienia prezydenta RP udekorował Krzyżami Zasługi Barbarę Sokólską (z prawej) i Eleonorę Kucejko

Medalami Pro Patria odznaczone zostały Oddziały Związku Sybiraków w Gliwicach i Puławach (na zdjęciu)

Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków prezes Tadeusz Chwiedź odznaczył m.in. płk. Mirosława Demediuka z Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

Srebrną Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków odznaczony został ks. Robert Berdychowski, proboszcz parafii Świętego Krzyża w Warszawie, w której co roku około 17 września odprawiana jest msza w intencji sybiraków, transmitowana przez Polskie Radio na cały kraj

Przy Pomniku Katyńskim przemówienie do zebranych wygłosił prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź

W uroczystościach udział wzięli (od prawej): przedstawiciel Kancelarii Prezydenta Waldemar Strzałkowski, prezydent miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski oraz szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Stanisław Ciechanowski

Znicze pamięci pod Pomnikiem Katyńskim zapalili (od lewej): marszałek województwa podlaskiego Jarosław Dworżański, szef UdsKiOR Jan Stanisław Ciechanowski, prezydent Tadeusz Truskolaski, doradca prezydenta RP Waldemar Strzałkowski, prezes ZG ZS Tadeusz Chwiedź, przedstawiciel wojewody podlaskiego Sławomir Andryszewski, prezes Rodziny Katyńskiej Agnieszka Markiewicz-Cybulska

W XIV Marszu jak co roku udział wzięły służby mundurowe

Na XIV Marsz przybyło około 10 tys. uczniów i harcerzy

W uroczystości uczestniczyli sybiracy z całej Polski

Odsłonięcia tablicy w hołdzie matkom sybiraczkom i Matce Przenajświętszej w kościele pw. Ducha Świętego dokonali (od lewej): prezes Koła ZS nr 10 w Białymstoku Eugeniusz Rożko, sybiraczka Leokadia Nowik, szef UdsKiOR Jan Stanisław Ciechanowski i prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź, a poświęcenia dokonał JE abp prof. Edward Ozorowski

Przedstawiciel Kancelarii Prezydenta Waldemar Strzałkowski odczytał list prezydenta Bronisława Komorowskiego do uczestników XIV Marszu

Wojewoda podlaski Maciej Żywno przekazał treść pisma premiera Donalda Tuska

W imieniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków kwiaty pod pomnikiem Grobem Nieznanego Sybiraka złożyli (od lewej): wiceprezes Eugeniusz Kuszka, prezes Tadeusz Chwiedź, wiceprezes Grzegorz Lipowski oraz skarbnik Stanisław Jurkin

W XIV Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru wzięło udział 270 pocztów sztandarowych. Na zdjęciu od prawej: poczet Zarządu Głównego Związku Sybiraków oraz poczet Oddziału w Białymstoku

Zdjęcia: Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych (Alina Nowacka),
UM w Białymstoku (Dawid Gromadzki), Marian Boczar, Leon Zujko

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

GOLGOTĘ SYBIRAKÓW PAMIĘTAMY

23 marca 2014 r. społeczność Gimnazjum im. Sybiraków w Nowych Piekutach świętowała Dzień Pamięci Patrona. Na uroczystość przygotowaną przez dyrektor Zespołu Szkół w Nowych Piekutach Danutę Wyszyńską oraz nauczycieli Eugenię i Jana Pogorzelskich przybyli: sybiracy z Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Łomży na czele z wiceprezesem Adamem Frąckiewiczem, członkowie Koła Związku Sybiraków w Wysokiem Mazowieckiem z wiceprezesem Włodzimierzem Kostro, zesłańcy z gminy Nowe Piekuty, ks. infułat dr Jan Sołowianiuk, proboszcz parafii Piekuty ks. kanonik Tadeusz Sołtysik, proboszcz parafii Hodyszewo ks. Wojciech Juszczyk, władze samorządowe gminy Nowe Piekuty na czele z wójtem Markiem Kaczyńskim i przewodniczącym Rady Gminy Andrzejem Radziszewskim, dyrektor piekuckiego oddziału Spółdzielczego Banku Rozwoju w Szepietowie Robert Wyszyński, strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowych Piekutach. Uroczystość poświęcona była upamiętnieniu tragicznych losów polskich zesłańców na Sybir, oddaniu czci tym, którzy zmarli na „niehumanitarnej ziemi”, wyrażeniu żałoby i podziwu dla jeszcze

Uroczysty przemarsz do kościoła parafialnego pw. św. Kazimierza w Nowych Piekutach

Kwiaty pod tablicą ku czci sybiraków złożyli m.in. wójt Marek Kaczyński (z lewej) i przewodniczący Rady Gminy Andrzej Radziszewski

żyjących sybiraków. Bardzo ważnym elementem świątecznego spotkania okazała się możliwość obcowania z żywymi świadkami historii, którzy kilkadziesiąt lat temu zostali wyrwani z rodzinnych domów, rozłączeni z najbliższymi, skazani na poniewierkę, upokorzenia, głód, życie w ekstremalnych warunkach, pracę ponad siły.

Poczty sztandarowe, goście, nauczyciele i uczniowie przemaszerowali spod budynku szkoły do kościoła parafialnego pw. św. Kazimierza w Nowych Piekutach. Po wysłuchaniu Hymnu Sybiraków rozpoczęła się msza święta w intencji zmarłych i żyjących zesłańców celebrowana przez ks. infułata Jana Sołowianiuka i ks. Wojciecha Juszcuka. Homilię z wieloma elementami patriotycznymi wygłosił ksiądz infułat. Powitała i podziękowała za przybycie w imieniu społeczności szkolnej dyrektor Danuta Wyszyńska. Podkreśliła, że pamięć o sybirakach to nie tylko niezwykle ważny element pracy wychowawczej w Gimnazjum im. Sybiraków w Nowych Piekutach, ale obowiązek i dług wobec przodków. Po mszy świętej uczestnicy uroczystości złożyli kwiaty pod tablicą ku czci sybiraków, a członkowie Klubu Wnuka Sybiraka w Nowych Piekutach zapalili znicze. Młodzież gimnazjalna zapaliła też znicze pod dębami pa-

Uczniowie zaprezentowali sceny z życia na zesłaniu

mięci poświęconymi prezydentowi RP Lechowi Kaczyńskiemu i wszystkim ofiarom katastrofy pod Smoleńskiem sprzed czterech lat oraz zamordowanym przez NKWD w 1940 r. oficerom: mjr. Leopoldowi Śładkiemu, por. Władysławowi Siemaszce, policjantowi Adolfowi Markowskiemu. Po okolicznościowym przemówieniu wójta Marka Kaczyńskiego zebrani odśpiewali pieśń „Boże, coś Polskę”.

Kolejna część uroczystości odbyła się w budynku Zespołu Szkół w Nowych Piekutach. Uczniowie klas drugich gimnazjum zaprezentowali wzruszające pieśni, recytacje i realistyczne sceny z życia codziennego Polaków podczas pobytu na zesłaniu. Był to efekt realizacji projektów edukacyjnych pod kierunkiem nauczycielek Doroty Niemyjskiej i Anny Żochowskiej. Wręczono też nagrody dla Jakuba Ołędzkiego z klasy I B i Konrada Jakuba Żochowskiego z klasy II B za zwycięstwo w V Szkolnym Konkursie na Wypracowanie Historyczne o Tematyce Sybirackiej. Uroczysty Dzień Pamięci o Sybirakach zakończył wspólny posiłek.

Jan Pogorzelski

RONDO ZESŁAŃCÓW SYBIRU W NEKLI

W dniu 30 marca 2014 r. w Nekli, miejscowości terytorialnie podległej Kołu ZS w Kostrzynie, nastąpiły dwa uroczyste wydarzenia: poświęcenie i nadanie rondu imienia „Zesłańców Sybiru” oraz odsłonięcie Głazu Sybiru.

Uroczystości rozpoczęła msza święta w intencji sybiraków odprawiona w kościele św. Andrzeja Apostoła w Nekli. Po mszy w Marszu Pamięci wraz z pocztami sztandarowymi i z towarzyszeniem Orkiestry Dętej Nekielskiego Ośrodka Kultury delegacje, goście i mieszkańcy udali się na rondo, któremu nadano imię Zesłańców Sybiru. Znajdujący się tam Głaz Sybiru oficjalnie odsłanili burmistrz Kostrzyna Paweł Iwański, burmistrz Nekli Karol Balicki, prezes Zarządu Koła ZS w Kostrzynie Czesław Szalaty i prezes Zarządu Oddziału ZS w Poznaniu Józef Bancewicz. Nastąpiło uroczyste poświęcenie tych miejsc i złożenie kwiatów.

Dalsza część uroczystości odbywała się w Nekielskim Ośrodku Kultury, gdzie wystąpiły chór Wrzos oraz młodzież szkolna z Zespołu Szkół w Nekli

Ulicami Nekli przeszedł Marsz Pamięci

Głaz Sybiru na ronce Ześląńców Sybiru w Nekli

i Zespołu Szkół w Zasutowie ze wzruszającym programem artystycznym przygotowanym przez nauczycielki. Po koncercie wszyscy zgromadzeni udali się na poczęstunek ufundowany przez Urząd Miasta i Gminy Nekla.

Czesław Szalaty

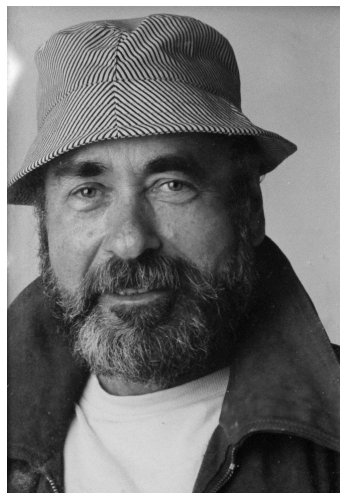
DZIESIĄTA ROCZNICA ŚMIERCI MARIANA JONKAJTYSY

W czwartek 3 kwietnia 2014 r. w Muzeum Niepodległości w Warszawie odbyła się uroczystość poświęcona dziesiątej rocznicy śmierci Mariana Jonkajtysa – wielkiego poety sybirackiego, autora słów Hymnu Sybiraków oraz licznych wierszy opartych na przeżyciach sześciu lat na zesłaniu w Kazachstanie.

Marian Jonkajtys urodził się 20 maja 1931 r. w Augustowie, zmarł 4 kwietnia 2004 r. w Warszawie. W dniu 10 lutego 1940 r. wraz z matką, czterema siostrami i starszym bratem został wywieziony do północnego Kazachstanu, gdzie przez sześć lat doświadczył ciężkiej pracy fizycznej, głodu, chorób, nędzy i poniewierki. Po latach walki o przeżycie, w kwietniu 1946 r. powrócił wraz z członkami rodziny do kraju. Ojciec Hieronim został aresztowany przez NKWD i ślad po nim zaginął. Starszy brat Bronisław – podchorąży Wojska Polskiego zginął w walkach z Armią Czerwoną we wrześniu 1939 r.

W spotkaniu wzięli udział liczni sybircy, członkowie rodziny Mariana Jonkajtysa: siostry Grażyna Jonkajtys-Luba i Zofia Jonkajtys, bratanek Leszek Jonkajtys, bratowa Danuta Jonkajtys oraz uczennice Szkoły Podstawowej nr 173 im. Górników Polskich w Warszawie wraz z dyrektorką Ewą Walczuk oraz polonistką Agnieszką Piwowarczyk.

Spotkanie rozpoczął Hymn Sybiraków. Następnie prezes Zarządu Oddziału Warszawskiego Związku Sybiraków Mieczysław Pogodziński poinformował, że prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź przyznał Grażynie Jonkajtys-Lubie oraz Zofii Jonkajtys Złote Odznaki Honorowe za Zasługi dla Związku Sybiraków, które w imieniu prezesa Zarządu Głównego wręczył uroczyście prezes Zarządu Oddziału Warszawskiego.

Marian Jonkajtys (1931–2004)

Szczególne zainteresowanie wszystkich zebranych wzbudziła prezentacja biograficzna, w której zamieszczono wiele interesujących informacji biograficznych i materiałów archiwalnych dotyczących Mariana Jonkajtysa oraz jego rodziny. Wyjątkowo ciekawa i poruszająca była również opowieść starszej siostry autora Grażyny Jonkajtys-Luby, która podzieliła się z uczestnikami spotkania wspomnieniami

Prezes Mieczysław Pogodziński dekoruje Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków Grażynę Jonkajtys-Lubę (druga z prawej) i Zofię Jonkajtys (pierwsza z prawej)

Pani Grażyna Jonkajtys-Luba podzieliła się wspomnieniami o bracie

Uczennice Szkoły Podstawowej nr 173 im. Górników Polskich w Warszawie zaprezentowały wiersze Mariana Jonkajtysa

z dzieciństwa. Była to niepowtarzalna okazja wysłuchania relacji osoby szczególnie bliskiej Marianowi Jonkajtysowi, co pozwoliło lepiej poznać poetę-sybiraka. Uzupełnieniem programu była projekcja archiwalnych nagrań telewizyjnych wywiadów z autorem poezji sybirackiej.

Ostatnim punktem programu uroczystości była recytacja wierszy Mariana Jonkajtysa w wykonaniu uczennic Szkoły Podstawowej nr 173 w Warszawie, które do występu przygotowały nauczycielki historii i języka polskiego – Alicja Napiórkowska oraz Barbara Buga-Rucińska. Amelia Dudzińska, Zuzanna Jacyna, Adrianna Konysz, Klaudia Kośmider, Agata Machnicka oraz Julia Olejniczak zaprezentowały znane utwory poety, takie jak „Białe plamy”, „Matko – Sybiraczko” czy „My, których ocalałaś (modlitwa do Pani Jasnogórskiej)” oraz Hymn Sybiraków kończący występ.

Prezes Zarządu Oddziału Warszawskiego Mieczysław Pogodziński, zamykając uroczystość i dziękując wszystkim za obecność, podkreślił, że udział młodzieży szkolnej ma charakter symboliczny i oznacza, że przedstawiciele najmłodszego pokolenia będą kultywowali pamięć o zesłańcach Sybiru i Polskiej Gólgocie Wschodu.

**Zespół Multimedialny
Oddziału Warszawskiego**

POZOSTALI NA ZAWSZE W KAZACHSTANIE

W dniach 3–6 kwietnia 2013 r. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych zorganizowały specjalny wyjazd do Kazachstanu w celu odsłonięcia i poświęcenia kilku odrestaurowanych cmentarzy, na których spoczywają żołnierze polscy organizowanej armii pod dowództwem gen. Władysława Andersa, a także osoby cywilne.

W tej „pielgrzymce” udział wzięła grupa zesłańców syberyjskich z lat 1940–1941. Członkowie tej grupy i członkowie rodzin doznali bezpośrednio i osobiście warunków nędznego bytowania właśnie w tych regionach, gdzie zostały odsłonięte cmentarze, a mianowicie:

– Mankent – Polski Cmentarz Wojenny odrestaurowany w 2013 r., postawiono pomnik, ułożono płyty nagrobne z krzyżem i nazwiskami spoczywających,

Otwarcie odrestaurowanego Polskiego Cmentarza Wojennego w Mankencie. Przemawia sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzej K. Kunert

– Szokpak – miejsce stacjonowania 8. Dywizji Piechoty Armii Polskiej w ZSRR, pochowano tutaj co najmniej 212 ofiar głodu i chorób; pierwszy drewniany krzyż uległ zniszczeniu, kolejny uroczystie poświęcono w 1998 r., a remont cmentarza w 2000 r. obejmował pomnik i tablice z nazwiskami,

– Merke – uroczystie otwarty wyremontowany w 2013 r. cmentarz, na którym odrestaurowano groby, ułożono na nich płyty nagrobne i postawiono pomnik,

– Ługowoje (Stacja Ługowaja) – miejsce stacjonowania w 1942 r. 10. Dywizji Piechoty Armii Polskiej w ZSRR, przedstawiciel władz pobliskiego miasteczka Kułan ufundował tablicę w języku rosyjskim i kazachskim o treści (w tłumaczeniu): „Pamiętamy razem z polskim narodem”, krzyż został ustawiony w 1998 r.

W Szokpaku podczas remontu cmentarza w 2000 r. obok symbolicznych mogił zamontowane zostały tablice z nazwiskami pochowanych tu żołnierzy

Wszystkie cmentarze otoczone są kamiennym murem.

W uroczystościach odsłonięcia i poświęcenia cmentarzy, poza sekretarzem Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzejem K. Kunertem i kierownikiem Urzędu ds. Komitantów i Osób Represjonowanych Janem Represjonowanych Stanisławem Ciechanowskim, uczestniczyli przedstawiciele prezydenta RP, Rady Ministrów i IPN. Honory wojskowe oddała grupa żołnierzy z generałem na czele.

Zostały złożone wieńce i wiązanki kwiatów pod każdym pomnikiem z napisem: „Tu spoczywają Polacy, żołnierze polskiej armii na Wschodzie gen. Władysława Andersa i osoby cywilne, byli jeńcy, więźniowie so-

wieckich łagrów, zmarli w 1942 r. w drodze do ojczyzny. Cześć Ich pamięci!”

Uczestnicy „pielgrzymki”, szczególnie zesłańcy, doznali głębokich wzruszeń, w których ból był łagodzony faktem odwiedzenia po 72 latach tych, którzy pozostali w ziemi kazachskiej na zawsze.

Była też możliwość spotkania z miejscową ludnością i doznania ciepłego uczucia.

Wszystkie uroczystości odbyły się z udziałem duchownych przedstawicieli: rzymskokatolickiego, prawosławnego i ewangelickiego, którzy słowem Bożym oddali cześć pochowanym, podkreślając Boże miłosierdzie dla nich i dla żyjących.

**Zarząd Główny ZS,
zdjęcia Mirosława Niekoraniec** Drugi z oficjalnie otwartych cmentarzy – w Merke

Złożono kwiaty i zapalono znicze także na cmentarzu w Ługowoje. Spoczywa tu 49 żołnierzy, których mogiły – obecnie odgradzone murkiem – otaczały pierwotnie groby prawosławne

SZKOŁA IMIENIA SYBIRAKÓW W BYDGOSZCZY

11 kwietnia 2014 r. odbyła się uroczystość nadania Technikum wchodzącemu w skład Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy imienia Sybiraków.

Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą w kościele pw. św. Józefa Rzemieślnika, której przewodniczył JE ks. bp Jan Tyrawa, ordynariusz bydgoski. W koncelebrze uczestniczyli proboszcz parafii ks. Franciszek Nowakowski, ks. Kazimierz Drapała – kapelan Koła Miedzyń, wikariusz ks. Maciej Chmielewski. Po homilii, w której nawiązał do znaczenia sztandaru jako symbolu wartości reprezentowanego środowiska, bp Jan Tyrawa dokonał poświęcenia nowego sztandaru szkoły.

W okolicznościowej mszy uczestniczyli zaproszeni przez dyrektora szkoły goście, w tym liczne grono sybiraków. Obecne były poczty sztandarowe Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru w Toruniu ze sztandarem Związku Sybiraków w Toruniu oraz poczet sztandarowy Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego ze sztandarem Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy. Po mszy uczestnicy przejechali

Dyrektor Andrzej Wiosna uroczyście przekazał pocztowi sztandar Technikum im. Sybiraków

W imieniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków przemawiał skarbnik Stanisław Jurkin

do siedziby szkoły, gdzie odbyła się oficjalna część uroczystości nadania szkole imienia.

W udekorowanej widokami stepu i mogiłą sybiraka sali zespół szkolny Ogrodnik Team pod kierownictwem mgr. Romana Wiśniewskiego odśpiewał hymn państwowy, po czym dyrektor szkoły Andrzej Wiosna powitał zaproszonych gości. Przybyli m.in. wicewojewoda kujawsko-pomorski Zbigniew Ostrowski, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Tomasz Miłowski, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w osobie dyrektora Departamentu Doradztwa Oświaty Rolniczej i Nauki Zofii Stypińskiej, władz oświatowych miasta Bydgoszczy w oso-

bie wicedyrektora Wydziału Oświaty Jadwigi Zagert, członek Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Jurkin, prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy Mirosław

Prezes Zarządu Oddziału ZS w Bydgoszczy Mirosław Myśliński, jeden z inicjatorów nadania szkole imienia Sybiraków, dokonał wpisu do księgi pamiątkowej

Myśliński, prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Toruniu Jan Myrcha, dyrektorzy szkół rolniczych z terenu Polski, sybiracy, grono pedagogiczne, Komitet Rodzicielski, młodzież szkolna i wielu innych gości. Jako pierwszy głos zabrał prezes Zarządu Oddziału ZS w Bydgoszczy Mirosław Myśliński, który przedstawił patrona szkoły – sybiraków. W wystąpieniu nakreślił drogę, jaką sybiracy przebyli od wojny Stefana Batorego z carem Iwanem IV Groźnym po deportację po 17 września 1939 r.

Kolejnym punktem były prezentacja i przekazanie sztandaru młodzieży. Sztandar na awersie przedstawia na czerwonym tle Orła Białego – godło Państwa Polskiego, a na rewersie u góry napis „Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy”, pośrodku godło Związku Sybiraków na zielonym tle, na dole napis „Technikum im. Sybiraków”. Prezenter dokładnie omówił znaczenie poszczególnych elementów godła Związku Sybiraków. Aktu przekazania sztandaru pocztowi sztandarowemu dokonał dyrektor szkoły Andrzej Wiosna. Po przekazaniu sztandaru zespół Ogrodnik Team odśpiewał Hymn Sybiraków.

Następnie na wniosek Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Sybiraków skarbnik Stanisław Jurkin odznaczył: dyrektora szkoły Andrzeja Wiosnę Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków za doprowadzenie szkoły do nadania imienia Sybiraków, nauczycielkę Monikę Grabowską Srebrną Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków za współpracę w przygotowaniu szkoły do przyjęcia imienia Sybiraków, Halinę Ratcliffe za krzewienie wiedzy o zesłaniach wśród Polonii w Anglii – Odznaką Honorową Sybiraka. Odznaką Honorową Sybiraka odznaczony został także mgr Roman

Wiśniewski, kierownik zespołu Ogrodnik Team, za udział zespołu w uroczystościach sybirackich. Po dekoracji odznaczeniami zaproszeni goście

Izba Pamięci Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego poświęcona sybirakom

składali życzenia i przekazywali dary. Prezes Zarządu Oddziału w Bydgoszczy Mirosław Myśliński przekazał szkole „Księgę Sybiraków”, a Jerzy Durecki, prezes Koła Bartodzieje – książkę własnego autorstwa pt. „Dzięki Maryi przetrwałem zesłanie”, państwo Halina i Dawid Ratcliffe przekazali dar finansowy.

Uroczystość zakończyła się koncertem w wykonaniu szkolnego zespołu, a następnie uroczystym obiadem w restauracji Telimena.

Mirosław Myśliński

PODSUMOWANIE VI EDYCJI KONKURSU „SYBERYJSKA GOLGOTA” – LOSY SYBIRAKÓW NA WSCHODZIE W LATACH 1795–1956

11 kwietnia 2014 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu odbyło się uroczyste podsumowanie VI edycji konkursu „Syberyjska Golgota” – Losy Sybiraków na Wschodzie w latach 1795–1956.

Gospodarzem spotkania był dyrektor VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu Zbigniew Matuszewicz, który powitał zgromadzonych na uroczystości gości: sybiraków z Zofią Kalisz na czele, Marka Smoczyka – sekretarza województwa kujawsko-pomorskiego, Marcina Swaczynę – pełnomocnika Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. kombatantów i osób represjonowanych, laureatów konkursu wraz z nauczycielami oraz młodzież.

W swoim przemówieniu dyrektor Zbigniew Matuszewicz przypomniał założenia i cele konkursu, zwrócił uwagę na rolę, jaką odgrywa w poznawaniu przez młodych ludzi historii i prawdy o zesłaniach. Prace konkursowe musiały mieć formę prezentacji multimedialnych i ukazywać losy konkretnego sybiraka – taka formuła konkursu pozwoliła na utrwalenie pamięci o konkretnych ludziach, ich przeżyciach i dramatycznych losach na zesłaniu. Jednocześnie uczniowie mogli wykazać się oryginalnością, pomysłowością i umiejętnościami w zakresie wykorzystania technologii informatycznych. Dlatego właśnie komisja konkursowa wysoko oceniała prezentacje świadczące o kreatywności i indywidualności.

W imieniu prezesa toruńskiego Oddziału Związku Sybiraków Jana Myrchy głos zabrała Zofia Kalisz. Serdecznie pogratulowała zwycięzcom i ich

Zofia Kalisz i Marek Smoczyk podczas wręczenia nagród laureatom VI edycji konkursu „Golgota Wschodu” – Losy Sybiraków na Wschodzie w latach 1795–1956

„Możemy wam przekazać prawdę o deportacji. Opowiedzieć o tym, czego Polacy na zesłaniu doświadczyli!”

Marek Smoczyk, w imieniu marszałka województwa i swoim, złożył laureatom gratulacje za wnikliwe i interesujące dokumentowanie dramatycznych losów pojedynczego człowieka, za wysiłek włożony w docieranie do prawdy historycznej.

nauczycielom. Podziękowała za zaangażowanie i wysiłek włożony w przygotowanie prezentacji. Dzięki tym pracom zostały zachowane w pamięci doznania wielu sybiraków. Zofia Kalisz wyraziła wdzięczność za rozpowszechnianie tej wiedzy, powiedziała, że ogromnie ją cieszy zwiększająca się co roku liczba nadsyłanych prac. Na koniec zwróciła się do uczniów i nauczycieli z gorącym apelem: „Bądźcie nosicielami wiedzy o tej tragedii. Nie kończcie na tej edycji, jesteście nam potrzebni.

Głównym punktem uroczystości było wręczenie nagród zwycięzcom konkursu. W kategorii szkół gimnazjalnych uhonorowa-

Od lewej: dyrektor Zbigniew Matuszewicz, ks. Józef Nowakowski, Marcin Swaczyna oraz sybiracy przy tablicy upamiętniającej sybiraków (druga od prawej Zofia Kalisz, prezes honorowy Oddziału ZS w Toruniu)

ni zostali: I miejsce – Laura Zembrzuska z Gimnazjum nr 12 im. Bronisława Malinowskiego w Grudziądzu, II miejsce – Tomasz Śledź z Gimnazjum nr 33 im. Hansa Christiana Andersena w Bydgoszczy, III miejsce – Krystian Krolik z Prywatnego Gimnazjum „Awans” w Koronowie. W kategorii szkół ponadgimnazjalnych laureatami zostali: I miejsce – Michał Kurnatowski z VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru w Toruniu, II miejsce – Monika Ruszkowska z Zespołu Szkół im. Waleriana Łukasińskiego w Skępem, III miejsce – Paulina Kuźmińska z Zespołu Szkół im. Waleriana Łukasińskiego w Skępem. Nagrodzeni zostali także nauczyciele, którzy wspierali swoich uczniów w przygotowaniu konkursowych prac. Zgromadzeni na uroczystości mogli następnie podziwiać dzieła laureatów podczas prezentacji. W komentarzu przed jej rozpoczęciem dyrektor Zbigniew Matuszewicz zwrócił uwagę na szczególne walory nagrodzonych prac – opieranie się na wspomnieniach sybiraków, dobrany materiał ikonograficzny, rodzinne wspomnienia, umieszczone dokumenty i zdjęcia.

Po zakończeniu uroczystości w Urzędzie Marszałkowskim wszyscy udali się do kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, by złożyć kwiaty pod tablicą upamiętniającą zesłania i sybiraków. Ks. prałat Józef Nowakowski, kapelan toruńskich sybiraków, odmówił modlitwę za zmarłych, zaintonował też wspólne odśpiewanie hymnu państwowego. Był to ostatni punkt uroczystości.

Izabela Światała

Asysta uczniów klas mundurowych VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru przy tablicy sybiraków podczas składania kwiatów

MSZA W ROCZNICĘ DRUGIEJ DEPORTACJI POLAKÓW NA SYBIR W CZĘSTOCHOWIE

W kościele Matki Boskiej Zwycięskiej w Częstochowie została odprawiona msza święta w intencji ofiar Golgoty Wschodu, osób zesłanych na Sybir. Udział wzięli członkowie Częstochowskiego Oddziału Związku Sybiraków, przedstawiciele Rodziny Katyńskiej, Kawalerowie i Damy Staropolskiej Konfraterni Św. Stanisława Biskupa Męczennika, poczty sztandarowe szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, młodzież z Ogólnokształcącego Liceum Wojskowego oraz licznie przybyli parafianie.

Mszę świętą celebrował nowy proboszcz parafii ks. prałat Zdzisław Wójcik, który w homilii powiedział o masowych wywózkach Polaków na Sybir, represjach wobec obywateli polskich, kończąc pięknymi słowami: „W podzięce dla Was, sybiracy, skłaniamy głowę i jesteśmy wdzięczni za przykład wdzięczności, męstwa i otwartych serc, za świadectwo, jakie dajecie nam i młodemu pokoleniu. Tylko Chrystus może dać siłę i przebaczenie winowajcom”.

W pierwszym rzędzie członkowie Zarządu Oddziału ZS z wiceprezesem Arturem Woźniakowskim

Począty sztandarowe szkół, które wzięły udział w mszy

Delegacja sybiraków z Zarządu Oddziału z wiceprezesem Wacławem Kulpą podziękowała proboszczowi za rocznicową mszę świętą i opiekę duszpasterską, jak również za piękną homilię.

Helena Kurzak

Członkowie Staropolskiej Konfraterni Św. Stanisława Biskupa Męczennika pod tablicą poświęconą sybirakom, w środku sybiraczka Helena Kurzak – projektantka tablicy

UROCZYSTOŚĆ ROCZNICOWA KOŁA BARTODZIEJE W BYDGOSZCZY

Koło nasze już od ośmiu lat organizuje uroczyste obchody rocznicy drugiej masowej deportacji Polaków na Syberię. W tym roku w 74. rocznicę uroczysta msza święta odbyła się w Bazylice Mniejszej pw. św. Wincentego à Paulo w niedzielę palmową, dnia 13 kwietnia 2014 r. Mszy przewodniczył ks. Mieczysław Kozłowski, proboszcz Bazyliki Mniejszej, w koncelebrze z ks. kanonikiem Kazimierzem Drapałą i ks. Tomaszem Liberą.

Z zaproszonych gości udział w tej mszy wzięli: wicewojewoda kujawsko-pomorski Zbigniew Ostrowski, przewodniczący Miejskiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Wojciech Sobolewski, Eugeniusz Sobieraj – dyrektor Zespołu Szkół nr 8 im. Hansa Christiana Andersena, Wojciech Murawski – dyrektor Gimnazjum nr 9 oraz nauczyciele tego gimnazjum Beata Milewska, Marek Dawidowski, Krzysztof Stypa. Wraz z nauczycielami przybyła dość liczna grupa młodzieży, spośród której uczniowie Julia Andrearczyk, Monika Marchlewicz, Patryk Kaczmarek i Kacper Kozłowski asystowali w procesji z darami ołtarza. Na szczególne wyróżnienie zasługuje uczennica II klasy gimnazjum Weronika Ogrodowicz, która była inspiratorką uczestnictwa młodzieży w tej uroczystości. Szczególnymi gośćmi byli: uczniowski zespół muzyczny Ogrodnik Team pod kierownictwem Romana Wiśniewskiego z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, którego Technikum dwa dni wcześniej, 11 kwietnia 2014 r., przyjęło imię Sybiraków. W mszy świętej uczestniczył chór Wincentinum pod dyrekcją Dariusza Rynkowskiego. Przybyli także prezes Zarządu Oddziału ZS w Bydgoszczy Mirosław Myśliński, członkowie Zarządu Oddziału, prezesi Kół z Bydgoszczy, a także prezesi Kół Terenowych – Teresa Pasięcka z Solca Kujawskiego i Józef Włodarski z Nakła.

Po wejściu koncelebrantów przed ołtarz wprowadzono sztandar Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy, poczet stanowili Zofia Pałasz, Irena Hopen i chorąży Jan Szejn. Następnie chór Wincentinum i młodzieżowy zespół Ogrodnik Team wykonały Hymn Sybiraków. Tekst hymnu wyświetlany był na ekranie. Powitania kapłanów, gości, parafian, sympatyków Bazyliki i sybiraków dokonał prezes Koła Bartodzieje Jerzy Durecki. Bazylika, która może pomieścić 5 tys. ludzi, była pełna. Tak liczna obecność na tej mszy wzruszyła serca sybiraków.

Przemówienie okolicznościowe wygłosił prezes Koła Związku Sybiraków Bartodziej Jerzy Durecki. W swoim wystąpieniu wspomniał, że uroczysta msza święta w dniu 13 kwietnia 2014 r. ma szczególny charakter i poświęcona jest bolesnej 74. rocznicy drugiej masowej deportacji Polaków na Sybir. Ten dramat wydarzył się właśnie 13 kwietnia 1940 r. Pamięć o tych wydarzeniach, tak już odległych, mocno tkwi w naszych sercach. Żołnierze Armii Czerwonej i NKWD w brutalny sposób, z karabinami uzbrojonymi w bagnety, wtargnęli do wielu tysięcy domów, chat i mieszkań. Wyrwano z łóżek niewinne płaczące dzieci, nasze mamy, starsze kobiety i dziadków. W mniemaniu ówczesnego reżimu Rosji Sowieckiej byli niebezpiecznym i wrogim elementem. Były to rodziny wcześniej już aresztowanych i znajdujących się w niewoli oficerów Wojska Polskiego, żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza, policjantów, urzędników państwowych, nauczycieli, kapelanów, księży i wielu innych. To ich, wiernych synów ojczyzny, w liczbie ponad 22 tys. osób zamordowano strzałem w tył głowy w Katyniu, Twerze, Charkowie, Bykowni i wielu innych miejscach.

W tym miejscu pragnę wspomnieć, że mój ojciec Roch Durecki – policjant figuruje na ukraińskiej liście katyńskiej (Lista 043/2, pozycja 74/993). Byłem na otwarciu cmentarza w Bykowni dnia 21 września 2012 r.

Ciężka mordercza praca, ciągły głód, brak chleba, silne mrozy, nawałnice śnieżne, brak odzieży dla wielu były ostatnim etapem ziemskiej wędrówki, ich kości pozostały tam na zawsze. Krótka modlitwa jak mgnienie błyskawicy, ale gorąca i żarliwa: „Mateczko Boża, ratuj, nie opuszczaj” dawała siły do życia i przetrwania. Wróciliśmy do naszej kochanej ojczyzny pomimo poniewierki, by dać świadectwo o doznanych krzywdach. Dlatego na naszym sztandarze przy wizerunku Matki Bożej wypisaliśmy dyktowane naszym sercem hasło „Moc Maryi pozwoliła nam przetrwać i wrócić”. Naszym najważniejszym przesłaniem dla młodzieży i młodego pokolenia jest, ażeby dbać, szanować wolną niepodległą Polskę i strzec jej z całych sił. Przewodnim hasłem niech zawsze będzie: Bóg, honor, ojczyzna. Dzisiejsza msza święta niech wzbudzi refleksję i przestrozę, by nigdy historia się nie powtórzyła.

Drugie czytanie odczytał Jerzy Durecki, modlitwy – Gabriela Bulla, sybiraczka. W trakcie mszy z darami ołtarza szli czwórkami sybiracy Maria Andrzejewska z kwiatami, Helena Kociuga z chlebem w asyście uczniów Kacpra Kozłowskiego i Patryka Kaczmarka, Jerzy Syrek i Edward Wieloch

z kielichem, hostią, wodą i winem w asyście uczennic Moniki Marchlewicz i Julii Andrearczyk. Helena Klonik i Dariusz Szwed, soliści zespołu Ogrodnik Team, zaśpiewali pieśni: „Stary Krzyż”, „Modlitwa o wschodzie słońca” Jacka Kaczmarskiego, a na zakończenie mszy pieśń „Nad Bajkałem”. Wierni nie wychodzili – wysłuchali pieśni do końca i nagrodzili zespół gromkimi brawami.

Po zakończonej mszy zaproszeni goście, sybiracy wraz z księdzem proboszczem przeszli do Auli św. Krzyża na poczęstunek przy kawie, herbacie i różnych smakowitych ciastach.

W czasie poczęstunku głos zabrał proboszcz ks. Mieczysław Kozłowski, zapewnił o swojej sympatii dla sybiraków i zaoferował swoją pomoc przy organizowaniu kolejnych spotkań.

Jerzy Durecki

ROCZNICA DRUGIEJ MASOWEJ DEPORTACJI W WARSZAWIE

Przedstawiciele Oddziału Związku Sybiraków w Warszawie w dniu 13 kwietnia 2014 r., w rocznicę drugiej masowej deportacji spotkali się o godzinie 12.00 przy Symbolicznej Mogile Sybiraków na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Zgromadziło się około 60 osób. Prezes Zarządu Oddziału Mieczysław Pogodziński powitał przybyłych. Zapalono znicze i złożono kwiaty. Wiceprezes Zarządu Oddziału Czesław Czarkowski odtworzył Hymn Sybiraków, a wiceprezes Maria Stankiewicz odmówiła modlitwę. Prezes Pogodziński przybliżył zebrany historię zesłań.

Następnie wszyscy udali się do grobu matki Mariana Jonkajtysa i symbolicznych mogił jego ojca i brata. Tam również zostały zapalone znicze i odegrany Hymn Sybiraków.

Na koniec sybiracy odwiedzili m.in. kwaterę żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r., pomnik Gloria Victis, grób-pomnik gen. Sikorskiego i grób Mariana Jonkajtysa, gdzie także zapalili znicze, a prezes Zarządu Koła Mokotów Kazimierz Russel złożył wiązanek kwiatów i odegrany został Hymn Sybiraków.

Wszyscy rozeszli się do domów pełni zadumy.

Czesław Czarkowski

OBCHODY 74. ROCZNICY ZBRODNI KATYŃSKIEJ W ZESPOLE SZKÓŁ IM. JANA PAWŁA II W KLEOSINIE

15 kwietnia 2014 r. sybiracy Tadeusz Borowski-Beszta, Heronima Dzierma, Jadwiga Niwińska i Mieczysław Pluta gościli w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie, gdzie zostali zaproszeni na akademię z okazji 74. rocznicy zbrodni katyńskiej. Ze względu na zimną, deszczową pogodę uroczystość odbyła się w szkolnej sali gimnastycznej.

Pierwszą część uroczystości rozpoczęło wprowadzenie sztandaru szkoły, wspólne odśpiewanie hymnu państwowego i przypomnienie historii dębu pamięci im. kpt. Marcina Piotra Borowskiego-Beszty, posadzonego przy szkole 28 kwietnia 2008 r. Jedna z uczennic przypomniała najważniejsze wydarzenia z życia tego bohatera, mocno podkreślając jego zasługi i męczeńską śmierć z rąk sowieckich oprawców w 1940 r. Tadeusz Borowski-Beszta, syn zamordowanego kapitana Wojska Polskiego, zapalił znicz, a dwoje uczniów z najmłodszej klasy wraz z nauczycielką i klasami trzecimi zanieśli go pod pamiątkowy kamień z tablicą w kształcie orła z tarczą, znajdujący się przy wspomnianym dębie pamięci. Był to niezwykle wzruszający moment.

Po apelu poległych i wyprowadzeniu sztandaru odbyła się akademie, rozpoczęta Hymnem Sybiraków w wykonaniu chóru szkolnego. Jej przesłaniem były słowa umieszczone na dużej, granatowej planszy umocowanej na ramionach brzozowego krzyża: „Prawdy nie można rozstrzelać”. Świadczył o tym cały program artystyczny, starannie przygotowany przez nauczycielki Olgę Granacką, Annę Łapińską, Dorotę Kazimierską i pięknie zaprezentowany przez młodzież. Mocno podkreślał to także napis „Katyń”, umieszczony na jednym z licznych brzozowych krzyży. Stojący przy nich uczniowie przypomnieli tragiczne losy polskich jeńców, skrytobójczo zamordowanych strzałem w tył głowy w różnych miejscach kaźni.

Rzeczywiście, prawdy nie można rozstrzelać, ludzi tak. Ta bolesna prawda przez tyle lat była okrywana kłamstwem i przemilczana. Do dziś nie została rozliczona i osądzona, ale ujrzała światło dzienne. Dopiero 13 kwietnia 1990 r. Związek Radziecki oficjalnie przyznał się do popełnienia tego mordu przez NKWD, już nie obarczano tym zbrodniczym czynem Niemców.

Wydarzenia z 1940 r., zapisane na kartach naszej historii krwią i męczeńską śmiercią elity polskiego narodu, miały na celu zniewolenie i wy-

rodowienie. Przez wiele lat nie wolno było publikować wierszy o Katyniu, ale mimo wszystko powstawały liczne dzieła na ten temat. O okrucieństwie zbrodni katyńskiej pisali tacy poeci jak Zbigniew Herbert, Kazimierz Wierzyński, Kazimiera Iłakowiczówna czy Feliks Konarski. Ich utwory usłyszeliśmy w wykonaniu uczniów różnych klas.

Niezwykle wzruszająca była chwila niezmaconej ciszy, kiedy uczniowie zapalili znicze i z tych płonących lampek ułożyli krzyż – znak ofiary Chrystusa i ofiar Katynia, symbol zmartwychwstania, znak zwycięstwa dobra nad złem. Jeszcze większe wzruszenie poczuliśmy, gdy sybirak Mieczysław Pluta przyklęknął przy rozświetlonym krzyżu, oddając hołd swojemu ojcu, który również w bestialski sposób zginął w Miednoje.

Uczestniczyliśmy w niezapomnianej uroczystości, za co serdecznie dziękujemy dyrekcji szkoły i całej społeczności szkolnej. W tej szkole zawsze jesteście ciepło i gościnnie przyjmowani.

Heronima Dzierma

KWIECIEŃ – MIESIĄCEM PAMIĘCI

Kwiecień 2014 r. w województwie podlaskim obfitował w wiele wydarzeń poświęconych uroczystościom związanym z rocznicą drugiej masowej deportacji Polaków na Sybir i do Kazachstanu, jak również z uczczeniem rocznicy mordu katyńskiego.

13 kwietnia br. duża grupa sybiraków wraz z przedstawicielami Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Białymstoku oraz Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Zesłańców Sybiru zebrała się przy pomniku – Grobie Nieznanego Sybiraka, aby oddać hołd tym wszystkim, którzy na zawsze pozostali na ziemi uświęconej łzami i cierpieniem zesłańców.

Z księdzem kapelanem modliliśmy się wspólnie, aby Bóg przyjął ich dusze do Królestwa Niebieskiego, prosiliśmy także Boga Miłosiernego o wybaczenie i wieczny pokój dla tych, którzy wyrządzili nam tyle krzywd i cierpień na „nie ludzkiej ziemi”. W ciszy i w głębokim skupieniu zapaliliśmy znicze i złożyliśmy wiązanki kwiatów.

Po zakończeniu uroczystości udaliśmy się pod Pomnik Katyński, gdzie po odczytaniu postanowienia Sejmu o ustanowieniu 13 kwietnia Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, przedstawiciele władz samorządowych

i służb mundurowych, sybiracy, kombatancki i mieszkańcy Białegostoku złożyli kwiaty i zapalili znicze pamięci. Obecność wielu pocztów sztandarowych, przede wszystkim szkolnych, nadała podniosłą rangę uroczystości.

Następnego dnia, tj. 14 kwietnia, zostaliśmy zaproszeni do Szkoły Podstawowej nr 34 im. Józefa Bema w Białymstoku. Wzruszająca uroczystość była poświęcona rocznicy drugiej deportacji Polaków w kwietniu 1940 r. na Sybir, jak również 74. rocznicy zbrodni katyńskiej. Młodzież szkolna przygotowała wspaniałą program artystyczny, który do głębi poruszył obecnych, a wystrój sali i towarzysząca muzyka wzmocniły to odczucie.

Głos zabierali przedstawiciele Rodziny Katyńskiej i Związku Sybiraków. Reprezentantka Rodziny Katyńskiej opowiadała o swoim ojcu, który zginął w Katyniu, natomiast prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź wygłosił wspaniałą lekcję historii dotyczącej tych wydarzeń, za co otrzymał gromkie oklaski.

Po zakończeniu części artystycznej, mimo opadów deszczu, przeszliśmy do pomnika – głazu poświęconego ofiarom Katynia. Po modlitwie ekumenicznej w intencji pomordowanych i zmarłych, delegacja harcerzy zapaliła znicze i złożono kwiaty.

Obecność pocztów sztandarowych szkół podstawowych i ponadpodstawowych dowiodła, że młodzież żywo interesuje się współczesną historią i że poczucie patriotyzmu nie jest jej obce.

Ukoronowaniem uroczystości patriotycznych i pamięci o tych, którzy zginęli, abyśmy mogli żyć w wolnej ojczyźnie, było spotkanie 28 kwietnia w Rudce, w drugą rocznicę odsłonięcia i poświęcenia pomnika – krzyża w hołdzie Polakom deportowanym w latach 40. XX w. z terenu gminy Rudka i okolic.

Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą w kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Rudce. Po zakończonym nabożeństwie w tejże świątyni nastąpiła dekoracja przez prezesa Zarządu Głównego ZS Odznaką Honorową Sybiraka osób zasłużonych dla Związku, a gorące podziękowania w imieniu odznaczonych złożyła Halina Leszczyńska – dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Rudce.

Okolicznościowe przemówienie, skierowane głównie do młodzieży, wygłosił prezes Tadeusz Chwiedź – przekazanie prawdy historycznej, naświetlenie przyczyn i skutków deportacji Polaków na bezkresne obszary Azji i stepów Kazachstanu poruszyło wszystkich obecnych.

Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. K. Kluka w Rudce poruszył do głębi te-

matyką utworów i perfekcją wykonania przez młodych artystów. Precyzyjnie dobranymi wierszami i pieśniami o wzruszającej wymowie oraz odśpiewanym na zakończenie Hymnem Sybiraków oddano cześć i wierną pamięć tym, którzy pozostali na zawsze na obcej ziemi, o których nie wolno nigdy zapomnieć, a żyjącym złożono hołd i szacunek.

Intencją realizatorów programu – Marii Smorczewskiej i Jarosława Bobła wraz z twórcą aranżacji muzycznej Tomaszem Paduchem – było zainspirowanie młodzieży do poznania przeszłości i pielęgnowania symboli – znaków pamięci Polskiej Golgoty Wschodu.

Po zakończeniu części artystycznej wszyscy zgromadzeni udali się pod pomnik, gdzie zapalono znicze i złożono wiązanek kwiatów.

Wspaniała patriotyczna uroczystość przygotowana przez Urząd Gminy w Rudce i prezesa Koła ZS w Rudce Tadeusza Bobła, prezentacja montażu słowno-muzycznego przygotowanego przez młodzież szkolną, obecność wielu pocztów sztandarowych nie tylko szkolnych, pozostaną na długo w pamięci mieszkańców tej gminy.

Jolanta Hryniewicka

ŻYWA LEKCJA HISTORII

W środę 7 maja 2014 r. w Szkole Podstawowej nr 173 im. Górników Polskich w Wesołej (Warszawa) odbyła się niezwykła uroczystość. Tego dnia nastąpiło podsumowanie konkursów: recytatorskiego „Poezja Mariana Jonkajtysa” oraz dziennikarskiego „Sybiracy są wśród nas”.

Oba konkursy były objęte honorowym patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty oraz Oddziału Warszawskiego i Koła Praga-Południe Związku Sybiraków. Konkursy zorganizowane i przeprowadzone zostały przez Szkołę Podstawową nr 173 w Wesołej. Dzięki nim młodzież szkół warszawskich miała możliwość zapoznania się z poezją Mariana Jonkajtysa oraz w trakcie prowadzonych autentycznych wywiadów – z przeżyciami sybiraków na zesłaniu.

Szkoła Podstawowa nr 173 im. Górników Polskich od 10 lat prowadzi żywą współpracę z Kołem Związku Sybiraków Warszawa Praga-Południe oraz z Zarządem Oddziału Warszawskiego.

Uroczystość zgromadziła wielu znakomitych gości, w tym znaczne grono sybiraków, a poprowadził ją dziennikarz Programu 2 Telewi-

Dekoracja sztandaru Szkoły Podstawowej nr 173 przez sekretarza generalnego ZG ZS Stanisława Sikorskiego Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

zji Polskiej Marcin Michorowski. Po wprowadzeniu sztandaru szkoły i wspólnym odśpiewaniu hymnu państwowego nauczycielka historii Alicja Napiórkowska opowiedziała o współpracy ze Związkiem Sybiraków, zwracając uwagę przede wszystkim na to, że spotkania z sybirakami są od lat dla uczniów źródłem wiedzy historycznej oraz szkołą patriotyzmu: „Przedstawiciele Związku Sybiraków Koła Praga-Południe uczą nie tylko uczniów naszej szkoły historii, ale też i szacunku dla drugiego człowieka”.

Szczególnie podniosłą chwilą było odznaczenie szkoły – decyzją prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków na wniosek Oddziału Warszawskiego – Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków. Było ono ukoronowaniem dziesięcioletniej współpracy społeczności szkolnej ze Związkiem Sybiraków, którą przez całą tę dekadę prowadziła nauczycielka historii Alicja Napiórkowska, również odznaczona – Srebrną Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków. Dekoracji dokonał sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski w towarzystwie prezesa Zarządu Oddziału Warszawskiego Mieczysława Pogodzińskiego. Na podniosły charakter i wagę odznaczenia zwróciła uwagę dyrektor szkoły Lidia Chmielewska, podkreślając, jak ważna i wzruszająca była to dla społeczności szkolnej chwila.

Wzruszenie wywołało także odśpiewanie przez uczniów Hymnu Sybiraków, którego słowa przypominają o wartościach podstawowych: patriotyzmie, poświęceniu, wytrwałości i wolności.

Dekoracja Alicji Napiórkowskiej Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

Następnie ogłoszone zostały wyniki dwóch organizowanych przez szkołę, objętych honorowym patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty oraz Oddziału Warszawskiego Związku Sybiraków konkursów – recytatorskiego „Poezja Mariana Jonkajtysa” oraz dziennikarskiego „Sybiracy są wśród nas”. Wyróżnieni uczniowie otrzymali dyplomy oraz nagrody, zaś laureaci konkursu recytatorskiego przedstawili swoje interpretacje wierszy „Konwój” oraz „Marsz Sybiraków”. Nauczyciele, którzy przygotowywali uczniów do udziału w obu konkursach, otrzymali dyplomy oraz podziękowania.

W konkursie recytatorskim „Poezja Mariana Jonkajtysa” komisja konkursowa postanowiła przyznać nagrodę specjalną Mateuszowi Kośli z Gimnazjum nr 131 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego za wiersz „Konwój” oraz dwa wyróżnienia za recytację wiersza „Marsz Sybiraków”: Justynie Kłodowskiej ze Szkoły Podstawowej nr 279 im. Batalionów Armii Krajowej „Gustaw” i „Harnaś” oraz Julii Olejniczak ze Szkoły Podstawowej nr 173 im. Górników Polskich.

W konkursie „Sybiracy są wśród nas” postanowiono nagrodzić:

1) na poziomie szkół podstawowych:

I miejsce: Tymoteusza Witeckiego i Maksymiliana Okońskiego ze Szkoły Podstawowej nr 77 im. Wandy Zieleńczyk oraz Stefanię Fedorowicz ze Szkoły Podstawowej nr 173,

II miejsce: Tymoteusza Przygodzkiego ze Szkoły Podstawowej nr 77 oraz Ninę Salatę ze Szkoły Podstawowej nr 173,

III miejsce: Magdalenę Grzybowską i Oliwię Sochacką ze Szkoły Podstawowej nr 353.

2) na poziomie gimnazjów:

I miejsce: Aleksandrę Sosińską z Gimnazjum nr 119 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego,

II miejsce: Magdę Tomczyk i Mateusza Koślę z Gimnazjum nr 131 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego oraz Zofię Pogodzińską i Aleksandrę Krupińską z Gimnazjum nr 119,

III miejsce: Adę Ciacharowską i Kacpra Ciacharowskiego z Gimnazjum nr 119 oraz Aleksandrę Jarosz i Weronikę Matykę z Gimnazjum nr 131.

Na zakończenie przemówienia wygłosili burmistrz dzielnicy Wesoła m.st. Warszawy Marian Machor, sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski, prezes Koła Związku Sybiraków Praga-Południe Roman Burzyński, zwracali w nich uwagę przede wszystkim na znaczenie współpracy szkoły ze Związkiem Sybiraków oraz podkreślali, że ta forma edukacji historycznej i patriotycznej ma szczególne znaczenie – pozwala bowiem uczniom zrozumieć, jak wielką wartością są ojczyzna i wolność.

Po uroczystości nastąpiło spotkanie zaproszonych gości przy kawie i herbacie.

Leon Zujko

Wręczenie nagród uczniom wyróżnionym w konkursach

XXV OGÓLNOPOLSKA PIELGRZYMKA SYBIRAKÓW NA JASNĄ GÓRĘ

W dniach 10–11 maja 2014 r. odbyła się pielgrzymka sybiraków na Jasną Górę w Częstochowie. Uroczystości tradycyjnie rozpoczęto mszą świętą w Grodźcu przed obrazem Matki Boskiej Sybiraków, celebrowaną przez JE ks. abp. Damiana Zimonia z diecezji katowickiej wraz z kapelanami Oddziałów i krajowym duszpasterzem sybiraków ks. Zdzisławem Banaś.

Arcebiskup w głoszonej homilii nawiązał do sowieckiej deportacji Polaków na Sybir, która była jedną z najcięższych zbrodni dokonanych na polskim narodzie, mówiąc: „Drodzy sybiracy! Przez sześć lat pobytu na Sybirze zaznaliście tam zarówno cierpienie fizycznych, jak i duchowych”. Nawiązał też do zsyłek na Sybir w 1945 r. z ziemi śląskiej, przypominając: „Wywieziono około 80 tys. Ślązaków. Czekala ich ciężka, głodowa praca w trudnych warunkach. Powrót tych, którzy przeżyli, najczęściej odbywał się przez NRD, tak żeby zakłamać historię”. Na zakończenie abp Damian Zimoń życzył, aby w przyszłym roku, w następnej pielgrzymce nikogo nie zabrakło z obecnych tu uczestników.

Dalsza część pielgrzymki odbyła się na Jasnej Górze. O godzinie 17.00 odprawiona została msza święta w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Boskiej, którą sprawował i homilię wygłosił krajowy kapelan Związku Sybiraków ks. Zdzisław Banaś w koncelebrze kapelanów Oddziałów Związku Sybiraków.

10 maja 2014 r. w Grodźcu koło Opolą mszę świętą odprawili abp Damian Zimoń (z lewej) i ks. Zdzisław Banaś, krajowy kapelan sybiraków

Po mszy świętej pielgrzymi udali się do Auli o. Augustyna Kordeckiego na spotkanie „Pokoleń”, gdzie młodzież z gliwickiego Młodzieżowego Domu Kultury rozpoczęła widowisko pt. „Tamtą rzeczywistość matkom Sybiru” na podstawie wspomnień Mariana Jonkajtysa, Krystyny Borucińskiej i innych. Wykonano również w języku polskim pieśń „Bradiaga” („Włóczęga”). Były bardzo wzruszające wspomnienia z zesłań na Sybir i do Kazachstanu. Podziękowanie dla młodzieży przekazał organizator pielgrzymki ks. Zdzisław Banaś. Widownia nagrodziła młodzież gorącymi braćmi. Współorganizator pielgrzymki prezes Oddziału ZS w Gliwicach

W Grodziecu kwiaty złożyła delegacja Zarządu Głównego Związku Sybiraków (od lewej): skarbnik Stanisław Jurkin, członek Zarządu Głównego Marian Gajda i prezes Oddziału ZS w Opolu Walenty Oliwa

Podziękowanie współorganizatora pielgrzymki, prezesa Oddziału ZS w Gliwicach Eugeniusza Cymbora dla zespołu Młodzieżowego Domu Kultury z Gliwic za zaprezentowane widowisko oparte na wspomnieniach z zesłania na Sybir

Eugeniusz Cymbor przekazał kosz ze słodyczami oraz kwiaty w podziękowaniu dla całego zespołu.

O godzinie 21.00 odbył się uroczysty Apel Jasnogórski wraz z pielgrzymującą młodzieżą akademicką z całej Polski, podczas którego zgromadzeni sybiracy wznosili swoje modły przed oblicze Matki Boskiej Jasnogórskiej.

Uroczystość zakończono drogą krzyżową, którą poprowadził krajowy duszpasterz ks. Zdzisław Banaś według tekstu przygotowanego specjalnie dla zesłańców Sybiru.

W drugim dniu pielgrzymki poczty sztandarowe oraz delegacje z kwiatami zgromadziły się o godzinie 9.30 na placu Rajskim, skąd na czele z orkiestrą przemaszzerowały pod Mauzoleum Sybiraków. Tam rozpoczęto uroczystości hymnem państwowym (orkiestra). Odczytano apel poległych i pomordowanych oraz odmówiono modlitwę za zmarłych sybiraków.

Po wystąpieniu przedstawiciela Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jana Sroki głos zabrał prezes Zarządu Głównego Tadeusz

Na uroczystość przybyły poczty sztandarowe Oddziałów ZS z całej Polski

Chwiedź, informując, że w dniach 20–21 maja 2014 r. będzie obradował VII Krajowy Zjazd Delegatów Związku Sybiraków, który podejmie odpowiednie działania odnośnie do niezakończonych spraw sybiraków. W swoim wystąpieniu podkreślił, że właśnie w tym roku w maju obchodzimy 70. rocznicę bohaterskiej bitwy pod Monte Cassino, gdzie około 80% walczących żołnierzy stanowili sybiracy. Dla uczczenia 70. rocznicy bitwy orkiestra odegrała „Czerwone maki”. Uczestnicy pielgrzymki nucili tę pieśń.

Po odegraniu przez orkiestrę Roty poszczególne delegacje złożyły kwiaty przed Mauzoleum Sybiraków, po czym poczty sztandarowe wraz z pielgrzymami przeszły do bazyliki, gdzie odprawiona została suma pontyfikalna w intencji wszystkich sybiraków żyjących oraz zmarłych na zesłaniu i po powrocie do ojczyzny.

Celebrze przewodniczył JE ks. bp Jan Kopiec z diecezji gliwickiej. Wygłaszając homilię, nawiązał m.in. do obchodzonego Roku Rodziny, wskazując, że właśnie tam, na zesłaniu, więź rodzinna była przykładem i trzeba

W XXV Pielgrzymce Sybiraków na Jasną Górę uczestniczyli (od prawej): prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź, skarbnik ZG ZS Stanisław Jurkin, naczelnik Wydziału Zagranicznego Urzędu ds. Kombatanów i Osób Represjonowanych Jan Sroka, wiceprezes Oddziału Związku Sybiraków w Częstochowie Grzegorz Lipowski

oddać szacunek przede wszystkim matkom sybiraczkom, które pamiętały o pacierzu i patriotyzmie, przekazując swoim dzieciom po kryjomu „Jaki znak Twój? (Polska)”. Biskup, aby uhonorować zesłańców Sybiru, wyszedł do wiernych z komunią świętą.

Po mszy świętej ks. Zdzisław Banaś, krajowy duszpasterz sybiraków, podziękował biskupowi oraz wszystkim uczestnikom pielgrzymki i życzył pomyślnego powrotu do domów.

W przyszłym roku współorganizatorem XXVI pielgrzymki będzie Oddział Związku Sybiraków w Jarosławiu.

**Eugeniusz Cymbor,
zdjęcia Oddziały ZS w Częstochowie, Gliwicach i Łodzi**

Mszę w intencji sybiraków w bazylice celebrował bp Jan Kopiec

PRZEMÓWIENIE PREZESA ZARZĄDU GŁÓWNEGO TADEUSZA CHWIEDZIA NA JAŚNEJ GÓRZE

Ekscelencjo księżu biskupie! Wielebni księża kapelani! Szanowni goście – w tym witam szczególnie serdecznie przedstawiciela ministra Jana Ciechanowskiego, pana Jana Srokę, naczelnika Wydziału Zagranicznego Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Drodzy sybiracy! Kochana młodzieży! Witam Państwa bardzo serdecznie.

Zbieramy się po raz kolejny na Jasnej Górze, w tym świętym miejscu, aby podziękować Pani Jasnogórskiej za łaski i za to wszystko, co otrzymaliśmy, i prosić Matkę Jasnogórską o zdrowie, łaski i błogosławieństwa.

Obecność nasza w tym świętym miejscu oraz modlitwa przed tym cudownym obrazem niech nas łączą w miłości do Pana Boga oraz bliźnich naszych. Czyńmy tak, jak nauczał nas Ojciec Święty Jan Paweł II: „Otwórzmy nasze serca na wewnętrzne natchnienia łaski. Niech egoizm ustąpi miejsca miłości, abyśmy mogli doświadczyć radości przebaczenia i głębokiego pojednania z Bogiem i bliźnimi”.

Pamiętajmy o zmarłych, bliskich nam sybirakach, którzy pozostali na ziemi cierpień w śmiertelnych przestrzeniach Sybiru i dzikich stepach Kazachstanu, którzy oddali swe życie na zesłaniu, i o tych, którzy wrócili do upragnionej ojczyzny, ale odeszli na wieczną wartę. „Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią im się płaci” – pisała polska poetka Wisława Szymborska.

Prośmy Boga Wszechmogącego, aby tych męczenników, którzy doznali cierpień piekła ziemskiego od naszych prześladowców stalinowskich, przyjął do swego królestwa.

Nam wszystkim żyjącym sybirakom prośmy w modlitwach o zdrowie i błogosławieństwo.

Prośmy Pana Najwyższego, aby Duch Święty natchnął tych wszystkich, którzy decydować będą o przyjęciu Ustawy o zadośćuczynieniu i inwalidztwie osób represjonowanych, życzliwością, zrozumieniem i potrzebą sprawiedliwości społecznej. Aby bieg legislacyjny naszej najważniejszej sprawy przyniósł oczekiwane przez sybiraków decyzje.

Cierpienia, jakich doznaliśmy na zesłaniu za ojczyznę, i okazywana miłość do ojczyzny w najtrudniejszych chwilach naszego życia powinny nas łączyć ponad wszelkie różnice. Jan Paweł II tak powiedział: „Miłość ojczyzny łączy nas ponad wszelkie różnice. Jest prawem ludzkiego serca. Jest miarą ludzkiej szlachetności”.

W ostatnich tygodniach obchodziliśmy kolejne rocznice mordu katyńskiego i drugiej masowej deportacji Polaków na Sybir. Przypomnijmy więc w naszych modlitwach ofiary tych tragicznych wydarzeń: 22 tys. oficerów, uczonych, zamordowanych w bandycki sposób strzałem w tył głowy w Kozielsku, Ostaszkowie, Starobielsku, Miednoje i w Katyniu; 400 tys. zmarłych w straszliwych cierpieniach z głodu, chorób, których

nie było czym i komu leczyć, z pracy w niegodnych człowieka warunkach – ich cmentarze są rozsiane na olbrzymich przestrzeniach miejsc zsyłek i walk, przypomnijmy: Monte Cassino, Loreto, Lenino, Kołobrzeg i pod Berlinem.

My, świadkowie i ofiary tych tragicznych wydarzeń, którzyśmy walczyli i cierpieli za ojczyznę, przekazujemy młodym w darze za naszą przelaną krew i oddane życie ojczyznę wolną, niepodległą i suwerenną. Niestety tego się nie docenia, a niektórzy tego nie zauważają.

Módlmy się o pokój naszej ojczyzny, aby Bóg Wszechmogący chronił ją od piekła wojny.

Ojczyznę wolną racz zachować Panie,

Ojczyznę wolną pobłogosław Panie.

Jan Paweł II, nasz Ojciec Święty, ostrzegał nas: „Wolności nie wolno tylko mieć, o wolność należy ciągle zabiegać”. Jakże prawdziwe i ważne to przesłanie, widzimy teraz z wydarzeń na Ukrainie. Z naszych życiowych doświadczeń, z historii musimy pamiętać i wyciągać właściwe wnioski, bowiem jak mówił marszałek Piłsudski: „Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku terażniejszości ani nie ma prawa do przyszłości. Ten, kto nie szanuje i zapomina okropności wojny, ten skazany jest na ich powtórzenie”.

Przekazujemy młodym nasze tragiczne doświadczenia życiowe, by prawda historyczna przekazywana przez nas, świadków i ofiary tych tragicznych wydarzeń, trwała jak najdłużej.

Wierzę, że taka pamięć

Chrześcijańska – w Imię Boże

Szczęśliwe jutro Polski

Zbudować dopomoże

– pisał nasz sybiracki poeta Marian Jonkajtys.

Chcąc zachować życie

Musimy zachować pamięć

– mówił Jan Paweł II.

Zachowanie pamięci to nasz patriotyczny, obywatelski i statutowy obowiązek.

Pamiętajmy i módlmy się za zmarłych i prosimy Panią Jasnogórską o błogosławieństwo, zdrowie i pomyślność w życiu nam żyjącym sybirakom. Niech Opatrzność Boża i zyczliwość ludzka nas nie opuszczają.

Szczęść Boże.

NOWY SZTANDAR DLA GIMNAZJUM IM. MACIEJA RATAJA W ŻMIGRODZIE

*Za wolną ojczyznę,
za to, że dla młodości swojej straceni.
Dziękujemy Wam
Ostatni Ocaleni.*

15 maja 2014 r. w Gimnazjum im. Macieja Rataja odbyła się uroczystość przekazania sztandaru Koła Związku Sybiraków w Żmigrodzie. Uroczystość ta była zwieńczeniem projektu edukacyjnego pt. „Ostatni Ocaleni”, realizowanego w ramach programu „Szkoła z klasą 2.0”, który wokół patrona naszej szkoły Macieja Rataja skupił Koło Związku Sybiraków oraz Związek Kombatanów w Żmigrodzie.

Dyrektor gimnazjum Katarzyna Lech przywitała przybyłych gości: burmistrza gminy Żmigród Roberta Lewandowskiego i jego zastępcę Zdzisława Średniawskiego, proboszcza parafii Świętej Trójcy w Żmigrodzie ks. Romualda Paszcuka, prezesa Zarządu Oddziału Związku Sybiraków we Wrocławiu Eugeniusza Kuszkę, prezesa żmigrodzkiego Koła Związ-

Zaproszeni goście (od lewej): przewodniczący Rady Gminy Jan Czyżowicz, burmistrz Żmigrodu Robert Lewandowski, wiceburmistrz Zdzisław Średniawski

Prezes Zarządu Oddziału ZS we Wrocławiu Eugeniusz Kuszka w asyście prezesa Koła ZS w Żmigrodzie Zdzisława Maliszewskiego dokonał dekoracji Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków (od lewej): sybiraka Zygmunta Młyńca, burmistrza Roberta Lewandowskiego i dyrektor Katarzyny Lech

ku Sybiraków Zdzisława Maliszewskiego, weterana walk o wolność i niepodległość ppor. Ignacego „Zawiszę” Olczyka (dzisiaj w stopniu kapitana), prezesa Związku Kombatantów w Żmigrodzie – Stefana Olikiewicza, przewodniczącego Rady Gminy Jana Czyżowicza, radnych gminnych i powiatowych, sybiraków, kombatantów, przedstawicieli ich rodzin, dyrektorów szkół, przedstawicieli służb mundurowych, zaproszonych gości i przyjaciół naszej szkoły.

Głos zabrał prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków

Akt przekazania sztandaru Koła Związku Sybiraków w Żmigrodzie podpisali prezes Koła ZS w Żmigrodzie Zdzisław Maliszewski i dyrektor Gimnazjum im. Macieja Rataja Katarzyna Lech

Przekazanie pocztowi sztandarowemu Gimnazjum im. M. Rataja sztandaru Koła ZS w Żmigrodzie przez poczet Koła (od lewej: Zygmunt Młyniec, chorąży Zdzisław Maliszewski, Zygmunt Zinkowiec)

we Wrocławiu Eugeniusz Kuszka, który wypowiedział znamienne: „Pragniemy pozostawić Wam testament tych, którzy dumni, choć sponiewierani, wolni, choć ponizeni – do końca dochowaliśmy wierności Ojczyźnie i naszym ideałom w najcięższych chwilach życia na zesłaniu. Bóg, honor i ojczyzna niech będą naszym patriotycznym nakazem”.

Decyzją prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków wręczono Złote Odznaki Honorowe za Zasługi dla Związku Sybiraków. Odznaki otrzymali: burmistrz Robert Lewandowski, dyrektor gimnazjum Katarzyna Lech oraz przedstawiciel sybiraków – Zygmunt Młyniec. Na pamiątkę uroczystości Gimnazjum im. Macieja Rataja otrzymało trzy tomy „Księgi Sybiraków”.

Burmistrz gminy Żmigród Robert Lewandowski zwrócił uwagę na istotną rolę szkoły w kształtowaniu postaw patriotycznych u młodzieży. Wyraził także radość, że takie uroczystości są żywą i najlepszą lekcją historii dla młodego pokolenia.

Następnie poczet sztandarowy Koła Związku Sybiraków w składzie: prezes Zdzisław Maliszewski, Zygmunt Młyniec oraz Zygmunt Zinkowiec uroczystie przekazał pocztowi sztandarowemu Gimnazjum im. Macieja Rataja sztandar swojego Koła. Prezes Koła ZS w Żmigrodzie Zdzisław

Maliszewski i dyrektor gimnazjum Katarzyna Lech podpisali akt przekazania sztandaru, na którym umieszczona została piękna dedykacja: „My, Sybiracy, powierzamy Sztandar szkole, która zawsze szanowała symbole pamięci narodowej, i mamy nadzieję, że tym aktem przekazemy młodemu pokoleniu nasz głęboki patriotyzm i wieczną pamięć o martyrologii Narodu Polskiego”.

Po ciekawym programie artystycznym uroczystość podsumowała dyrektor Katarzyna Lech, dziękując za zaufanie i wyróżnienie, za przekazane szkole materiały, a szczególnie za wspomnienia rodziny Śpiewaków oraz za odznakę, którą przyrzekła dumnie nosić w imieniu wszystkich nauczycieli i uczniów. Podkreśliła, iż sztandar trafił w godne ręce. Gimnazjum im. Macieja Rataja rozwija się harmonijnie zarówno na obszarze edukacyjnym i wychowawczym, jak i na obszarze nowych technologii i w sporcie. Powiedziała, że jest dumna, że wszystkie te działania zostały docenione i to właśnie jej szkoła została wybrana na opiekuna sztandaru. Pani Lech zauważyła również, że jest to symboliczny gest łączenia historii z terażniejszością. W imieniu całej społeczności szkolnej obiecała, że Gimnazjum im. Macieja Rataja będzie odtąd realizować cele statutowe Związku Sy-

Zasadzenie Drzewka Wolności „Maciej”

biraków najlepiej, jak tylko potrafi. Będzie przekazywać prawdę o ofercie złożonej przez tysiące sybiraków dla dobra ojczyzny.

Po uroczystości na szkolnym dziedzińcu odbyło się posadzenie Drzewka Wolności, które na pamiątkę patrona żmigrodzkiego gimnazjum otrzymało imię „Maciej”.

Po tych uroczystych chwilach goście przeszli na skromny poczęstunek. Przy kawie i ciastkach gawędzono oraz przekazywano sobie wrażenia z uroczystości.

Na koniec goście wpisali się do szkolnej księgi pamiątkowej. Z wpisów do księgi pamiątkowej: „Dziękuję za piękną część artystyczną i dbałość o wartości patriotyczne”, „Z gratulacjami za pomysł i realizację”, „Bardzo wzruszająca uroczystość oraz spotkanie z Ostatnimi Ocalonymi”, „Wszystkiego dobrego życzę, impreza wspaniała”.

Uroczystość i panująca podczas niej atmosfera tak bardzo spodobały się naszym gościom, że prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków we Wrocławiu Eugeniusz Kuszka zaprosił uczniów Gimnazjum im. Macieja Rataja na obchody Dnia Sybiraka z programem artystycznym oraz z przygotowanymi wystawami i dekoracjami.

Arleta Kamińska-Sadat

DZIEŃ MATKI W ODDZIALE WARSZAWSKIM

W dniu 26 maja 2014 r. w południe warszawscy sybiracy, zaproszeni goście oraz młodzież współpracujących z sybirakami szkół (w tym uczniowie Gimnazjum nr 46 im. Szarych Szeregów z nauczycielką Moniką Korkiewicz) zebrali się przy tablicy poświęconej matkom sybiraczkom, która znajduje się na skwerze Matki Sybiraczki nieopodal pomnika Poległym i Pomordowanym na Wschodzie. Reprezentowane były sztandary Zarządu Głównego (poczet w składzie Felicja Melon, Ludmiła Terlecka, Leon Zujko), Gimnazjum nr 46 im. Szarych Szeregów (Wiktoria Szostek, Aleksandra Błazejczyk, Przemysław Sawruk) oraz Koła ZS Wola-Bemowo (Anna Ołasek, Aleksandra Miros, Mikołaj Świdwiński, również z Gimnazjum nr 46).

Uroczystość rozpoczęło odegranie Hymnu Sybiraków. Następnie prezes Zarządu Oddziału Warszawskiego Mieczysław Pogodziński przypomniał ciężkie losy matek zesłanych w głąb Związku Radzieckiego i do Kazachsta-

Przybyłe na uroczystość poczty sztandarowe (od lewej): Koła ZS Wola-Bemowo, Zarządu Głównego ZS i Gimnazjum nr 46 im. Szarych Szeregów

odczytał wzruszający wiersz Mariana Jonkajtysa „Matko – Sybiraczko”. Chwilą zadumy i refleksji uczczono pamięć wszystkich matek sybiraczek, odmówiono również wspólnie za nie modlitwę. Uroczystość zakończyło złożenie przez prezesa Zarządu Oddziału Mieczysława Pogodzińskiego, wiceprezes Marię Stankiewicz oraz prezesa Koła Żoliborz-Bielany Mirosławę Niekoraniec kwiatów pod głazem z tablicą pamiątkową.

Zarząd Główny ZS

Kwiaty pod tablicą złożyli (od lewej): Maria Stankiewicz, Mieczysław Pogodziński, Mirosława Niekoraniec

25-LECIE ODDZIAŁU I KOŁA NR 8 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW W ZIELONEJ GÓRZE

Uroczystość 25-lecia powołania Oddziału i Koła nr 8 Związku Sybiraków w Zielonej Górze odbyła się 26 maja 2014 r., w dniu Święta Matki. Zorganizowana została pod patronatem marszałek województwa lubuskiego Elżbiety Polak, prezydenta miasta Zielonej Góry Janusza Kubickiego i biskupa diecezji zielonogórsko-gorzowskiej JE ks. dr. Stefana Regmunta.

Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą pod przewodnictwem bp. Stefana Regmunta w kościele pw. Najświętszego Zbawiciela odprawioną w intencji sybiraków i ich rodzin. W homilii, zwracając się do sybiraków, biskup podziękował za budowanie pomników i innych miejsc pamięci, przy których sybiracy mogą się w rocznicę zsyłek gromadzić. Przypominają one o Polakach, którzy w czasie II wojny światowej nigdy nie wyparli się ojczyzny, choć musieli przeżyć każdy dzień w bardzo trudnych warunkach i cierpieniach.

Po mszy świętej sybiracy, zaproszeni goście oraz poczty sztandarowe z Kół Terenowych naszego Oddziału ulicami miasta przeszli pod pomnik Matki Sybiraczki.

Zwracając się do zgromadzonych sybiraków i gości, Waław Mandryk, prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Zielonej Górze, podkreślił cel uroczystości – zachowanie pamięci o tym, co kiedyś miało miejsce. Dzięki temu młodzi ludzie mogą poznać tragiczną historię ludzi, którzy zostali zesłani na Sybir. Właśnie Polacy z terenów wschodnich w liczbie około 1,3 mln zostali deportowani tylko za to, że byli Polakami, uznano ich za wrogów ustroju komunistycznego.

Prezes Zarządu Koła nr 8 Marian Szymczak oddał hołd pamięci i wdzięczności wszystkim sybirakom, którzy stracili swoje życie na terenie Związku Radzieckiego, syberyjska ziemia nasiąknięta jest ich krwią.

Oddano po raz pierwszy hołd pamięci żołnierzom, tułaczom, sybirakom, którzy walczyli o wolną, niepodległą Polskę na obcych ziemiach, pod Monte Cassino i Lenino, nie znając w większości swojej ojczyzny, a na ich grobach, tablicach wyryto tylko, że są sybirakami, bez informacji o ich miejscach walk.

Piękną pieśń wykonał Edward Daszkiewicz – wiceprezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków, a jej słowa były tak wzruszające, że niektórym sybirakom spłynęła łza.

*Matko moja, ja wiem, ile nocy nie spałaś,
Ja słyszałem Twój szloch, kiedym ja chory był.
Twą modlitwę do Boga: Boże spraw, Boże daj,
By me dziecię jedyne mogło wrócić do zdrowia
I szczęśliwie żyć.*

*Matko moja, ja wiem, tak, to Ty mnie uczyłaś
Kochać Boga i Polskę w pacierzu i snach.*

*Ref. Dzięki Tobie mateńko ja do Polski wróciłem,
Dzięki Tobie ja żyję i marzę, i śnię.*

Wiersz „Kamień Sybiraków” autorstwa Bogumiły Urgacz recytował Roman Garbacik.

Następnie przy pomniku Matki Sybiraczki złożono kwiaty i zapalono znicze.

Dalsza część uroczystości odbyła się w Sali Kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego. Rozpoczęło ją wprowadzenie pocztów sztandarowych. Wysłuchano hymnu państwowego i Marszu Sybiraków oraz uczczono minutą ciszy sybiraków, którzy odeszli na wieczny spoczynek.

Prezes Zarządu Oddziału Zielonogórskiego Waclaw Mandryk przywitał przybyłych gości: senatora Stanisława Iwana, prezydenta miasta Zie-

Uroczystość 25-lecia Oddziału i Koła ZS nr 8 w Zielonej Górze przy pomniku Matki Sybiraczki. Przemawia prezes Zarządu Koła nr 8 Marian Szymczak, obok prezes Zarządu Oddziału w Zielonej Górze Waclaw Mandryk i wiceprezes Zarządu Oddziału Edward Daszkiewicz (z lewej)

lonej Góry Janusza Kubickiego, wicewojewodę lubuskiego Jana Świrepę, pełnomocnika Zarządu Województwa Lubuskiego ds. kombatanów i osób represjonowanych Stanisława Szymkowiaka, radnego Sejmiku Województwa Lubuskiego Czesława Fiedorowicza, sekretarza generalnego Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisława Sikorskiego. Następnie Waław Mandryk przekazał podziękowanie za piękną homilię JE dr. Stefanowi Regmuntowi, biskupowi diecezji zielonogórsko-gorzowskiej oraz dyrektorowi Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze Romanowi Łuczkiwiczowi, który przybył z młodzieżą. Przedstawił w krótkim zarysie historię reaktywowania Związku Sybiraków. Oddział w Zielonej Górze powstał 31 marca 1989 r. na mocy uchwały Zarządu Głównego. Inicjatorami jego utworzenia byli: Bogusław i Leonarda Bajowie, Helena Mróz, Jan Konrad i Wiesław Stawiarscy.

Uroczyste obchody 25-lecia Związku Sybiraków w Zielonej Górze to chwila wyjątkowa – pozwoliła uhonorować wszystkich tych, którzy nieustrudzenie pielęgnują i czczą pamięć ofiar zesłanych na Sybir.

W wystąpieniu okolicznościowym głos zabrał prezes Zarządu Koła nr 8 Marian Szymczak, podsumowując okres 25-lecia działalności Oddziału i Koła nr 8. Zagadnienia związane z uzyskaniem statusu inwalidy wojennego omówił Edward Daszkiewicz, wiceprezes Zarządu Oddziału. Prezydent miasta Zielonej Góry Janusz Kubicki wręczył listy gratulacyjne Marii Bundz, Danucie Cygan, Marianowi Szymczakowi i Waławowi Mandrykowi. Wicewojewoda lubuski Jan Świrepo zapoznał zebranych z treścią listu gratulacyjnego wojewody Jerzego Ostroucha. Radny Sejmiku Województwa Lubuskiego Czesław Fiedorowicz podziękował za zaproszenie i złożył gratulacje jubilatam. Sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski omówił stan zaawansowania prac nad uzyskaniem statusu osoby represjonowanej przez wszystkich członków oraz podziękował za wspianale zorganizowaną uroczystość. Pełnomocnik Zarządu Województwa Lubuskiego ds. kombatanów i osób represjonowanych Stanisław Szymkowiak odczytał list gratulacyjny od marszałek Elżbiety Polak. JE bp. Stefan Regmunt w krótkim zarysie przedstawił losy sybiraków. Zastępca dyrektora Narodowego Funduszu Zdrowia Jolanta Krug przekazała życzenia dla sybiraków, wręczając prowadzącemu piękny bukiet czerwonych róż. Na ręce prezesa Zarządu Oddziału Waława Mandryka wpłynął także list gratulacyjny od Zofii Banaszak, prezes Zielonogórskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Następnie przystąpiono do wręczania odznaczeń. Wicewojewoda lubuski Jan Świrepo wręczył Krzyż Zesłańców Sybiru Władysławowi Bia-

łowusowi. Sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski udekorował Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków: Stanisława Jagiełowicza, Edmunda Małeckiego, Wacława Mandryka, prof. Czesława Osękowskiego, Zbigniewa Owsinińskiego, Kazimierę Siekanowicz, Alicję Szopę i Romualda Szylkę. Srebrną Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków otrzymali: Danuta Chyb, Zdzisława Kędzierska, Edwarda Kielbasa, Aldona Piaścińska, Wiesław Wierzchołowski, Jerzy Wojtiuk, Regina Wyrwa.

Część artystyczną uświetniły koncert zespołu Winne Grona pod batutą Romana Garbacika oraz poetycko-muzyczny występ młodzieży z Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze pod opieką Agnieszki Sawickiej. Młodzież i nauczyciele otrzymali dyplomy podziękowania.

Po części artystycznej prowadzący Wacław Mandryk zaprosił zgromadzonych na poczęstunek.

Wszyscy uczestnicy otrzymali przy wejściu do Sali Kolumnowej foldery trwałych znaków pamięci oraz okolicznościowe odznaki 25-lecia.

Zdzisława Kędzierska, Daniela Oltawska, Marian Szymczak

Od prawej: pełnomocnik ds. kombatantów i osób represjonowanych Stanisław Szymkowiak, sekretarz generalny ZG ZS Stanisław Sikorski, wiceprezes Oddziału ZS w Zielonej Górze Edward Daszkiewicz, wicewojewoda lubuski Jan Świrepo, wójt Świdnicy Adam Jaskólski, prezydent Zielonej Góry Janusz Kubicki, doradca prezydenta Zygmunt Stabrowski, radny Sejmiku Woj. Lubuskiego Czesław Fiedorowicz, prezes oddziału ZKRPIBWP Henryk Karliński, prof. Czesław Osękowski z Uniwersytetu Zielonogórskiego

KLUB WNUKA SYBIRAKA W GIŻYCKU

30 stycznia 2014 r. Zarząd Koła Związku Sybiraków w Giżycku podpisał porozumienie z dyrekcją Liceum Ogólnokształcącego w Giżycku – filii Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku o powołaniu w klasie mundurowej Klubu Wnuka Sybiraka.

6 marca 2014 r. odbyło się pierwsze walne zebranie KWS, na którym uczniowie zostali zapoznani z regulaminem i zasadami działania Klubu. Wybrano władze.

Zarząd Klubu Wnuka Sybiraka: Aleksandra Michalak – przewodnicząca, Kamil Banaś – zastępca, Adam Kina – sekretarz.

Komisja Rewizyjna: Mateusz Garbowski – przewodniczący, Joanna Kownacka – sekretarz, Paula Szczur – członek.

Kapituła Pamięci: Mateusz Pietkiewicz – przewodniczący, Patrycja Muskała – sekretarz, Klaudia Garbowska – członek, Mariusz Dziaczek – członek, Dominika Mizera – członek, Anna Sadkowska – członek.

Łącznie do Klubu Wnuka Sybiraka wstąpiło 45 uczniów. Wydano już gazetkę szkolną, której tematyka ściśle związana jest z historią sybiraków. Będzie prowadzona Kronika Klubu Wnuka Sybiraka, w której systematycznie umieszczane będą relacje ze wspólnych działań.

4 czerwca 2014 r. członkowie Klubu Wnuka Sybiraka Liceum Ogólnokształcącego Zakładu Doskonalenia Zawodowego wraz z opiekunką Anną Gałczyńską i sybirakami z Giżycka udali się na wycieczkę do skansenu

w Szymbarku, zorganizowaną przez Koło Związku Sybiraków w Giżycku. Zwiedzili wszystkie obiekty. Na dłuższą chwilę zatrzymali się w Domu Sy-

Zdjęcie ze sztandarami szkoły i Koła na pamiątkę podpisania porozumienia, w środku prezes Zarządu Koła ZS w Giżycku Michał Jasudowicz

Zarząd Klubu Wnuka Sybiraka

Zapalenie zniczy przy tablicy upamiętniającej sybiraków

biraka, gdzie oprócz informacji przewodnika, wysłuchali opowiadań sybiraków Koła o życiu na Syberii, codziennych trudach oraz tęsknocie za ojczyzną i domem rodzinnym. Na zakończenie członkowie Klubu złożyli kwiaty, zapalili znicze przy tablicy upamiętniającej sybiraków i oddali im hołd minutą ciszy.

Beata Żmijewska

Członkowie Klubu Wnuka Sybiraka wraz z sybirakami z Giżycka w Szymbarku

UROCZYSTOŚĆ NADANIA SZKOLE W NIEDŹWIADNEJ IMIENIA ZESŁAŃCÓW SYBIRU I PRZEKAZANIA SZTANDARU

W dniu 4 czerwca 2014 r., w 25. rocznicę wolnych wyborów do Sejmu i Senatu w Polsce, odbyła się wspaniała uroczystość z okazji nadania Szkole Podstawowej w Niedźwiadnej imienia Zesłańców Sybiru i przekazania młodzieży sztandaru. Uroczystość swą obecnością zaszczytili dostojni goście: JE ks. bp Stanisław Stefanek, starosta grajewski Jarosław Augustowski, burmistrz Szczuczyna Artur Kuczyński wraz z radnymi, członek Zarządu Województwa Podlaskiego Jacek Piorunek, prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź, sekretarz Oddziału ZS w Białymstoku Jolanta Hryniewicka, prezes Oddziału ZS w Łomży Danuta Pieńkowska-Wolfart wraz z Zarządem Oddziału, samorządowcy, służby mundurowe, prezesi Kół ze Szczuczyna, Grajewa i Kolna, sybiracy, dyrektorzy szkół, nauczyciele, młodzież szkolna i społeczeństwo Niedźwiadnej. Poczty sztandarowe wystawiły: wojsko, straż pożarna, Oddziały ZS w Białymstoku i Łomży oraz sąsiadujące szkoły.

Mszę świętą celebrował ks. bp Stanisław Stefanek. Po mszy biskup poświęcił sztandar i rozpoczęła się ceremonia wbijania symbolicznych gwoździ przez 32 dostojnych gości. Następnie dyrektor szkoły Ewa Grunwald

Poświęcenie sztandaru przez ks. bp. Stanisława Stefanka

Wpisu do księgi podczas ceremonii wbijania gwoździ dokonała prezes Oddziału ZS w Łomży Danuta Pieńkowska-Wolfart

przekazała sztandar młodzieży, która złożyła ślubowanie i dokonała prezentacji.

W orszaku, który prowadziła Strażacka Orkiestra Dęta, poczty sztandarowe oraz zebrani udali się do szkoły na dalszą część uroczystości. W szkole dyrektor w serdecznych słowach powitała zaproszonych gości i wszystkich zebranych. Prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź w asyście prezes Zarządu Oddziału ZS w Łomży Danuty Pieńkowskiej-Wolfart i sekretarz Zarządu Oddziału Niny Żyłko dokonał dekoracji odznaczeniami.

Ślubowanie uczniów

Jan Truszkowski, prezes Koła ZS w Kolnie został odznaczony medalem Pro Patria, a dyrektor szkoły Ewa Grunwald z rąk prezesa Tadeusza Chwiedzia odebrała Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

Medal Pro Patria otrzymał Jan Truszkowski, prezes Koła ZS w Kolnie, a Srebrną Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków dyrektor szkoły w Niedźwiadnej Ewa Grunwald. Prezes Tadeusz Chwiedź przekazał też dyrektor trzymtomową „Księgę Sybiraków”. Jolanta Hryniewicka wręczyła album „Golgota Wschodu”, prezes Danuta Pieńkowska-Wolfart podziękowanie na pięknie wygrawerowanej tabliczce, a Jerzy Szymanowski album. Marian Mikołaj Jonkajtys przekazał wiele pamiątek do Izby Pamięci. Dyrektorzy szkół, przedstawiciele władz samorządowych i służb mundurowych złożyli na ręce dyrektor wiele upominków i podziękowań.

Przemówienia okolicznościowe wygłosili: prezes Zarządu Głównego Tadasz Chwiedź, starosta grajewski Jarosław Augustowski, członek Zarządu Województwa Podlaskiego Jacek Piorunek, burmistrz Artur Kuczyński, sybirak Jerzy Szymanowski oraz dyrektorzy szkół.

Młodzież szkolna przedstawiła wzruszający program słowno-muzyczny. Szczególnie zapadła w serce rozmowa wnuczka z dziadkiem, zebrani nie kryli wzruszenia. Wymowna była też dekoracja – na czarnym tle białe postacie odgrudzone kolczastym drutem, przed nim napisy: Tara, Tobolsk, Pawłodar, Siewierny, Kazachstan oraz „Sybiracy – skazani na śmierć”. Dalej stał symboliczny brzozywy krzyż z flagą biało-czerwoną na ramieniu, pod którym młodzież złożyła kwiaty i zapaliła znicze.

Dyrektor szkoły Ewa Grunwald, dziękując zebrany za przybycie, powiedziała: „Pamięć o przeszłości jest mądrością narodu, dlatego nasza szkoła przyjęła zaszczytne imię Zesłańców Sybiru, aby ciągle przywoły-

wać zbiorową pamięć o tamtych bolesnych wydarzeniach i przekazywać ją przyszłym pokoleniom. Jesteśmy zaszczycony, że wśród nas znajduje się garstka tych, którzy przeżyli zesłanie i wrócili do swej ojczyzny, to są nasi honorowi goście. Sybiracy są naszym autorytetem, wzorem do naśladowania, symbolem zwycięstwa Polski nad złem”.

Przy tej okazji nie sposób nie napisać kilku słów o szkole w Niedźwiadnej. Budynek szkoły położony jest na administracyjnym terenie gminy Szczuczyn. Kompleks szkoły z boiskiem zajmuje 1,37 ha, powierzchnia użytkowa tego obiektu wynosi 2224 m². Szkoła posiada oddział przedszkolny, sześć izb lekcyjnych, nowoczesną pracownię multimedialną, bibliotekę z czytelnią, świetlicę, stołówkę, salę gimnastyczną, pokój nauczycielski, gabinet logopedyczny, szatnie, łazienki, przestrzenne korytarze, Szkolną Izbę Pamięci Ofiar Sybiru oraz pięć lokali mieszkalnych. W szkole uczą się dzieci w oddziale przedszkolnym oraz w klasach I–IV z Niedźwiadnej i pięciu pobliskich wsi. Placówka posiada też wspaniałą kadrę nauczycielską pod dyrekcją Ewy Grunwald.

My, sybiracy, cieszymy się bardzo, że dzień nadania szkole imienia Zełańców Sybiru i przekazania sztandaru był tak uroczysty i podniosły. To święto, które pozostawia niezatarte wspomnienia w naszych sercach.

Na zakończenie dyrektor zaprosiła gości na uroczysty obiad do restauracji w Szczuczynie.

**Nina Żyłko, zdjęcia Stanisław Orłowski
i Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej**

Na uroczystość uczniowie przygotowali specjalny występ

IV OGÓLNOPOLSKI ZJAZD DYREKTORÓW SZKÓŁ I PLACÓWEK ORAZ PREZESÓW STOWARZYSZEŃ NOSZĄCYCH IMIONA UPAMIĘTNIAJĄCE ZESŁAŃCÓW SYBIRU W TORUNIU

„Razem posiejemy nasiona pamięci” – pod tym hasłem w dniach 5–7 czerwca 2014 r. w Toruniu odbył się IV Ogólnopolski Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru. Nasza szkoła – VI Liceum Ogólnokształcące i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru (Zespół Szkół nr 1) wraz z Zarządem Głównym Związku Sybiraków, Oddziałem Związku Sybiraków w Toruniu oraz Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków w Grudziądzu była organizatorem tego przedsięwzięcia. Przybyli przedstawiciele 27 szkół, placówek i stowarzyszeń.

Inauguracja zjazdu miała miejsce 5 czerwca w Urzędzie Marszałkowskim. Dyrektor Zespołu Szkół nr 1 Zbigniew Matuszewicz powitał przybyłych na uroczystość. Swoją obecnością zaszczytili: sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski, dyrektor Gabinetu Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jacek Dziuba, przewodniczący Rady Miasta Torunia Marian Frąckiewicz, radna miasta Torunia Urszula Polak, sekretarz województwa kujawsko-pomorskiego Marek Smoczyk, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku prof. Mirosław Golon, kujawsko-pomorski kurator oświaty Anna Łukaszewska, podlaski kurator oświaty Jerzy Kiszkiel, dyrektor

Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Torunia Janusz Pleskot, dyrektor delegatury kujawsko-pomorskiego Kuratorium Oświaty w Toruniu Zofia Kilanowska,

Uroczysta inauguracja IV Ogólnopolskiego Zjazdu Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru – przemawia dyrektor Zespołu Szkół nr 1 w Toruniu Zbigniew Matuszewicz

Na mapie uczestnicy zjazdu zaznaczali miejsca, skąd przyjechali (na zdjęciu prezes Zarządu Oddziału ZS w Toruniu Jan Myrcha)

Uroczystości przy Obelisku Sybiraków, wartę pełnią uczniowie klas mundurowych VI LO i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu, przemawia dyrektor Zbigniew Matuszewicz

sku lokalnym. Sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski przypomniał hasła, które towarzyszyły poprzednim zjazdom: „Spojrzenie w przeszłość – drogowskazem dla przyszłości”, „Tylko wspólnie zachowamy pamięć”, „Budujemy mosty pokoleniowe”. Tym samym zwrócił uwagę na ideę zjazdów – utrwalenie w pamięci historii sybiraków i przekazywanie jej obecnym i przyszłym pokoleniom.

przewodniczący Komisji Oświaty NSZZ „Solidarność” Jerzy Wiśniewski, pełnomocnik Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. kombatantów i osób represjonowanych Marcin Swaczyna, prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy Mirosław Myśliński, prezes Zarządu Oddziału ZS w Toruniu Jan Myrcha, prezes Zarządu Koła ZS w Grudziądzu Eugenia Dzieミアńczuk, proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i bł. ks. Stefana Frelichowskiego w Toruniu i kapelan toruńskich sybiraków ks. kanonik Józef Nowakowski oraz sybiracy, nauczyciele i delegaci.

W swoich przemówieniach wszyscy goście podkreślali wagę tego spotkania, którego głównymi celami są wymiana doświadczeń i zachęta do dyskusji nad metodami i formami pracy z młodzieżą oraz promocja idei sybirackiej w środowi-

Podczas spotkania prof. Mirosław Golon wygłosił wykład „Deportacja ludności Pomorza w 1945 r. w głąb Związku Radzieckiego”. Goście obejrzeni także prezentację multimedialną o naszej szkole i współpracy z sybirakami. Pierwsza część zjazdu zakończyła się wspólnym zdjęciem, następnie wszyscy goście udali się do naszej szkoły.

W sali gimnastycznej, która z okazji wizyty gości wyglądem przypominała kawiarnię, delegatów powitał gospodarz szkoły Zbigniew Matuszewicz.

„Chcemy się od was uczyć, a wy ucicie się od nas” – tymi słowami rozpoczął swoje wystąpienie prezes Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Zesłańców Sybiru Jerzy Bołtuć. Dodał, że trzeba robić wszystko, by takie wydarzenia jak zsyłki na Syberię nigdy się nie powtórzyły. Podkreślił tymi słowami rolę zjazdów w wymianie doświadczeń, kształtowaniu poczucia wspólnoty, a także w budowaniu więzi międzyludzkich. Na integracyjny charakter spotkania zwrócił też uwagę prezes toruńskiego Zarządu Oddziału Związku Sybiraków Jan Myrcha. Dzięki temu, jak stwierdził, wymiana poglądów i tworzenie banku pomysłów przynoszą dużo lepsze efekty.

Delegaci mieli okazję zwiedzić szkołę – rozpoczęli od mieszczącej się na parterze Izby Pamięci, zobaczyli m.in. wybrane klasopracownice, wystawę plakatów przygotowanych przez uczniów z okazji IV Zjazdu oraz w świetlicy szkolnej prace nagrodzone w międzyszkolnym konkursie „Syberyjska Golgota” – Losy Sybiraków na Wschodzie w latach 1795–1956.

W piątek 6 czerwca uczestnicy zjazdu spotkali się w sali konferencyjnej Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu na warsztatach tematycznych. Delegaci dyskutowali o pracy z patronem, wymieniali się pomysłami konkursów i scenariuszami spotkań o charakterze patriotycznym. Maria Barczyk – dyrektor Szkoły Podstawowej nr 10 im. Romana „Sybiraka” Sanguszki – przekazała uczestnikom zjazdu ścieżkę przyrodniczo-historyczną „Śladami Sanguszków”, mającą dużą wartość historyczną i edukacyjną. Następnie działalność Gimnazjum im. Zesłańców Sybiru w Zaczarniu przedstawił jej dyrektor Tadeusz Koziół. Opowiedział zebrany o Ogólnopolskim Konkursie „Losy Bliskich i losy Dalekich – życie Polaków w latach 1914–1989”, jednocześnie zachęcił do rozpropagowania idei tego konkursu wśród uczniów. Zebrani obejrzeni również film „Ciernie Sybiru”, który powstał w ramach projektu „101 drobiazgów historii” w Zespole Szkół nr 1 w Toruniu, a przedstawił go nauczyciel historii tejże szkoły Mariusz Wiśniewski.

Po owocnych obradach uczestnicy IV Ogólnopolskiego Zjazdu Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona

Uczestnicy zjazdu złożyli kwiaty pod Obeliskiem Sybiraków przy Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków w Grudziądzu

upamiętniające Zesłańców Sybiru udali się pod Obelisk Sybiraków i tam oddali hołd poległym. Przybyli tam też sybiracy, proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i bł. ks. Stefana Frelichowskiego ks. kanonik Józef Nowakowski oraz pełnomocnik Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. kombatanatów i osób represjonowanych Marcin Swaczy-

Uczniowie Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków w Grudziądzu przygotowali inscenizację poświęconą tematyce zesłań

Za swoją działalność uhonorowane zostały prezes Zarządu Koła ZS w Grudziądzu Eugenia Dziemiańczuk Srebrnym Krzyżem Zasługi (na zdjęciu z prawej), a wiceprezes Lidia Kozicka Srebrną Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

na. Honorową wartę przy pomniku pełnili uczniowie klas mundurowych VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu.

Przybyłych na tę uroczystość powitał dyrektor Zespołu Szkół nr 1 Zbigniew Matuszewicz, a kapelan sybiraków ks. kanonik Józef Nowakowski odmówił modlitwę. Pod obeliskiem złożono kwiaty i zapalono znicze. Przy składaniu wiązanek wszystkim delegacjom towarzyszyli uczniowie naszej szkoły. Na zakończenie odśpiewano Hymn Sybiraków.

Kolejnym punktem był wyjazd do Grudziądza, do współorganizatora zjazdu – Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków. Przybyłych gości powitał dyrektor szkoły Bogdan Grodowski. W spotkaniu udział wzięli grudziądzcy sybiracy z prezes Zarządu Koła Eugenią Dziemiańczuk, a także przedstawiciele miasta: naczelnik Wydziału Edukacji Andrzej Cherek oraz sekretarz miasta Dariusz Morczyński. Na miejscu goście złożyli wiązanki kwiatów pod Obeliskiem Sybiraków. Zwiedzili szkołę, w tym Izbę Pamięci, uczestniczyli w wieczornicy poezji i pieśni patriotycznej. Niezwykle interesującym punktem

spotkania w Grudziądzu było obejrzenie prezentacji multimedialnej, przygotowanej przez Zofię Bagińską, dyrektor Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie. Dotyczyła ona wyprawy wychowanków wraz z opiekunami do Kazachstanu w poszukiwaniu śladów domu polskich dzieci przebywających na zesłaniu. Zasłużonym dla grudziądzkiego Koła ZS wręczone zostały odznaczenia. Prezes Eugenia Dziemiańczuk otrzymała Srebrny Krzyż Zasługi, a wiceprezes Lidia Kozicka Srebrną Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków. Na zakończenie pobytu w Grudziądzu wiceprezes Zarządu Koła Lidia Kozicka w imieniu sybiraków serdecznie podziękowała delegatom za krzewienie idei sybirackiej.

7 czerwca, w sobotę, miało miejsce uroczyste podsumowanie IV Ogólnopolskiego Zjazdu Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru

Pamiętkowe zdjęcie uczestników IV Ogólnopolskiego Zjazdu Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru przed budynkiem Zespołu Szkół nr 1 w Toruniu

rzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru. Na wstępie dyrektor Zbigniew Matuszewicz podziękował delegatom za przybycie i aktywne uczestnictwo w obradach. Z serdecznymi podziękowaniami zwrócił się także do organizatorów tego przedsięwzięcia. Następnie głos zabrał prezes Zarządu Oddziału ZS w Nowym Sączu Kazimierz Korczyński, pomysłodawca zjazdów. Przedstawił propozycję uchwały tegorocznych obrad oraz miejsce przyszłorocznego zjazdu, a wybrano Bolesławiec. Sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski pogratulował organizacji całego zjazdu. Zwrócił się z gorącym apelem do zebranych, by czynili jeszcze większy wysiłek w celu propagowania idei sybirackiej. By pamięć i prawda o dramacie zesłanych przetrwała, konieczne jest zaangażowanie tych szkół sybirackich, które do tej pory nie brały udziału w spotkaniach. Głos zabrała także Weronika Janowicz, zastępca prezesa toruńskiego Zarządu Oddziału Związku Sybiraków. W imieniu sybiraków wyraziła głęboką wdzięczność za organizację zjazdu, ale przede wszystkim za wielkie zaangażowanie tylu osób w upamiętnianie zesłań i sybiraków.

Na zakończenie dyrektor Zbigniew Matuszewicz oraz prezes toruńskiego Zarządu Oddziału Związku Sybiraków Jan Myrcha wręczyli uczestnikom certyfikaty i pamiątkowe zdjęcia. Uroczystość przekazano także dyrektorowi szkoły Kronikę Zjazdów. Na ręce przedstawiciela szkoły w Bolesławcu, przyszłorocznego organizatora, złożono baner zjazdu.

Cele i założenia zjazdu są określone. W trakcie jego trwania mają być wypracowane formy i zasady współpracy między sybirakami, szkołami, placówkami i stowarzyszeniami noszącymi imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru a młodzieżą, środowiskiem lokalnym. Następuje wymiana doświadczeń, pomysłów, metod pracy z patronem, a efektem jest uchwała zjazdu. Uczestnicy spotkania mieli także okazję poznać trochę miasto, w którym gościli. Zwiedzili Stare Miasto z jego licznymi zabytkami, podziwiali fontannę Cosmopolis, która wieczorem rozbrzmiewa muzyką i zadziwia grą świateł, a w ruinach zamku krzyżackiego obejrzelili spektakl teatru Afisz „Piosenki PRL-u”. Wszyscy zgodnie stwierdzili, że IV Ogólnopolski Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru był niezwykle owocny i udany.

**Izabela Świtała,
zdjęcia Renata Hałabuza i Jolanta Kwiatkowska**

UCHWAŁA IV OGÓLNOPOLSKIEGO ZJAZDU DYREKTORÓW SZKÓŁ I PLACÓWEK ORAZ PREZESÓW STOWARZYSZEŃ NOSZĄCYCH IMIONA UPAMIĘTNIAJĄCE ZESŁAŃCÓW SYBIRU

Organizatorem zjazdu był Zespół Szkół nr 1 w Toruniu, w którego skład wchodzi VI Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru, oraz Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków w Grudziądzu.

1. W istotnych dla zjazdów sprawach decyduje głosowanie dyrektorów i prezesów stowarzyszeń lub osób przez nich upoważnionych (upoważnienie na piśmie; jeden głos z placówki).
2. Organizatorzy zjazdów współpracują z Zarządami Oddziałów i Zarządem Głównym Związku Sybiraków.
3. Organizator zjazdu po zakończeniu zjazdu rozsyła do wszystkich szkół: uchwały, sprawozdanie i „kalejdoskop zjazdu” (cztery strony, zdjęcia).
4. Uchyła się pkt 4 uchwały III Ogólnopolskiego Zjazdu Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru: „powołuje się Zespół Koordynacyjny Zjazdów złożony z dyrektorów szkół organizujących kolejne zjazdy”.
5. Powołuje się Zespół Koordynacyjny Zjazdów w składzie:
 - a) prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków lub upoważniony przez niego przedstawiciel,
 - b) Kazimierz Korczyński – pomysłodawca zjazdów,
 - c) dyrektorzy szkół, którzy organizowali kolejne zjazdy.
6. V Ogólnopolski Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru ustala się w Bolesławcu.
7. IV Ogólnopolski Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru składa serdeczne podziękowania organizatorom zjazdu: dyrektorowi Zbigniewowi Matuszewiczowi z Torunia i dyrektorowi Bogdanowi Grodowskiemu z Grudziądza.

„BY CZAS NIE ZAĆMIŁ I NIEPAMIĘĆ...”

W myśl tego przesłania 15 czerwca 2014 r. odbyła się doniosła uroczystość poświęcona 15. rocznicy odsłonięcia i poświęcenia pomnika – obelisku w Zaciszu koło Białegostoku, upamiętniającego osadników wojskowych i ich rodziny deportowanych 10 lutego 1940 r. na Sybir i do Kazachstanu.

Uroczystość została zorganizowana dzięki staraniom burmistrza Zabłudowa Jacka Lulewicza, Oddziału Związku Sybiraków w Białymstoku oraz Miejskiego Ośrodka Animacji Kultury w Zabłudowie. Nie można także pominąć osoby sybiraka Zenona Puchalskiego, który był inicjatorem powstania tego pomnika, a następnie głównym organizatorem uroczystości jako były mieszkaniec tej kolonii.

Uczestnicy tego uroczystego spotkania wzięli udział we mszy świętej w kościele pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zabłudowie. Homilia wygłoszona przez ks. ppłk. Wiesława Kondraciuka, kapelana Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, przywołała pamięć tamtych tragicznych wydarzeń, a okolicznościowa modlitwa wiernych pogłębiła ten nastrój.

Obecność władz samorządowych Zabłudowa, członków Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Zesłańców Sybiru, przedstawiciele Lasów Państwowych, młodzieży ze szkół z Zabłudowa, harcerzy, przedstawiciele Szwadronu Kawalerii im. Dywizji Kawalerii „Zaza”, sybiraków, a nade wszystko pocztów sztandarowych szkolnych, kombatanckich i Ochotniczej Straży Pożarnej z gminy Zabłudów uświetniła to patriotyczne spotkanie.

Uroczystość przy pomniku w Zaciszu – od lewej: Chór Leśników Białowieskich, prezes ZG ZS Tadeusz Chwiedź, w głębi kapelan Podlaskiej Straży Granicznej ppłk Wiesław Kondraciuk, prowadząca Jolanta Hryniewicka

Wysoką rangę nadał mu także występ Chóru Leśników Białowieskich, którego wykonanie Hymnu Sybiraków i pieśni obozowej „O Panie, który jesteś w niebie” oraz koncert pieśni patriotycznych wzruszyły wszystkich do głębi.

Zabierając głos, prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź nakreślił tragedię zesłańczych losów Polaków, którzy w nieludzkich warunkach transportu i pobytu na ziemi zroszonej krwią i potem katorżniczej pracy, starali się przetrwać i dzięki Bożej Opatrzności powrócili do kraju.

Po złożeniu kwiatów i zapaleniu zniczy pod pomnikiem uczestniczyliśmy w spotkaniu, które miało miejsce w Szkole Podstawowej w Rafałówce, związanym z nadaniem szkole imienia Sybiraków i przekazaniem jej sztandaru.

Po przybyciu do szkoły, udekorowanej barwami narodowymi, zostaliśmy przywitani bardzo serdecznie przez dyrektor szkoły Edytę Szóstko-Łapińską w imieniu nauczycieli, uczniów i rodziców.

Prezentacja sztandaru Szkoły Podstawowej im. Sybiraków w Rafałówce

Po odegraniu Roty nastąpiło odczytanie decyzji Rady Miejskiej w Zabłudowie o nadaniu Szkole Podstawowej w Rafałowce imienia Sybiraków. Przedstawiciele Rady Rodziców uroczyście wprowadzili sztandar szkoły, który został następnie poświęcony przez księży w obrzędzie katolickim i prawosławnym.

Po uroczystym wbiciu gwoździ do drzewca sztandaru i przekazaniu sztandaru pocztowi sztandarowemu szkoły, nastąpiła uroczysta prezentacja według szczegółowego scenariusza.

Następnie miało miejsce odznaczenie zasłużonych nauczycieli medalami KEN przez podlaskiego kuratora oświaty Jerzego Kiszkiela, natomiast Honorową Odznaką za Zasługi dla Związku Sybiraków i Odznakami Honorowymi Sybiraka zostali odznaczeni burmistrz Zabłudowa i nauczycielki ze Szkoły Podstawowej im. Sybiraków w Rafałowce.

Po wystąpieniu prezesa Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Zesłańców Sybiru Jerzego Bołtucia, który przedstawił swoje sybirackie powiązania rodzinne i udział w nadaniu szkole w Rafałowce imienia Sybiraków, głos zabrała Heronima Dzierma, wiceprezes Zarządu Oddziału ZS w Białymstoku. Na podstawie własnych bolesnych doświadczeń (została wywieziona w lutym 1940 r. ze wsi Mazurki do Krasnojarskiego Kraju, podobnie jak koloniści z Zacisza) podzieliła się wspomnieniami z tych tragicznych lat. W oparciu o historię zesłańców z Zacisza przekazaną przez Zenona Puchalskiego oraz wspomnienia Antoniego Popielewskiego ze wsi Mazurki ukażała, jak trudne i podobne do siebie były warunki życia i pracy zesłańców.

Część artystyczna w wykonaniu uczniów zachwyciła wszystkich obecnych perfekcją wykonania i wysokim poziomem przygotowanego programu. Młodzi wykonawcy wspaniale recytowali poezję Mariana Jonkajtysa, odzwierciedlającą całą naszą zesłańczą gehennę. Była w tym niemała zasługa nauczycielek – dyrektor Edyty Szóstko-Łapińskiej, Grażyny Omelianuk, Barbary Turowskiej, które przygotowały ten wspaniały patriotyczny program.

Mając na uwadze zaangażowanie całej społeczności szkolnej, a przede wszystkim jej najmłodszych przedstawicieli, mamy głębokie przekonanie, że uczniowie szkoły noszącej imię Sybiraków, która jest swoistym znakiem pamięci Golgoty Wschodu, będą godnie i z szacunkiem przekazywać pamięć o naszych zesłańczych losach i poprzednich pokoleń cierpiących za ojczyznę.

Jolanta Hryniewicka

UROCZYSTOŚCI W POGORZAŁKACH 22 CZERWCA 2014 R.

Rokrocznie w Pogorzałkach (gmina Dobrzyniewo Duże koło Białegostoku) odbywają się uroczystości rocznicowe związane z deportacją mieszkańców tej wsi i okolic w czerwcu 1941 r. na bezkresne stepy Kazachstanu.

Spotkanie zostało zorganizowane dzięki staraniom wójta gminy Bogdana Zdanowicza oraz Zarządu Koła nr 13 Związku Sybiraków w Białymstoku.

Msza święta w intencji deportowanych – zmarłych na zesłaniu i po powrocie do Polski oraz tych, którzy dzięki Bożej Opatrzności powrócili do kraju, została odprawiona przez proboszcza ks. Jerzego Rachwałko w kościele pw. Miłosierdzia Bożego we wsi Pogorzałki.

W wygłoszonej homilii zostały zaakcentowane szczególnie ciężkie warunki życia na zesłaniu – katorżnicza praca i gehenna głodu.

Odmówienie przez ks. proboszcza modlitwy Anioł Pański oraz wykonanie Hymnu Sybiraków przez Chór im. Stanisława Moniuszki rozpoczęły dalszą część uroczystości przy pomniku – obelisku Sybiraków.

W okolicznościowym wystąpieniu Hipolit Popławski, główny organizator rocznicowych obchodów, powiedział: „Składamy hołd tym, co pozostali na »niehumanitarnej ziemi«. My żyjący pamiętamy o sybirakach, których nie ma wśród nas, pamiętamy lata zesłania, poniewierki i głodu. Dziękujemy Bogu za łaskę przeżycia i powrotu do ojczystego kraju”.

Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź wręczył list gratulacyjny dyrektorowi Centrum Kultury w Dobrzyniewie Krzysztofowi Stawnickiemu za szerzenie idei sybirackiej wśród młodego pokolenia i bardzo serdecznie podziękował wójtowi gminy za organizowanie corocznych uroczystości sybirackich. Złożone kwiaty i zapalone znicze były wyrazem hołdu i pamięci dla tych, którzy na zawsze pozostali na „niehumanitarnej ziemi”.

Obecność przedstawicieli Rady Gminy, kombatanów, sybiraków, uczniów ze szkoły w Dobrzyniewie oraz sztandarów kombatanckich i szkolnych uświetniła wspomnianą uroczystość.

Następnie odbyło się spotkanie przy słodkim poczęstunku w Domu Kultury w Pogorzałkach, uświetnione występem Chóru im. S. Moniuszki oraz zespołu folklorystycznego Narwianie, obchodzącego 60. rocznicę swego powstania. Zebrani goście nagrodzili występy artystyczne gromkimi brawami.

W bardzo miłej i serdecznej atmosferze zakończyło się spotkanie, które połączyło nas sybiraków z ludźmi kontynuującymi tradycję pokoleń.

Hipolit Popławski, Jolanta Hryniewicka

OBCHODY 74. ROCZNICY TRZECIEJ MASOWEJ DEPORTACJI NA SYBIR W PIESZYCACH

„Składamy dziś hołd cierpieniu, którego doświadczyli zesłańcy skazani przez stalinowskie represje na zagładę. Czcimy dziś pamięć tych, co zostali na zawsze na »niehumanitarnej ziemi«, i tych, którzy już po powrocie odeszli z tego świata” – mówił w swoim przemówieniu podczas obchodów 74. rocznicy trzeciej masowej deportacji na Sybir w Pieszcach Eugeniusz Kuszka, prezes Zarządu Koła Związku Sybiraków Ziemi Dzierżonowskiej i Zarządu Oddziału ZS we Wrocławiu.

Obchody rozpoczęła msza święta w kościele pw. św. Antoniego, w czasie której homilię wygłosił ks. Krzysztof Iskra. Bardzo miłym akcentem był przygotowany przez Zdzisława Maciejewskiego, sekretarza Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Pieszcach, wiersz

Przybyli na uroczystość przedstawiciele władz i organizacji kombatanckich (od lewej): burmistrz Pieszc Mirosław Obal, przewodniczącą Rady Miejskiej Urszula Kordiak, Zdzisław Maciejewski – sekretarz, Lucjan Serafin – prezes i przedstawicielka Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Pieszcach, Eugeniusz Kuszka – prezes Zarządu Koła ZS Ziemi Dzierżonowskiej i prezes Zarządu Oddziału ZS we Wrocławiu, przedstawicielka Polskiego Związku Niewidomych w Dzierżonowie

Poczet sztandarowy Koła ZS Ziemi Dzierżoniowskiej

skierowany do sybiraczki – pani Zofii Kondrat, co wywołało jej wzruszenie i radość. W wierszu poeta podziękował i docenił postawę pani Zofii, która zesłana na „niełudzką ziemię” broniła godności polskich kobiet.

Burmistrz Pieszyc Mirosław Obal w swoim przemówieniu przedstawił historyczny zarys deportacji Polaków i odwołał się do wolności, z której wciąż musimy nauczyć się korzystać i którą dziś, po wielu trudnych dla Polski i Polaków czasach, powinniśmy docenić i szanować.

W trakcie uroczystości przybyłe delegacje przy płycie pomnika upamiętniającego golgotę pieszyckich sybiraków złożyły wiązanki kwiatów: delegacja Koła Związku Sybiraków Ziemi Dzierżoniowskiej, delegacja Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Pieszycach, burmistrz miasta Pieszyc Mirosław Obal, przewodnicząca Rady Miejskiej w Pieszycach Urszula Kordiak, przedstawiciele Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy w Pieszycach, Polskiego Związku Niewidomych w Dzierżoniowie oraz grupa młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Pieszycach.

Portal www.pieszycy.pl

XVI ZJAZD OGÓLNOPOLSKIEGO KLUBU PAWŁODARCZYKA

W dniach 21–26 czerwca 2014 r. odbył się XVI Zjazd Ogólnopolskiego Klubu Pawłodarczyka, w którym uczestniczyło 90 osób.

W dniu 21 czerwca o godzinie 10 uroczyste otworzył zjazd prezes Klubu Wincenty Dowojna. Wysłuchaliśmy Hymnu Sybiraków w wykonaniu młodzieży z Obornik Wielkopolskich, minutą ciszy uczciliśmy zmarłych członków Klubu.

Prezes Dowojna przywitał gości przybyłych na zjazd: Jana Srokę – naczelnika Wydziału Zagranicznego Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Kordiana Borejke – członka Zarządu Głównego Związku Sybiraków, Roberta Skraburskiego – wójta gminy Rewal, Władysława Hadaja – sołtysa Pustkowa, Karola Lehmana – dyrektora XI Liceum Ogólnokształcącego im. J.W. Zembruskich w Poznaniu oraz wszystkich uczestników.

Naczelnik Wydziału Zagranicznego UdsKiOR Jan Sroka w serdecznych słowach przekazał życzenia od szefa UdsKiOR Jana Stanisława Ciechanowskiego i z jego upoważnienia odznaczył medalem Pro Patria następujące osoby: Stanisława Alexandrowicza, Wincentego Dowojnę, Krystynę Mateuszuk, Mieczysława Wójcika oraz Janusza Szubę, który nie uczestniczył w zjeździe i medal odbierze w innym terminie.

Członek Zarządu Głównego Związku Sybiraków Kordian Borejko odczytał list prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusza Chwiedzia skierowany do prezesa Klubu, gości i uczestników zjazdu. Następnie z upoważnienia prezesa Zarządu Głównego ZS Tadeusza Chwiedzia dokonał dekoracji Złotą Odznaką za Zasługi dla Związku Sybiraków. Odznaki otrzymali: Stanisław Alexandrowicz, Janusz Dąbrowski, Władysław Hadaj, Dobrochna Konrad, Irena Mucha, ks. Krzysztof Przybyło, Tadeusz Szumowski, Józef Świrko, Tadeusz Tomaszewski i Mieczysław Wójcik.

Prezes Zarządu Oddziału Związku Inwalidów Wojennych RP w Świnoujściu Tadeusz Tomaszewski odznaczył Krzyżem Pamiątkowym 95-lecia Związku Inwalidów Wojennych RP: Wincentego Dowojnę, Krystynę Mateuszuk, Mieczysława Wójcika, Małgorzatę Muszyńską, Roberta Skraburskiego, Władysława Hadaja.

W imieniu odznaczonych podziękował nasz kolega prof. Stanisław Alexandrowicz. Przypomniął, że w marcu 1999 r. odbył się w Kiekrzu koło Poznania założycielski Zjazd Klubu Pawłodarczyka w ramach Koła Związku

Sybiraków – Winogrody. Zamyśł powołania Klubu powstał dużo wcześniej, a inicjatorami byli Teofil Mikulski i Wincenty Dowojna. Na II Krajowym Zjeździe Związku Sybiraków w listopadzie 1994 r. w Częstochowie Teofil Mikulski zasygnalizował chęć zrzeszenia sybiraków z okręgu pawłodarskiego, a w 1995 r. została wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego jego monumentalna praca pt. „Fotografia zbiorowa Polaków deportowanych do okręgu pawłodarskiego”. Między II a III Krajowym Zjazdem Delegatów ZS trwały poszukiwania Pawłodarczyków mieszkających od Szczecina po Sanok. Na III Krajowym Zjeździe Delegatów w październiku 1998 r. w Jeleniej Górze w przerwie obrad Wincenty Dowojna, który był jednym z delegatów, ogłosił komunikat o związaniu się Klubu Pawłodarczyka. Podsumowując drogę do utworzenia Klubu, prof. Stanisław Alexandrowicz zgłosił wniosek o nadanie Ogólnopolskiemu Klubowi Pawłodarczyka imienia dr. Teofila Mikulskiego. Uczestnicy XVI Zjazdu z aplauzem przyjęli wniosek. W ubiegłorocznym XV Zjeździe Teofil Mikulski jeszcze uczestniczył – zmarł w kwietniu br. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Oławie, uczestniczyliśmy w nich z naszym sztandarem i pożegnaliśmy nieodżałowanego przyjaciela.

Począwszy od II Zjazdu, Klub ma swój identyfikator (znaczek do wpięcia w klapy) według projektu Józefa Świrki z Opola – to okrągła tarcza z biało-czerwonym tłem z napisem Związek Sybiraków Klub Pawłodarczyka – w środku logo Związku Sybiraków. Po nadaniu imienia u dołu pojawi się napis: im. dr. Teofila Mikulskiego. Zaprezentujemy nowy identyfikator na naszej stronie internetowej – www.pawlodarczycy.org.pl.

W dalszej części spotkania relację z VIII Marszu Pamięci – Stacja Gniezdowo–Las Katyński, Kwiecień 2014 przekazał dyrektor XI Liceum Ogólnokształcącego im. J.W. Zembruskich w Poznaniu Karol Lehmann. XIII Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku z września 2013 r. oraz uczestnictwo w nim Pawłodarczyków i młodzieży szkół Wielkopolski omówiła Dobrochna Konrad. Co roku na marsz do Białegostoku prezes Dowojna przyjeżdża z młodzieżą wielkopolskich szkół zrzeszoną w stowarzyszeniu Memoramus i z nią idziemy we wspólnym marszu.

W godzinach popołudniowych wysłuchaliśmy koncertu pieśni patriotycznych, a także występu wokalnego w wykonaniu młodzieży z Obornik Wielkopolskich pod dyrekcją Mariana Żurowskiego.

22 czerwca o godzinie 12.00 przy Bałtyckim Krzyżu Nadziei w Pustkowie odbyła się msza święta polowa w intencji sybiraków, którą spr-

wował proboszcz kościoła pw. Najświętszego Zbawiciela w Rewalu ks. Krzysztof Przybyło. Oprawę odprawianej liturgii stanowiły: Bałtycki Krzyż Nadziei górujący nad okolicą, łódź rybacka, która na czas mszy służyła za ołtarz, na burcie łodzi logo Związku Sybiraków, poczet sztandarowy naszego Klubu, a w nim: Dobrochna Konrad, Irena Mucha, Tadeusz Tomaszewski, tuż obok obelisk ufundowany przez Klub z napisem „Tym, którzy nie wrócili z syberyjskiej Golgoty – Sybiracy – Pawłodarczycy. Pustkowo – czerwiec 2011 r.”.

Mszę rozpoczęło odśpiewanie Hymnu Sybiraków przez młodzież z Obornik Wielkopolskich (w czasie mszy młodzież zaśpiewała również „Czerwone maki” i „Wspomnienie Sybiraka”).

Czytanie z Księgi proroka Jeremiasza i z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian odczytał syn sybiraczki Janusz Dąbrowski. Nasze koleżanki Barbara Maciesza i Sabina Michalska z parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa ze Szczecina śpiewały pieśni „Gdyby Pan nam nie dał chleba”, „Niech

Poczet sztandarowy Klubu Pawłodarczyka (od lewej): Dobrochna Konrad, Tadeusz Tomaszewski, Irena Mucha oraz członkowie Szczecińskiej Komandorii Królewskiego Orszaku Św. Stanisława Biskupa Męczennika

dziś z naszych serc i dusz”, „Maryjo Bogarodzico”. Homilię z wieloma wątkami dramatu sybiraków wygłosił ks. proboszcz Krzysztof Przybyło. Modlitwę wiernych czytała Irena Bujalska. Dary ołtarza składali: Józef Świrko, Irena Sobczak, Czesława Granis, Teresa Hływa, Zbigniew Oskwarek. Komentarz do darów ołtarza wygłosiła i podziękowanie za Eucharystię złożyła Zofia Majchrowicz.

Piękną oprawę uroczystej mszy świętej stanowili członkowie Szczecińskiej Komandorii Królewskiego Orszaku Św. Stanisława Biskupa Męczennika w swoich purpurowych pelerynach.

W mszy świętej polowej w Pustkowie uczestniczyło 300 osób, oprócz nas uczestników XVI Zjazdu Klubu Pawłodarczyka, mieszkańcy Pustkowa i wypoczywające tu osoby.

Wielkim zainteresowaniem Pustkowa cieszyła się wystawa fotograficzna z bogatą częścią opisową przedstawiająca historię działalności Klubu na przestrzeni 16 lat. Wystawę prezentowaną na kilku planszach przygotował Tadeusz Szumowski.

23 czerwca uczestnicy XVI Zjazdu odbyli wycieczkę przez Trzęsacz, Dziwnów, Dziwnówek, Międzyzdroje do Świnoujścia, gdzie byli gośćmi stacjonującej tu 8. Flotyli Obrony Wybrzeża Marynarki Wojennej RP. Niezwykle serdecznie powitał naszą grupę dowódca Flotyli adm. Jarosław Zygmunt, zaprosił do zwiedzania jednostki i życzył dużo dobrych wrażeń.

Wielogodzinne zwiedzanie odbyliśmy z naszym przewodnikiem i opiekunem kmdr. por. Ernestem Rainerem. Poznaliśmy historię jednostki od 1965 r. (za rok 50-lecie), jak również początków sił obrony wybrzeża od 1918 r. Następnie odbyliśmy ponadgodzinny rejs kutrem transportowym Marynarki Wojennej. W tej dla nas niecodziennej scenerii został odznaczony Krzyżem Pamiątkowym 95-lecia Związku Inwalidów Wojennych RP nasz przewodnik kmdr por. Ernest Rainer, odznaczenia dokonał Tadeusz Tomaszewski – prezes Zarządu Oddziału ZIW RP w Świnoujściu, a równocześnie nasz kolega, dowódca pocztu sztandarowego Klubu, emerytowany kapitan żegluga morskiej.

Kolejnym punktem zwiedzania był okręt transportowy „Gniezno”, z którego funkcjami zapoznał nas przewodnik. 8. Flotylla Obrony Wybrzeża posiada jeszcze cztery okręty takie jak „Gniezno”, są to: „Poznań”, „Kra-ków”, „Toruń” i „Lublin”.

Z oddali widzieliśmy okręt wsparcia logistycznego „Kontradmiral Xawery Czernicki” – jego patron adm. Xawery Czernicki został zamordowany w Katyniu.

Jedną z atrakcji zjazdu było zwiedzanie okrętu transportowego „Gniezno”

Następnie zwiedzaliśmy Klub Oficerski, gabinet admirała, część muzealną, w której jest replika pierścienia gen. Józefa Hallera z zaślubin z morzem, kaplicę jednostki. Na zakończenie wizyty wpisaliśmy się do księgi pamiątkowej: „W podziękowaniu za przybliżenie nam historii 8. Flotylli Obrony Wybrzeża w Świnoujściu uczestnicy XVI Zjazdu Klubu Pawłodarczyka – Świnoujście, 23 czerwca 2014 r.”.

Byliśmy zmęczeni, lecz z mnóstwem niecodziennych wrażeń. Dziękujemy pomysłodawcom i organizatorom tego atrakcyjnego i urozmaiconego dnia naszym kolegom Tadeuszowi Tomaszewskiemu i Tadeuszowi Szumowskiemu.

Kiedy uczestnicy zjazdu gościli w Świnoujściu, do Rewala przyjechały Monika Kościukiewicz i Anna Nowacka z Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku i już do końca zjazdu dni miały wypełnione zbieraniem materiałów, wspomnień z lat naszego wygnania na Sybir 1940–1946. Szczecińskie dzienniki zamieszczały wywiady z nami, a TV Szczecin nadawała informacje o Zjeździe Klubu Pawłodarczyka.

24 czerwca przyszedł czas na „głębszy oddech” i nasze niekończące się rozmowy oraz myśl o tym, że spotkamy się dopiero za rok. W godzinach popołudniowych spotkaliśmy się przy ognisku, przy muzyce.

25 czerwca nastąpiło oficjalne zakończenie XVI Zjazdu, podsumowanie i plany na najbliższe spotkanie Pawłodarczyków na XIV Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w dniach 11–12 września 2014 r. w Białymstoku.

Podziękowaliśmy właścicielom pensjonatu Jantar – Ewie i Markowi Rutom, menedżer Małgorzacie Muszyńskiej oraz wszystkim pracownikom za nieustanną dbałość o nasz wypoczynek.

Następnie Michał Makatun, który uczestniczył w uroczystości odsłonięcia Polskich Cmentarzy Wojennych w miejscowościach Mankent i Merke w kwietniu br. w południowym Kazachstanie, opowiedział nam o tych uroczystościach.

26 czerwca 2014 r. to dzień pożegnań, XVI Zjazd Klubu Pawłodarczyka jest już historią. Rozjeżdżamy się do swoich miast i miasteczek, życząc sobie nawzajem do zobaczenia za rok. Kolejny XVII Zjazd Klubu zaplanowaliśmy w dniach 19–26 czerwca 2015 r. w Rewalu.

Krystyna Mateuszuk

Zdjęcie pamiątkowe uczestników XVI Zjazdu Ogólnopolskiego Klubu Pawłodarczyka

POSADZENIE DĘBU „GOLGOTA WSCHODU”

Dnia 15 lipca 2014 r. na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego w miejscowości Granica na zaproszenie dyrekcji KPN delegacja Związku Sybiraków w osobach członka Prezydium Zarządu Głównego, prezesa Zarządu Oddziału Warszawskiego Mieczysława Pogodzińskiego oraz wiceprezesów Czesława Czarkowskiego i Leona Zujki wzięła udział w podniosłej uroczystości sadzenia dębów. Oprócz delegacji Związku Sybiraków w uroczystości udział wzięło liczne grono kadry dydaktycznej Wojskowej Akademii Technicznej oraz leśników.

W pierwszej części uroczystości złożono kwiaty na cmentarzu, na którym spoczywa 800 żołnierzy kampanii wrześniowej 1939 r. Następnie obecni przeszli do alei Trzeciego Tysiąclecia, gdzie odbyło się uroczyste

posadzenie czterech dębów, z których dębów posadzony przez sybiraków nazwano „Golgota Wschodu”. Uroczystość miała godną asystę wojskową zorganizowaną przez Wojskową Akademię Techniczną.

Uroczystość sadzenia dębów jest kontynuacją zainaugurowanej w maju 1999 r. przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, prymasa Polski i ministra ochrony

Uroczystego posadzenia dębu „Golgota Wschodu” dokonali (od prawej) prezes Zarządu Oddziału Warszawskiego ZS Mieczysław Pogodziński i wiceprezes Czesław Czarkowski

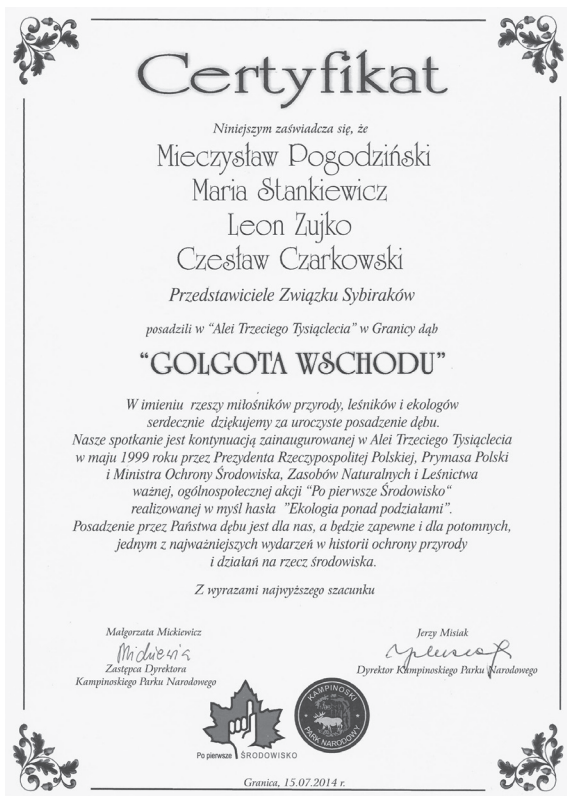

Do książki pamiątkowej wpisał się Mieczysław Pogodziński

środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa ważnej, ogólnospołecznej akcji „Po pierwsze środowisko”, realizowanej w myśl hasła „Ekologia ponad podziałami”. Do chwili obecnej posadzono już około 50 takich dębów. Miejsce to jest jedną z ścieżek edukacyjnych licznie odwiedzanych przez młodzież szkolną. Posadzenie tych dębów jest, a zapewne i będzie dla potomnych, jednym z ważniejszych wydarzeń w historii ochrony przyrody i działań na rzecz środowiska. Aleja

Trzeciego Tysiąclecia na terenie Puszczy Kampinoskiej to oryginalny pomnik przyrody i jednocześnie trwałe miejsce lekcji historii Polski dla tysięcy uczestników wycieczek odwiedzających podwarszawskie tereny leśne uświęcone krwią Polaków w czasie II wojny światowej.

Leon Zujko

W NASZYCH KOŁACH I ODDZIAŁACH

25-LECIE KOŁA ZWIĄZKU SYBIRAKÓW W LUBSKU

W marcu 2014 r. obchodziliśmy rocznicę 25-lecia powołania Koła Związku Sybiraków w Lubsku. Program opracowali i przygotowali współpracujący z Kołem nauczyciele i uczniowie Zespołu Szkół Technicznych w Lubsku. Na uroczystość, która odbyła się w Lubskim Domu Kultury, przybyli przedstawiciele władz samorządowych miasta z burmistrzem Bogdanem Bakalarzem, starostą powiatu żarskiego Markiem Cieślakiem i przewodniczącym Rady Powiatu Januszem Dudojciem. Obecni byli członkowie Koła, wiceprezes Zarządu Oddziału ZS w Zielonej Górze Edward Daszkiewicz, a także mieszkańcy Lubska. Zaproszeni zostali dyrektorzy, nauczyciele historii i kilkusobowe delegacje uczniów z każdej klasy ze wszystkich szkół podstawowych i średnich w Lubsku. Byliśmy uradowani faktem, że było tak dużo młodzieży ze szkół średnich. Podkreślić wypada, że mająca ponad 300 miejsc sala widowiskowa Lubskiego Domu Kultury była zapelniona.

Część historyczną przygotował i pięknie zaprezentował nauczyciel historii Zespołu Szkół Technicznych Krzysztof Kowsz, który opowiedział wnucze przeżycia polskich zesłańców w okresie sześćoletniej gehenny w syberyjskiej tajdze i stepach Kazachstanu. Była to prawdziwa lekcja historii. W części artystycznej wystąpiła młodzież Zespołu Szkół Technicznych, przygotowana przez nauczycielki Annę Rosińską, Teresę Bałdygę i Barbarę Maćkowiak, nad całością czuwała dyrektor ZST Alicja Czerniawska.

Delegacje nauczycieli i gości przekazały podziękowania prezesowi Koła Rodrycjuszowi Gerlachowi

Uroczystość, przepełniona treścią historyczną związaną z traumatycznymi przeżyciami zesłańców syberyjskich, wycisnęła łzy nie tylko sybirakom, a też wielu zaproszonym gościom. Wszystkim, którzy przyczynili się do jej organizacji, bardzo dziękujemy!

Rodrycjusz Gerlach

WYDAWNICTWA

Pod koniec sierpnia 2014 r. nakładem Warszawskiej Firmy Wydawniczej ukazały się „Wspomnienia małego sybiraka (lata 1939–1946)” autorstwa Ewarysta Edmunda Witczaka. Książka objęta została patronatem Związku Sybiraków.

Ewaryst Edmund Witczak, syn oficera Korpusu Ochrony Pogranicza na Kresach Wschodnich, w wieku 10 lat został w 1940 r. wraz z matką i młodszą siostrą wywieziony do Kazachstanu. Podczas pobytu tam prowadził zapiski, na podstawie których po latach napisał swoje wspomnienia.

Z informacji wydawnictwa:

„Książka ta jest nie tylko obrazem martyrologii ludzkiej, ale też świadectwem ogromnych możliwości tkwiących w człowieku. Rysio [Ewaryst Edmund Witczak] i Wiesia, a także ich koleżanki oraz koledzy, na tej »nie-ludzkiej ziemi« potrafili dostosować się do warunków, w których przyszło im żyć, dojrzeli, nauczyli się samodzielności oraz odpowiedzialności. Tam zrozumieli też, jak ważna jest solidarność ludzka.

Dzięki matce, kobiecie aktywnej, odważnej, zaangażowanej w działalność patriotyczną, szanującej odmienność każdego człowieka, wyrozumiałej i potrafiącej zachować pogodę ducha w najtrudniejszych sytuacjach brat z siostrą nieźle radzili sobie z codziennością, która wydawać się czasami mogła nie do zaakceptowania. Byli jednak pewni, że »mama nam podsunie pomysł na to, co mamy dalej robić«. Maria Witczak nigdy nie zawiodła syna i córki. Jej duchowemu wsparciu oraz wspaniałym cechom charakteru Rysio z Wiesią zawdzięczali to, że pozbawieni normalnego dzieciństwa przetrwali czas upodlenia, nędzy i strachu, by w 1946 r. wrócić do Polski.

Warto sięgnąć po tę książkę. Nie tylko po to, by poznać jeszcze jedną relację o losie zesłańców, ale po to, by uzmysłwić sobie, że w czasach pogardy i zniewolenia, poczucia lęku i bezsily, można jednak zachować optymizm, nie zatracić empatii, uwierzyć w pomyślną odmianę losu i zdać egzamin ze swego człowieczeństwa”.

Beata Żyłkowska

ODESZLI OD NAS

Prezesowi Zarządu Głównego Związku Sybiraków
Panu
Tadeuszowi Chwiedziowi
wyrazy najgłębszego współczucia po odejściu Małżonki

śp. Barbary

w imieniu społeczności sybirackiej

składa
Zarząd Główny

Z żalem zawiadamiamy, że w dniu 28 lutego 2014 r.,
przeżywszy 103 lata, zmarł sybirak

śp. Stanisław Judycki

uczestnik II wojny światowej, żołnierz armii
gen. Władysława Andersa. Służył w Dywizji 315
pod dowództwem Stanisława Skalskiego.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Główny Związku Sybiraków

Z żalem zawiadamiamy, że odszedł nasz Kolega

śp. Waław Kuryłowicz

urodzony 18 października 1929 r. w Zarzeczcu, zmarł 7 marca 2014 r.
13 kwietnia 1940 r. został wywieziony z matką i rodzeństwem do
Siewierokazachstańskiej obłasti Kielerowski, rejon sieło Iwanogrod.
W 1942 r. matka z dziećmi wyruszyła w niełatwą podróż do Uzbekistanu,
następnie do Turkiestanu, dotarli do Pahlawi w Iranie, stamtąd do Ugandy
– osiedle Masindi. Do Polski wrócił w 1947 r. i osiedlił się w Kraśniku.
Prezes Zarządu Koła Terenowego Związku Sybiraków w Kraśniku
oraz członek Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Lublinie.
Był odznaczony Odznaką Honorową Sybiraka, Krzyżem Zesłańców
Sybiru, Srebrną i Złotą Odznaką Fabryki Łożysk Toczyń w Kraśniku.
Żegnamy Ciebie w głębokim smutku, spoczywaj w spokoju.
Cześć Jego pamięci!

Koleżanki i Koledzy z Koła Związku Sybiraków w Kraśniku
Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Lublinie

Z żalem zawiadamiamy, że dnia 27 marca 2014 r. pożegnaliśmy
na zawsze naszą Koleżankę

śp. Marię Nauman z d. Barna

Urodzona na Syberii 27 stycznia 1941 r. w Wozdwyżynce (rejon
Pieszkowski, obłast Kustanajska), w 1945 r. powróciła do kraju.
Sekretarz Zarządu Koła Związku Sybiraków w Witnicy
(Oddział w Gorzowie Wielkopolskim), zasłużona działaczka
w środowisku sybirackim i wspinała koleżanka.
Cześć Jej pamięci!

Zarząd Koła Związku Sybiraków w Witnicy

Z żalem informujemy, że w dniu 11 maja 2014 r. zmarł

śp. Wiesław Różański

od 1991 r. nieprzerwanie prezes Zarządu Koła w Kutnie, w latach 1994–1998 członek Zarządu Głównego Związku Sybiraków, a także członek Głównej Komisji Rewizyjnej.

Od wielu lat społecznie pracował w Miejskim Komitecie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Kutnie, organizował i współorganizował uroczystości patriotyczne w mieście i regionie, uczestniczył w wielu spotkaniach z dziećmi i młodzieżą szkolną.

Odnaczony był Krzyżem Zesłańców Sybiru (2005), Srebrnym Krzyżem Zasługi (2010), Odznaką Honorową Sybiraka (2006) oraz Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków (2013).

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Łodzi

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o odejściu
w dniu 19 czerwca 2014 r.

śp. Romana Stasiaka

wieloletniego prezesa Zarządu Oddziału Związku Sybiraków
w Tomaszowie Mazowieckim.

Wielce oddany i zasłużony działacz społeczny, za swoją pracę
na rzecz środowiska kombatanckiego wyróżniony wieloma
odznaczeniami państwowymi i związkowymi.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Główny Związku Sybiraków

Z żalem informujemy, że w dniu 3 lipca 2014 r.
zmarła nasza Koleżanka

śp. Romana Zoła

wieloletnia prezes Zarządu Koła Związku Sybiraków w Krośnie
oraz wiceprezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Krośnie.
Cześć Jej pamięci!

Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Krośnie

Z żalem zawiadamiamy, że w dniu 26 września 2014 r. zmarł

śp. Tadeusz Kaklin

członek Zarządu Oddziału Związku Sybiraków we Wrocławiu,
w latach 1998–2010 oraz od V 2014 r. członek Zarządu Głównego
Związku Sybiraków, w latach 2006–2010 przewodniczący
Komisji Historycznej przy Zarządzie Głównym, w tej kadencji
członek tejże Komisji.

Zaangażowany w sprawy sybirackie, występował zwłaszcza
o wiarygodne przedstawienie liczby osób wywiezionych w głąb
ZSRR oraz należyte potraktowanie tematyki sybirackiej w programie
nauczania w szkole.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Główny Związku Sybiraków

Spis treści

Sprawy organizacyjne.....	3
Pismo Zarządu Głównego ZS do prezydenta RP Bronisława Komorowskiego z 24 czerwca 2014 r.	3
Pismo Zarządu Głównego ZS do marszałek Sejmu Ewy Kopacz z 15 lipca 2014 r.	4
Pismo Zarządu Głównego ZS do szefa UdsKiOR Jana Stanisława Ciechanowskiego z 25 lipca 2014 r.	6
Pismo Zarządu Głównego ZS do marszałek Sejmu Ewy Kopacz z 19 sierpnia 2014 r.	7
Pismo Zarządu Głównego ZS do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska z 26 sierpnia 2014 r.	8
Pismo Zarządu Głównego ZS do prezes Rady Ministrów Ewy Kopacz z 3 października 2014 r.	10
Pismo Zarządu Głównego ZS do marszałka Sejmu Radosława Sikorskiego z 14 października 2014 r.	12
Pismo Zarządu Głównego ZS do dyrektora Biura Związku Powiatów Polskich Marka Wójcika z 9 października 2014 r.	14
Pismo Zarządu Głównego ZS do posła RP Sławomira Piechoty z 13 października 2014 r.	15
Pismo Zarządu Głównego ZS do Zarządu Oddziału ZS w Tarnowie z 15 września 2014 r.	16
XIV Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku	17
Zebrań Zarządu Głównego z dnia 11 września 2014 r. w Białymstoku	21
List prezydenta RP Bronisława Komorowskiego	28
List prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska.....	29
List ministra pracy i polityki społecznej Władysława Kosiniaka-Kamysza	30
List marszałek Sejmu Ewy Kopacz	31
Przemówienie prezydenta Białegostoku Tadeusza Truskolaskiego.....	32
Przemówienie szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jana Stanisława Ciechanowskiego	33
Przemówienie prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusza Chwiedzia...34	
XIV Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku.....	40
Uroczystości i spotkania	56
Golgotę sybiraków pamiętamy – J. Pogorzelski	56
Rondo Zesłańców Sybiru w Nekli – C. Szalaty	59
Dziesiąta rocznica śmierci Mariana Jonkajtysa – Zespół Multimedialny Oddziału Warszawskiego	60
Pozostali na zawsze w Kazachstanie – Zarząd Główny ZS.....	63

Szkoła imienia Sybiraków w Bydgoszczy – M. Myśliński	66
Podsumowanie VI edycji konkursu „Syberyjska Golgota” – Losy Sybiraków na Wschodzie w latach 1795–1956 – I. Świata.....	69
Msza w rocznicę drugiej deportacji Polaków na Sybir w Częstochowie – H. Kurzak.....	72
Uroczystość rocznicowa Koła Bartodzieje w Bydgoszczy – J. Durecki.....	74
Rocznica drugiej masowej deportacji w Warszawie – C. Czarkowski.....	76
Obchody 74. rocznicy zbrodni katyńskiej w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie – H. Dzierma.....	77
Kwiecień – miesiącem pamięci – J. Hryniewicka.....	78
Żywa lekcja historii – L. Zujko.....	80
XXV Ogólnopolska Pielgrzymka Sybiraków na Jasną Górę – E. Cymbor	84
Przemówienie prezesa Zarządu Głównego Tadeusza Chwiedzia na Jasnej Górze.....	88
Nowy sztandar dla Gimnazjum im. Macieja Rataja w Żmigrodzie – A. Kamińska-Sadat 15 V.....	91
Dzień Matki w Oddziale Warszawskim – Zarząd Główny ZS.....	95
25-lecie Oddziału i Koła nr 8 w Zielonej Górze – Z. Kędzierska, D. Oławska, M. Szymczak.....	97
Klub Wnuka Sybiraka w Giżycku – B. Żmijewska	101
Uroczystość nadania szkole w Niedźwiadnej imienia Zesłańców Sybiru i przekazania sztandaru – N. Żyłko	103
IV Ogólnopolski Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń noszących imiona upamiętniające Zesłańców Sybiru w Toruniu – I. Świata	107
„By czas nie zaćmił i niepamięć...” – J. Hryniewicka	115
Uroczystości w Pogorzałkach 22 czerwca 2014 r. – J. Hryniewicka, H. Popławski	118
Obchody 74. rocznicy trzeciej masowej deportacji na Sybir w Pieszycach – www.pieszycy.pl.....	119
XVI Zjazd Ogólnopolskiego Klubu Pawłodarczyka – K. Mateuszuk	121
Posadzenie dębu „Golgota Wschodu” – L. Zujko.....	127
W naszych Kołach i Oddziałach.....	129
25-lecie Koła Związku Sybiraków w Lubsku – R. Gerlach	129
Wydawnictwa – B. Żyłkowska.....	130
Odeszli od nas	131